

RAPPORT 2023:11

Vilka föräldrar använder obetald föräldraledighet?

En analys av hur mammor och pappor kombinerar
föräldrapenning och obetald föräldraledighet

isf

RAPPORT 2023:11

Vilka föräldrar använder obetald föräldraledighet?

En analys av hur mammor och pappor kombinerar
föräldrapenning och obetald föräldraledighet

En rapport från Inspektionen för socialförsäkringen

Göteborg 2023

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) är en statlig myndighet som arbetar för en rättssäker och effektiv socialförsäkring som är hållbar för samhället och ger trygghet för individen.

ISF:s rapporter har olika fokus:

- *ISF Granskar och analyserar* innehåller en omfattande granskning och analys ur flera olika perspektiv. Avsikten är att presentera så långtgående slutsatser som möjligt och lämna rekommendationer på önskvärda förändringar.
- *ISF Redovisar* presenterar fakta utan att analysera dem på djupet. Det kan till exempel handla om att redovisa statistik, en rättslig observation eller en sammanställning av existerande kunskap.
- *ISF Kommenterar* fokuserar på att synliggöra något som ISF tycker behöver uppmärksammas. Det kan till exempel handla om att kommentera en pågående debatt, effekterna av rättstillämpningen eller att synliggöra olösta problem.

Publikationen kan läsas online, laddas ner och beställas på www.isf.se

© Inspektionen för socialförsäkringen
Tryckt av Elanders Sverige AB, 2023

ISBN: 978-91- 89595-35-4

Innehåll

Generaldirektörens förord	5
Sammanfattning	7
1 Inledning	15
1.1 Syfte och frågor	16
1.1.1 Få studier om obetald föräldraledighet	17
1.2 Ledigheten regleras av två lagar	19
1.2.1 Kort om föräldraledighetslagen	19
1.2.2 Kort om föräldrapenning	19
1.3 Så har vi genomfört undersökningen	21
1.3.1 Data som har använts i våra analyser	21
1.4 Rapportens innehåll	22
2 Tydlig skillnad mellan olika grupper i hur de använder obetald ledighet	25
2.1 Nästan en tredjedel av den totala föräldraledigheten är obetald	27
2.2 Mammor är obetalt lediga i nästan fyra månader under barnets första två år	29
2.2.1 Mammor och pappor med högre inkomst är mer obetalt lediga än de med lägre inkomst	33
2.2.2 Högutbildade mammor och pappor är mer obetalt lediga än de med låg utbildning	40
2.2.3 Inrikes födda mammor och pappor är mer obetalt lediga än de som är utrikes födda	46
3 Mammor i resursstarka föräldrapar är mer obetalt föräldralediga	51
3.1 Mammor i par med hög inkomst är lediga mer obetalt och mindre betalt	52

3.2	Mammor i par med hög utbildning är lediga mer obetalt och mindre betalt	56
3.3	Mammor i inrikes födda par är mer obetalt lediga än de i utrikes födda par	58
4	Kortare ledighet bland par som inte delar lika på föräldrapenning	61
4.1	Den totala föräldraledigheten är mindre jämställd än uttaget av föräldrapenning	63
4.2	Föräldrar som delar lika på dagar med föräldrapenning är föräldralediga längre	64
4.2.1	Föräldrapar som delar lika på föräldrapenning är lediga längre och använder mer obetald ledighet oavsett föräldraparets inkomstnivå	65
4.2.2	Högutbildade föräldrapar som delar lika på föräldrapenning är lediga längre och använder mer obetald ledighet	69
4.2.3	Inrikes födda föräldrapar som delar lika på föräldrapenning är lediga längre och använder mer obetald ledighet	72
5	Slutsatser och diskussion	77
5.1	Regelverk i kombination med könsspecifikt uttagsmönster skapar olika förutsättningar att vara föräldraledig.....	79
5.2	Mammor i resursstarka föräldrapar kompenserar pappans uttag med att vara obetalt föräldralediga	80
5.3	Inrikes födda mammor är totalt föräldralediga längre än utrikes födda mammor	81
5.4	Längre ledighet och mer obetald ledighet om föräldrar delar lika på betald ledighet	82
5.5	Ojämställdhet och ojämlikhet framträder tydligare i den totala föräldraledigheten	83
5.6	Olika vägval beroende på politikens mål.....	85
6	Referenser	87
	Bilaga 1: Regelverk för föräldraledig.....	91
	Bilaga 2: Data och metod	97
	Bilaga 3: Tabeller och figurer	111

Generaldirektörens förord

Rätten att vara ledig från arbetet och få ersättning för förlorad arbetsinkomst för att ta hand om ett litet barn har varit avgörande för kvinnors och mäns möjlighet att förena arbetsliv och föräldraskap, och framför allt för kvinnor att kunna arbeta utanför hemmet.

Användningen av föräldrapenning och rätten att vara ledig från arbetet regleras i två olika lagar. Enligt föräldraledighetslagen har en förälder rätt att vara helt ledig från arbetet till dess att barnet är 18 månader, oavsett om personen får föräldrapenning eller inte. Föräldern har också rätt till ledighet under den tid då hen får ersättning från föräldraförsäkringen, bland annat föräldrapenning. Föräldrapenning kan användas för sammanhängande perioder, enstaka dagar eller delar av dagar. I praktiken innebär de två regelverken att föräldrar kan varva betald och obetald föräldraledighet och på så sätt förlänga möjligheten att vara hemma med sitt barn. Den totala föräldraledigheten kan därför ofta vara längre än antalet dagar med föräldrapenning.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) visar i den här rapporten på betydelsen av att studera både uttag av dagar med föräldrapenning och användandet av obetald ledighet för att få en fullständig bild av hur föräldrar kombinerar dessa. Exempelvis är föräldrars användning av den totala föräldraledigheten mer ojämfälld än deras användning av föräldrapenning. Det betyder bland annat att mammors frånvaro från arbetsmarknaden är längre än vad uttaget av föräldrapenning visar, särskilt i de fall där föräldraparets ekonomi tillåter det. Det här är en viktig kunskap för både beslutsfattare och arbetsgivare.

Rapporten har skrivits av Susanne Fahlén.

Göteborg i november 2023

Eva-Lo Ighe

Sammanfattning

Föräldraledighet regleras i två olika lagar. Socialförsäkringsbalken reglerar möjligheten att använda föräldrapenning och föräldraledighetslagen (1995:584) fastställer rätten att vara ledig från arbetet för att ta hand om sitt barn. Det här innebär att en förälder som använder föräldrapenning inte nödvändigtvis behöver ta ut föräldrapenning för alla dagar i veckan, utan kan varva betald och obetald ledighet och på så sätt förlänga möjligheten att vara hemma med sitt barn. Det får som konsekvens att den totala föräldraledigheten (både betald och obetald ledighet) ofta är längre än antalet dagar med föräldrapenning.

Det betyder att vi inte kan se hela bilden av hur föräldrar använder och fördelar den totala föräldraledigheten mellan sig om vi enbart studerar deras uttag av dagar med föräldrapenning, vilket många tidigare studier har gjort. I den här rapporten har vi därför, med hjälp av ett förhållandevis nytt mått på den obetalda ledigheten, undersökt hur olika grupper av mammor och pappor i olikkönade föräldrapar kombinerar uttag av föräldrapenning (betald ledighet) och rätten att vara föräldraledig utan föräldrapenning (obetald ledighet). Vi har även undersökt om detta skiljer sig för olika grupper sett utifrån inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda.

Undersökningens genomförande

Analyserna bygger på data från Försäkringskassans analysdatabaser. Vi utgår från alla barn som är födda i Sverige under åren 2014–2017 och hur deras mammor respektive pappor har använt betald och obetald föräldraledighet fram till och med barnets 24:e levnads månad.

Den obetalda ledigheten är Försäkringskassans mått på beräknad obetald föräldraledighet. Beräkningarna är baserade på föräldrars

uttagsmönster av föräldrapenning och befintligt regelverk. Enkelt uttryckt är den obetalda ledigheten dagar i ”glappet” mellan dagar då en förälder tar ut betald ledighet.

Mammor är obetalt föräldralediga i nästan fyra månader under barnets första två år

Mammor använder obetald föräldraledighet främst under hela barnets första år då de också tar ut större delen av sin föräldrapenning. Pappor använder obetald ledighet främst när barnet är mellan 6 och 12 månader, alltså innan de tar ut större delen av sin föräldrapenning.

Vi ser också att mammor i genomsnitt är obetalt föräldralediga i nästan fyra månader under barnets första två år. Det motsvarar 31 procent av mammans totala ledighet. Pappor är i genomsnitt obetalt föräldralediga i knappt en månad, eller 25 procent, av sin totala ledighet under barnets första två år. Även om mammor är totalt lediga avsevärt längre än papporna ser vi att både mammor och pappor är föräldralediga betydligt längre än deras uttag av dagar med föräldrapenning visar.

Tydlig skillnad mellan olika grupper i hur de använder obetald ledighet

När vi undersöker mammor och pappor var för sig för att se hur olika grupper av mammor respektive pappor kombinerar betald och obetald föräldraledighet ser vi följande:

- Mammor och pappor med högre inkomst är mer obetalt lediga än mammor och pappor med lägre inkomst.
- Högutbildade mammor och pappor är mer obetalt lediga än mammor och pappor med låg utbildning.
- Inrikes födda mammor och pappor är mer obetalt lediga än mammor och pappor som är utrikes födda.

Mammor i resursstarka föräldrapar är mer obetalt föräldralediga

När vi undersöker hur olika grupper av föräldrapar fördelar den betalda och obetalda föräldraledigheten mellan sig ser vi följande:

- Föräldrapar som har mer resurser, i form av hög inkomst och hög utbildning, och föräldrapar där båda är inrikes födda är totalt föräldralediga längre än övriga föräldrapar.
- Mammor i föräldrapar som har mer resurser och mammor i föräldrapar där båda är inrikes födda är mer obetalt lediga och mindre betalt lediga än övriga mammor.
- Pappor i föräldrapar som har mer resurser och pappor i föräldrapar där båda är inrikes födda är mer obetalt lediga och mer betalt lediga än övriga pappor.
- Mammor i mer resursstarka föräldrapar, där papporna tar ut en relativt stor del av föräldrapenningen, är totalt föräldralediga förhållandevis länge genom att vara mer obetalt lediga under barnets första två år.

Den totala föräldraledigheten är mindre jämförd än uttaget av föräldrapenning

En övergripande bild av hur många föräldrar som delar lika på den totala föräldraledigheten visar att den totala föräldraledigheten är mindre jämförd än uttaget av föräldrapenning. Det innebär att andelen föräldrar som delar lika på den totala föräldraledigheten är mindre än andelen föräldrar som delar lika på den betalda ledigheten.

Kortare ledighet bland par som inte delar lika på föräldrapenning

När vi undersöker hur föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen eller som inte delar lika kombinerar betald och obetald föräldraledighet ser vi att föräldrar som delar lika på föräldrapenningen är lediga längre än föräldrapar som inte delar lika på

föräldrapenningen. Men hur det skiljer sig ser olika ut för olika grupper:

- Oavsett föräldrarnas inkomstnivå är föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen lediga längre och använder mer obetald ledighet än de som inte delar lika på föräldrapenningen.
- Föräldrapar med hög utbildning och som delar lika på betald ledighet är lediga längre och använder mer obetald ledighet än föräldrapar med låg utbildning och som delar lika på föräldrapenningen.
- Föräldrapar som är inrikes födda och som delar lika på betald ledighet är lediga längre och använder mer obetald ledighet än föräldrapar där båda är utrikes födda och som delar lika på föräldrapenningen.

Kombinationen av betald och obetald föräldraledighet ger en mer fullständig bild

Vår undersökning visar att det framträder en annan bild av mammors och pappors föräldraledighet när vi tittar på både den betalda och den obetalda ledigheten i kombination. Att bara utgå från föräldrars uttag av föräldrapenning – till exempel när det gäller hur jämställd den totala föräldraledigheten är, vilka grupper som är hemma längst med sina barn och hur länge mammor respektive pappor är borta från sina arbeten – ger därför en ofullständig bild av hur föräldraförsäkringen fungerar i praktiken.

Regelverk och könsspecifikt uttagsmönster skapar olika förutsättningar att vara föräldraledig

Mammor och pappor har olika förutsättningar att vara obetalt föräldralediga. Det följer av hur regelverken ser ut – rätten att vara föräldraledig, reglerna för föräldrapenning samt SGI-skyddet – i kombination med hur föräldrapar väljer att använda betald och obetald föräldraledighet.

Vi ser att mammor använder större delen av både betald och obetald föräldraledighet under hela barnets första år. Pappor använder obetald ledighet när barnet är 6–12 månader men tar ut merparten av sin

föräldrapenning när barnet är 12–18 månader. Att både mammor och pappor använder en mindre del av de obetalda dagarna efter att barnet fyllt ett år kan kopplas till reglerna om sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Dessa regler innebär att en förälders SGI är skyddad under barnets första år om föräldern helt eller delvis är föräldraledig med eller utan föräldrapenning. Det betyder att en förälder som vill vara föräldraledig efter barnets ettårsdag behöver ta ut föräldrapenning minst fem dagar i veckan för att skydda sin SGI i händelse av exempelvis sjukdom eller vid behov av tillfällig föräldrapenning. Samtidigt har en förälder rätt, enligt föräldraledighetslagen, att vara helt ledig från arbetet till dess att barnet är 18 månader, vilket gör det möjligt för föräldrar att dryga ut den totala föräldraledigheten med obetald ledighet. Eftersom mammor och pappor har olika uttagsmönster när det gäller föräldrapenningen betyder det att 12-månadersregeln för SGI-skyddet får olika konsekvenser för mammors respektive pappors möjlighet att använda obetald ledighet.

Mammor i resursstarka föräldrapar kompenserar pappans uttag av föräldrapenning med obetald ledighet

Den totala föräldraledigheten skiljer sig förhållandevis lite åt mellan olika grupper av mammor respektive pappor. Skillnaderna ligger främst i hur olika grupper av mammor respektive pappor kombinerar och fördelar den betalda och den obetald ledigheten mellan sig.

Det är framför allt mammor i föräldrapar med mer resurser, i form av inkomst och utbildning, som använder sig av obetald ledighet under barnets första två år, vilket förmodligen beror på att de anser sig ha råd med det.

Vi ser också att mammor i mer resursstarka föräldrapar, där pappan tar ut relativt många dagar med föräldrapenning, ändå totalt sett är föräldralediga förhållandevis länge. För att kunna vara lediga länge, samtidigt som pappan använder fler föräldrapenningdagar, är mammorna i stället mer obetalt lediga. Det kan tolkas som att mammor i mer resursstarka föräldrapar kompenserar pappornas betalda ledighet genom att vara mer obetalt lediga, för att på så sätt kunna vara hemma längre under barnets första två år.

De här resultaten visar att mammor i mer resursstarka föräldrapar i större utsträckning nyttjar flexibiliteten i föräldraförsäkringen jämfört

med andra mammor. Mer resursstarka föräldrar har förmodligen också råd att spara dagar med föräldrapenning för att ta ut dem när barnet har blivit något äldre. Det är en möjlighet som troligtvis är mer begränsad för föräldrar med mindre ekonomiska resurser.

Inrikes födda mammor är totalt föräldralediga längre än utrikes födda mammor

Vår undersökning visar att inrikes födda föräldrar, och framför allt mammorna i dessa föräldrapar, är hemma längre under barnets första två år och därmed borta från arbetsmarknaden under en längre tid än utrikes födda föräldrar.

Det här belyser vikten av att ta hänsyn till både betald och obetald föräldraledighet i studier av föräldraförsäkringens funktion och effekter, för att inte underskatta föräldraledigheten och för att jämförelser mellan olika grupper inte ska bli missvisande. Det kan vara särskilt relevant när det gäller framtida förändringar i föräldraförsäkring och även i studier om hur föräldraledigheten påverkar kvinnors arbetsmarknadsanknytning och barnafödande.

Längre ledighet och mer obetald ledighet om föräldrar delar lika på betald ledighet

Den totala föräldraledigheten, både betald och obetald ledighet, är mindre jämställd än föräldrapars uttag av föräldrapenning. Föräldrar som delar lika på föräldrapenningen är också totalt föräldralediga under en längre tid under barnets första två år än föräldrar som inte delar lika på föräldrapenning. Det är ett genomgående mönster oavsett om vi tittar på föräldrarnas inkomst, föräldrarnas utbildningsnivå, eller om ena eller båda föräldrarna är inrikes eller utrikes född.

Orsaken till att föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen är föräldralediga längre är inte enbart att de är mer obetalt lediga än övriga föräldrapar. En del av förklaringen är att båda föräldrarna använder både betald och obetald ledighet. Det innebär att föräldrarna tillsammans har större möjlighet att dra ut på föräldraledigheten och vara hemma längre med sitt barn än om mamman använder större eller hela delen av den totala föräldraledigheten.

Ojämslällldhet och ojämlikhet framträder tydligare i den totala föräldraledigheten

I teorin är föräldraledighetslagen och reglerna som rör föräldrapenning neutrala sett ur ett jämslällldhetsperspektiv. Men i praktiken är föräldrars beteende när det gäller användningen av föräldraledigheten både ojämställt och ojämlikt. Det framträder tydligt när vi tittar på både den betalda och den obetalda föräldraledigheten.

Ojämslällldheten ligger i att mammor totalt sett är föräldralediga betydligt längre än pappor även inom föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen. Pappor använder i huvudsak betalda dagar, samtidigt som mammor använder ett betydande antal obetalda dagar som i vissa fall är fler än pappans totala dagar med föräldraledighet. Det betyder att ojämställldheten förstärks när vi också tar hänsyn till den obetalda föräldraledigheten.

Ojämlikheten ser vi i att föräldrar med mindre ekonomiska resurser, låg utbildning samt föräldrar som är utrikes födda inte har samma möjlighet att använda flexibiliteten i föräldraförsäkringen och dryga ut föräldrapenningen med obetald ledighet. Det beror förmodligen på att de inte anser sig ha råd att varva betald och obetald ledighet.

Vi kan även konstatera att mammor i resursstarka föräldrapar, som använder färre dagar med föräldrapenning, ändå är borta från arbetet under en ganska lång period eftersom de drar ut på ledigheten genom att använda obetald ledighet. Det kan i sin tur få vissa konsekvenser. Det kan öka mammors ekonomiska beroende av den andra föräldern under själva föräldraledigheten. En ojämställd fördelning av föräldraledigheten kan även bidra till att mammor får en sämre inkomstutveckling och karriärmöjligheter än pappor, samt på längre sikt även få en lägre pension.

Om vi endast utgår från föräldrars fördelning av föräldrapenning riskerar vi att överskatta jämslällldheten i föräldraledigheten. Det är därför inte tillräckligt att enbart använda föräldrapenningen som en indikator för jämslällldhet och ett verktyg för att öka pappors uttag av föräldrapenning. Risken är då överhängande att bilden av jämslällldheten i föräldraförsäkringen delvis är en chimär.

Olika vägval beroende på politikens mål

Den här granskningen har identifierat ett antal områden som sätter föräldrars föräldraledighet och de styrande regelverken i ett delvis nytt ljus. Om och hur detta är något som ska föranleda en förändring av regelverket är en politisk fråga. Vi lyfter ändå några tänkbara vägval beroende på vilka de politiska målen är.

Om målet är att öka pappors totala föräldraledighet och förbättra möjligheten för en jämställd föräldraledighet pekar resultaten från den här rapporten på att enbart reserverade månader av föräldrapenningen inte är tillräckligt. Reserverade månader kan därför behöva kompletteras med andra åtgärder som också omfattar den obetalda föräldraledigheten.

Om målet är att ge mammor och pappor, samt föräldrar med mer respektive mindre resurser, mer likvärdiga förutsättningar att vara föräldralediga är det tänkbart att regelverket behöver ses över. I praktiken ger regelverket mammor och pappor, samt olika socio-ekonomiska grupper, skilda förutsättningar att använda flexibiliteten i föräldraförsäkringen.

Om målet är att föräldrar ska vara föräldralediga när barnet är litet, samt öka föräldrars incitament att snabbare återgå till arbetet, är det tänkbart att möjligheten att vara obetalt ledig behöver ses över. Men en begränsning av denna möjlighet skulle vara ett avsteg från den flexibilitet som finns i dag.

ISF tar inte ställning till om regelverken behöver förändras. Men vi kan, mot bakgrund av den här rapporten, konstatera att den som vill förändra ledighetsmönstren för olika grupper behöver ta hänsyn till både den betalda och den obetalda föräldraledigheten.

1 Inledning

Föräldraledighet regleras i två olika lagar. Socialförsäkringsbalken (SFB) reglerar möjligheten att använda föräldrapenning och föräldraledighetslagen (1995:584) fastställer rätten att vara ledig från arbetet för att ta hand om sitt barn. Dessa två lagar är i viss mån oberoende av varandra, och föräldraledighetslagen som ger rätt till ledighet från arbete är mer generös sett till antal dagar än reglerna i SFB för föräldrapenning (se avsnitt 1.2). Det här betyder att en förälder som använder föräldrapenning inte nödvändigtvis behöver ta ut föräldrapenning för alla dagar i veckan, utan kan varva betald och obetald ledighet och på så sätt förlänga möjligheten att vara hemma med sitt barn. Det innebär att den totala föräldraledigheten ofta är längre än antalet dagar med föräldrapenning.

Under lång tid har det varit ett politiskt mål att föräldrar ska dela mer jämställt på dagarna med föräldrapenning. Detta politiska mål har bland annat manifesterats genom en rad informationskampanjer för att få pappor att använda fler dagar med föräldrapenning, men framför allt genom att reservera dagar till vardera föräldern.¹ Att både möjliggöra och underlätta för föräldrar att kunna kombinera arbete och familjeliv har länge varit en del i regeringens arbete med att uppnå riksdagens mål om ett jämställt föräldraskap.² Föräldrapenning har ofta använts som ett verktyg för att uppnå det målet.

För att beslutsfattare ska kunna veta hur reglerna kring föräldrapenning och föräldraledighet fungerar i praktiken är det relevant att ha kunskap om hur föräldrar använder föräldrapenning i kombination

¹ SOU 2017:101, *Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen*; Cedstrand S., *Från idé till politisk verklighet. Föräldrapolitiken i Sverige och Danmark*, 2011; Klinth R., *Göra pappa med barn: Den svenska pappapolitiken 1960–1995*, 2002.

² Prop. 2023/24:1, *Budgetpropositionen för 2024*, utgiftsområde 12; Prop. 2017/18:1, *Budgetpropositionen för 2018*; Rskr. 2016/17:10, *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*; Prop. 2015/16:1, *Budgetpropositionen för 2016*, utgiftsområde 12; Bet. 2015/16:SfU3, Utgiftsområde 12, *Ekonomisk trygghet för familjer och barn*.

med möjligheten att vara obetald föräldraledig. Det är därför viktigt att undersöka hur föräldrar kombinerar uttag av föräldrapenning och obetald föräldraledighet.

1.1 Syfte och frågor

Rapportens syfte är att undersöka hur mammor och pappor i olika könade föräldrar kombinerar användandet av föräldrapenning (betald ledighet) och rätten att vara föräldraledig utan föräldrapenning (obetald ledighet), och hur det ser ut för olika grupper utifrån inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda. Detta är bakgrundsfaktorer som bidrar till att förklara skillnaden i hur olika föräldrar använder betald föräldraledighet (se tabell B2). Det är också faktorer som samverkar med föräldrars uttag av föräldrapenning, vilket tidigare studier har visat.³

Vår rapport ska svara på följande frågor:

- Hur använder mammor respektive pappor dagar med föräldrapenning och obetald föräldraledighet under barnets två första år?
- Ser det olika ut för olika grupper av mammor och pappor utifrån den egna inkomsten, utbildningen och om föräldern är inrikes eller utrikes född?

³ Eriksson H. m.fl., Parental Leave within the Workplace: A Re-assessment of Opposite Educational Gradients for Women and Men. *Sociology* 2022;56(5):1 032–1 044; Duvander A-Z. och Johansson M., Does Fathers' Care Spill Over? Evaluating Reforms in the Swedish Parental Leave Program, *Feminist Economics* 2019; 25(2):67–89; Duvander A-Z. och Viklund I., How long is a parental leave and for whom? An analysis of methodological and policy dimensions of leave length and division in Sweden. *International Journal of Sociology and Social Policy* 2020; 40(5/6):479–494; Eriksson H., Taking Turns or Halving It All: Care Trajectories of Dual-Caring Couples, *European Journal of Population* 2019; 35:191– 219; Duvander A-Z. och Johansson M., Parental leave use for different fathers: a study of the impact of three Swedish parental leave reforms, i *Fatherhood in the Nordic Welfare States*. Redaktör Eydal G. B. och Rostgaard T., Policy Press, 2016, s. 347–369; Duvander A-Z. och Viklund I., Kvinnors och mäns föräldraledighet. SOU 2014:28 Lönsamt arbete – familjeansvarets fördelning och konsekvenser, s. 23–61; Ekberg J. m.fl., Parental leave – A policy evaluation of the Swedish “Daddy-Month” reform. *Journal of Public Economics* 2013; 97:131–143; Försäkringskassan, *De jämställda föräldrarna. Vad ökar sannolikheten för ett jämställt föräldrapenninguttag?* Socialförsäkringsrapport 2013:8; ISF, *Ett jämställt uttag? Reformen inom föräldraförsäkringen*. Rapport 2012:4.

- Hur kombinerar föräldrapar betald ledighet (föräldrapenning) och obetald föräldraledighet mellan sig?
 - Ser det olika ut för olika grupper utifrån föräldraparets inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda?
- Hur kombinerar föräldrar, som delar lika eller inte delar lika på föräldrapenningen, betald och obetald ledighet mellan sig?
 - Ser det olika ut för olika grupper utifrån föräldraparets inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda?

1.1.1 Få studier om obetald föräldraledighet

Många av de storskaliga studier som hittills har gjorts av föräldrars frånvaro från arbetet under deras barns första år är baserade på hur föräldrarna använder föräldrapenning.⁴ Men ett uttag av föräldrapenning kan inte likställas med den tid som en förälder är hemma från arbetet för att ta hand om sitt barn, eftersom uttag av föräldrapenning bara fångar upp den betalda ledigheten. Därmed underskattas tiden för hur länge föräldrar är borta från arbetet.

Några få studier har försökt att fånga hur länge föräldrar i Sverige faktiskt är föräldralediga. De studierna visar att det finns en tydlig skillnad mellan uttaget av dagar med föräldrapenning och den totala föräldraledigheten. Den här skillnaden verkar vara särskilt stor för kvinnor. Det finns även skillnader mellan olika socioekonomiska grupper när det gäller hur mycket betald respektive obetald ledighet föräldrar använder.⁵

⁴ Eriksson H. m.fl., 2022; Duvander A-Z. och Johansson M., 2019; Eriksson H., 2019; Duvander A-Z. och Johansson M., 2016; Ekberg J. m.fl., 2013; Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2013:8; ISF, Rapport 2012:4; Duvander A-Z. och Johansson M., What are the effects of reforms promoting fathers' parental leave use? *Journal of European Social Policy* 2012; 22(3):319–330.

⁵ Duvander A-Z. och Viklund I., 2020; Försäkringskassan, *Betald och obetald föräldraledighet. Hur flexibla är föräldrar under barnens två första levnadsår?* Socialförsäkringsrapport 2020:3; Duvander A-Z. och Viklund I., SOU 2014:28; Försäkringskassan, *Ojämsställd arbetsbörda – Föräldraledighetens betydelse för fördelning av betalt och obetalt arbete.* Socialförsäkringsrapport 2013:9; ISF, *Föräldrapenning och föräldraledighet.* Rapport 2013:13.

Nytt mått gör det möjligt att fånga upp den obetalda ledigheten

Att det finns förhållandevis få studier på området beror på att det hittills endast varit möjligt att fånga upp den totala föräldraledigheten via enkäter som frågar föräldrar hur länge de varit hemma med sitt barn⁶ eller via registerdata om betald ledighet där tidigare skattning av den obetalda föräldraledigheten har varit förhållandevis trubbig.⁷ Men under de senaste åren har Försäkringskassan tagit fram ett sätt att beräkna den obetalda föräldraledigheten som är något skarpare än tidigare. Det gör att det går att genomföra mer precisa studier av förhållandet mellan föräldrars uttag av föräldrapenning och deras användande av obetald föräldraledighet.

Försäkringskassan gav ut en rapport 2020 där de använde det nya måttet på skattad föräldraledighet. Den rapporten ger bland annat svar på hur länge olika socioekonomiska grupper av föräldrapar är betalt och obetalt föräldralediga under barnets första levnadsår. Den visar till exempel att föräldrapar där båda har en eftergymnasial utbildning, föräldrapar med hög inkomst samt föräldrapar där båda är inrikes födda är grupper som använder mer obetald ledighet.⁸ Vi kan därmed anta att vår studie kommer att visa ett liknande resultat.

Försäkringskassans rapport visar även att föräldrapar som delar jämställt på den totala föräldraledigheten under barnets första år inte är mer obetalt lediga än föräldrar som inte delar jämställt på den totala föräldraledigheten.⁹ Det är en studie som hjälper oss att förstå hur föräldrar använder obetald ledighet. Men den ger inget svar på hur förhållandet mellan betald och obetald föräldraledighet under barnets första två år ser ut för olika grupper av mammor och pappor. Den svarar inte heller på hur föräldrar som delar lika respektive inte delar lika på föräldrapenningen kombinerar betald och obetald ledighet. Det är frågor som den här rapporten svarar på.

⁶ Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2013:9; Riksförsäkringsverket, *Mamma, pappa, barn – tid och pengar*, Socialförsäkringsboken 2003.

⁷ Duvander A-Z. och Viklund I., 2020; Duvander A-Z. och Viklund I., SOU 2014:28.

⁸ Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2020:3.

⁹ Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2020:3.

1.2 Ledigheten regleras av två lagar

Det är två olika regelverk som reglerar rätten att vara föräldraledig och möjligheten att använda föräldrapenning – föräldraledighetslagen och socialförsäkringsbalken. De två regelverken är i viss mån oberoende av varandra. Sett till antal dagar är rätten till föräldraledighet mer generös än föräldrapenningen.

De här reglerna utgör förutsättningarna för föräldrar att kombinera betald och obetald föräldraledighet och kan därför påverka hur föräldrar väljer att vara betalt eller obetalt föräldralediga. Det här avsnittet beskriver i huvudsak regelverken som gällde för föräldrar till barn födda under åren 2014–2017, eftersom det är dessa barn och föräldrar som vi har studerat i den här rapporten. Se bilaga 1 för en mer utförlig beskrivning av regelverken. Vi beskriver inte de regler som gäller vid adoption och vid flerbarnsfödelse eftersom dessa barn och deras föräldrar inte ingår i den här rapporten.

1.2.1 Kort om föräldraledighetslagen

Enligt nuvarande regler har en förälder rätt att vara helt ledig från arbetet tills barnet är 18 månader. Detta gäller oavsett om föräldern tar ut föräldrapenning eller inte. Från och med att barnet är 18 månader har föräldern rätt att vara föräldraledig om föräldern tar ut föräldrapenning.¹⁰

1.2.2 Kort om föräldrapenning

Sedan 2002 kan föräldrar som avstår från att arbeta för att ta hand om sitt barn få föräldrapenning i 480 dagar – 390 av dessa dagar är inkomstrelaterade och 90 dagar är så kallade lägstanivådagar där ersättningen är 180 kronor per dag.¹¹ För barn födda före 2016 är 60 dagar reserverade för vardera föräldern och kan inte överföras. För barn födda 2016 eller senare är 90 dagar reserverade för vardera föräldern. Totalt har vardera föräldern 195 dagar som är inkomstrelaterade och 45 lägstanivådagar.¹² Ersättningen för de

¹⁰ 5 § föräldraledighetslagen.

¹¹ 12 kap. 2 §, 12 § första stycket, 19 § och 24 § andra stycket SFB.

¹² 12 kap. 15, 17 och 19 §§SFB; Övergångsbestämmelserna till lagen (2015:674) om ändring i socialförsäkringsbalken.

inkomstrelaterade dagarna motsvarar knappt 80 procent av inkomsten upp till ett tak på 10 prisbasbelopp.¹³

För att vara berättigad till en inkomstrelaterad föräldrapenning ska föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse haft rätt till en högre sjukpenning än grundnivån för föräldrapenningen som är 250 kronor per dag. Om en förälder inte uppfyller detta villkor kan föräldern bara få föräldrapenning på grundnivå.¹⁴

Reglerna för SGI kan påverka föräldraledigheten

Reglerna för sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är ytterligare ett regelverk som kan påverka hur föräldrar använder obetald föräldraledighet. Det är SGI:n som ligger till grund för hur mycket föräldrapenning en förälder får. Bestämmelserna om SGI regleras i SFB.¹⁵

Personer som arbetar och har en inkomst har oftast en SGI. I vissa situationer kan en tidigare fastställd SGI vara skyddad trots att personen för tillfället inte arbetar, som exempelvis om en förälder är föräldraledig med eller utan föräldrapenning. Skyddet gäller vanligtvis bara tills barnet är ett år.¹⁶ SGI-skyddet kan ändå gälla efter barnets ettårsdag om föräldern tar ut föräldrapenning för alla de dagar som hen annars skulle ha arbetat, vanligtvis fem dagar i veckan.¹⁷

Under vissa omständigheter kan föräldrapenningen efter barnets ettårsdag ändå räknas på tidigare SGI, som den var innan sänkningen. Det här förlängda skyddet kallas för *särskild beräkningsgrund* för föräldrapenning och kan gälla fram till dess att barnet fyller två år.¹⁸

SGI-skyddet och det förlängda skyddet kan innebära att mammor och pappor i praktiken har olika förutsättningar att kombinera betald och obetald föräldraledighet, eftersom det är vanligare att mammor använder större delen av sin föräldrapenning under barnets första levnadsår och att pappor använder större delen av sin föräldrapenning efter att barnet fyllt ett år. Se bilaga 1 för en mer detaljerad beskrivning av SGI-skyddet och särskild beräkningsgrund.

¹³ 12 kap. 25 §, 25 kap. 5 § och 28 kap. 7 § SFB.

¹⁴ 12 kap. 22–23 § och 35§ SFB.

¹⁵ 25 kap. SFB.

¹⁶ 26 kap. 15§ SFB.

¹⁷ Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:2) om sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid.

¹⁸ 12 kap. 27 § första och andra stycket SFB.

1.3 Så har vi genomfört undersökningen

I det här avsnittet beskriver vi övergripande hur vi har genomfört undersökningen, och vilken data vi använt. En mer detaljerad beskrivning av metoden finns i bilaga 2.

1.3.1 Data som har använts i våra analyser

Analyserna bygger på data från Försäkringskassans analysdatabaser. Där finns bland annat uppgifter om hur socialförsäkringen används, till exempel hur föräldrar tar ut föräldrapenning. Databaserna innehåller även bakgrundsinformation om folkbokförda personer, exempelvis kön, ålder, födelseregion, utbildningsnivå och inkomst.

Vi har utgått från alla barn som är födda i Sverige under åren 2014–2017 samt hur mamman respektive pappan använde betald och obetald föräldraledighet fram till och med barnets 24:e levnadsmånad. I den här rapporten är *mamma* och *pappa* barnets biologiska föräldrar.

Vi har gjort vissa avgränsningar

Flerbarnsfödslar, adopterade barn, ensamstående föräldrar, samkönade föräldrar och om föräldraparet och barnet har invandrat ingår inte i vår undersökning. Det beror på att förutsättningarna och villkoren för att använda föräldrapenningen ser annorlunda ut för dessa grupper. Minst en av föräldrarna ska också ha använt dagar med föräldrapenning under barnets första 12 månader för att vi skulle ta med dem i vår studie. Se bilaga 2 för en mer detaljerad beskrivning av våra avgränsningar.

Så har betald och obetald föräldraledighet beräknats

Den betalda ledigheten gäller uttag av föräldrapenning i så kallade nettodagar. Om en förälder exempelvis har tagit ut två halvdagar med föräldrapenning motsvarar det en nettodag.

Den obetalda ledigheten är Försäkringskassans förhållandevis nya mått på beräknad obetald föräldraledighet. Beräkningarna är baserade på föräldrars uttagsmönster av föräldrapenning och befintligt regelverk. Den obetalda ledigheten är dagar i ”glappet” mellan dagar då en förälder tar ut betald ledighet. Under barnets första år är nästan

hälften av sådana ”glapp” en obetald lördag och en obetald söndag. Resten av dessa ”glapp” är därmed andra veckodagar. Men under barnets andra levnadsår består nästan 90 procent av alla ”glapp” av lördagar och söndagar. I bilaga 2 finns en mer detaljerad beskrivning av hur Försäkringskassan har beräknat den obetalda ledigheten och de antaganden som skattningarna grundas på.

I respektive förälders användande av betald och obetald ledighet ingår även deras uttag av dubbeldagar. Dubbeldagar är dagar då både mamman och pappan är lediga samma tid och för samma barn. Det innebär att om föräldraparet använt exempelvis totalt 10 dubbeldagar innebär det att ledigheten i tid bara är 5 dagar. Därför har vi halverat antalet dubbeldagar när vi redogör för parets totala föräldraledighet i tid för att inte överskatta ledighetens längd (se bilaga 1, *Föräldrapenning*). Det kan nämnas att föräldrars dubbeldagar påverkar den genomsnittliga totala föräldraledigheter ganska lite. Det beror på att knappt 29 procent av föräldrarna i vår analys använder dubbeldagar. Sett till samtliga föräldrar används i genomsnitt endast 4 dubbeldagar av vardera föräldern.

Så har vi gjort våra analyser

Vi undersöker hur mammor, pappor och föräldrapar kombinerar betald och obetald föräldraledighet. Det gör vi genom att titta på hur många månader som föräldrar i genomsnitt är betalt och obetalt föräldralediga. Vi jämför sedan detta resultat med de så kallade justerade medelvärdena, där vi har tagit hänsyn till flera faktorer samtidigt. Det gör vi för att se hur stor del av skillnaden mellan olika grupper som finns kvar när vi har tagit hänsyn till flera faktorer samtidigt (se bilaga 1 och tabell B3). Denna jämförelse ger information om hur stor del av skillnaden som inte kan förklaras bort av övriga faktorer i analysen.

1.4 Rapportens innehåll

I kapitel 2 undersöker vi hur mammor respektive pappor kombinerar betald och obetald föräldraledighet. Vi tittar på mammor och pappor separat, samt hur olika grupper av mammor respektive pappor använder betald och obetald föräldraledighet.

I kapitel 3 undersöker vi hur föräldrapar kombinerar betald och obetald föräldraledighet. Vi lägger samman mammans respektive pappans ledighet för att studera hur föräldrapar använder betald och obetald ledighet, och hur det ser ut för olika grupper av föräldrapar.

I kapitel 4 bygger vi vidare på kapitel 3 och undersöker hur föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen respektive inte delar lika på föräldrapenningen kombinerar betald och obetald föräldraledighet. Även i detta kapitel lägger vi samman mammans respektive pappans ledighet för att studera hur föräldrapar använder betald och obetald ledighet, samt hur det ser ut för olika grupper av föräldrapar.

I kapitel 5 diskuterar vi rapportens huvudresultat, samt vilka slutsatser vi kan dra av resultaten.

Rapporten har tre bilagor med kompletterande information om lagarna som styr föräldraledigheten, data och metod samt tabeller och figurer som utgör grunden för våra analyser.

2 Tydlig skillnad mellan olika grupper i hur de använder obetald ledighet

I det här kapitlet undersöker vi hur mammor respektive pappor kombinerar betald och obetald föräldraledighet under barnets första två år.

Kapitlet inleds med en generell bild av hur föräldrapar använder betald och obetald föräldraledighet. Därefter delar vi på mammor och pappor för att visa hur respektive förälder använder betald och obetald föräldraledighet, det vill säga hur många betalda och obetalda månader som respektive förälder använder och hur stor andel av en förälders totala ledighet som är obetald. Vi har även undersökt om det finns skillnader mellan olika grupper av mammor och pappor utifrån inkomst, utbildning och om föräldern är inrikes eller utrikes född, samt vilka skillnader som finns kvar mellan olika grupper när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt.

Vi fokuserar på mammor och pappor inom olika inkomstgrupper, utbildningsgrupper och om föräldern är inrikes eller utrikes född. Som vi redan nämnt är inkomst, utbildning och om föräldern är inrikes eller utrikes född olika faktorer som bidrar till att förklara skillnaderna i betald föräldraledighet (se tabell B2). Detta är faktorer

som även tidigare studier har visat att de samvarierar med hur mammor och pappor tar ut dagar med föräldrapenning.¹⁹

Vår analys visar följande:

- Nästan en tredjedel av föräldrapars totala föräldraledighet under barnets första två år är obetald.
- Mammor är obetalt lediga i nästan fyra månader under barnets två första år. Pappor är obetalt lediga i knappt en månad under samma period.
- Mammor och pappor med högre inkomst är mer obetalt lediga än mammor och pappor med lägre inkomst.
- Högutbildade mammor och pappor är mer obetalt lediga än mammor och pappor med låg utbildning.
- Inrikes födda mammor och pappor är mer obetalt lediga än mammor och pappor som är utrikes födda.
- Skillnaden mellan olika grupper kvarstår när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Det innebär att inkomst, utbildning och om föräldern är inrikes eller utrikes född är separata faktorer som var för sig bidrar till att förklara skillnader i hur mammor och pappor använder betald och obetald föräldraledighet.

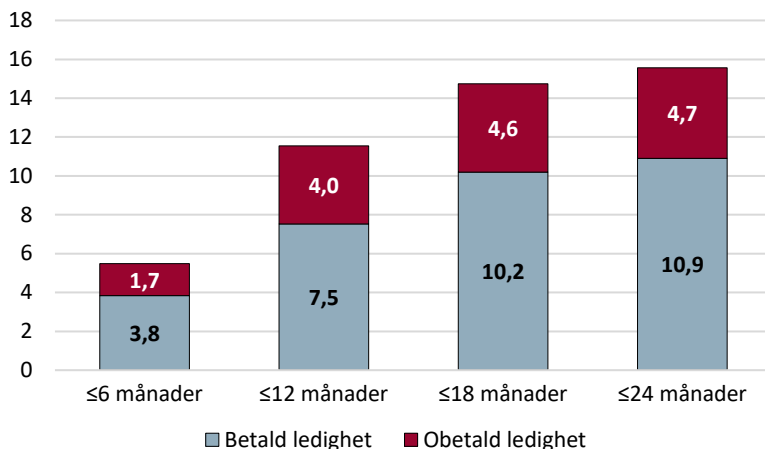
¹⁹ Eriksson H. m.fl., Parental Leave within the Workplace: A Re-assessment of Opposite Educational Gradients for Women and Men. *Sociology* 2022; 56(5):1 032–1 044; Duvander A-Z. och Viklund I., How long is a parental leave and for whom? An analysis of methodological and policy dimensions of leave length and division in Sweden. *International Journal of Sociology and Social Policy* 2020; 40(5/6):479–494; Duvander A-Z. och Johansson M., Parental leave use for different fathers: a study of the impact of three Swedish parental leave reforms, i *Fatherhood in the Nordic Welfare States*. Redaktör Eydal G. B. och Rostgaard T., Policy Press, 2016, s. 347–369; Ekberg J. m.fl., Parental leave – A policy evaluation of the Swedish “Daddy-Month” reform. *Journal of Public Economics* 2013; 97:131–143; Försäkringskassan, *De jämställda föräldrarna. Vad ökar sannolikheten för ett jämställt föräldrapenninguttag?* Socialförsäkringsrapport 2013:8; ISF, Rapport 2012:4.

2.1 Nästan en tredjedel av den totala föräldraledigheten är obetald

En första övergripande bild visar att 30 procent av föräldrars totala ledighet under barnets första två år är obetald. Vi kan också se att föräldrar använder större delen av den obetalda föräldraledigheten under barnets första levnadsår.

En övervägande majoritet av föräldraren som fick barn 2014–2017 använder föräldraförsäkringen flexibelt genom att kombinera betald och obetald ledighet. Det är bara några få procent av föräldraren som inte har använt någon obetald ledighet under barnets första två år och drygt 90 procent har varit obetald lediga i minst 20 dagar.

Figur 1 Föräldrarens totala föräldraledighet när barnet är 6, 12, 18 och 24 månader (kumulativt), uppdelat på betalda och obetalda månader

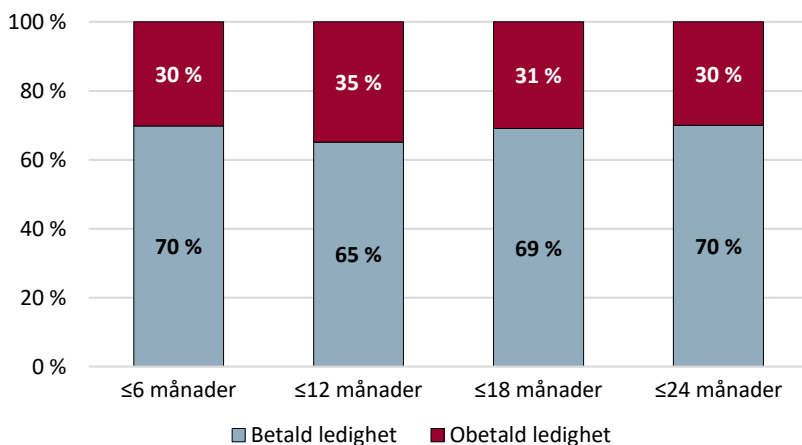
Anm.: I föräldrarens betalda dagar med föräldrapenning är antalet dubbeldagar halverat för att inte beräknas två gånger i det totala uttaget (se avsnitt 1.3.1 och bilaga 2).

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Under barnets första sex månader är föräldrar i genomsnitt föräldralediga i 5,5 månader – 1,7 obetalda och 3,8 betalda månader (figur 1). Det betyder att andelen obetald ledighet är 30 procent (figur 2). När barnet är 12 månader har föräldrars totala ledighet ökat till 11,6 månader – 4 obetalda och 7,5 betalda månader (figur 1). Andelen obetald ledighet motsvarar då 35 procent (figur 2). När barnet är

mellan ett och två år avtar ökningen av både betald och obetald föräldraledighet, vilket är under den tid då det är vanligt att barn börjar på förskolan. När barnet är 24 månader har föräldrarna varit föräldralediga under i genomsnitt 15,6 månader – 4,7 obetalda och 10,9 betalda månader (figur 1). Andelen obetalda månader har då minskat något till 30 procent igen (figur 2).

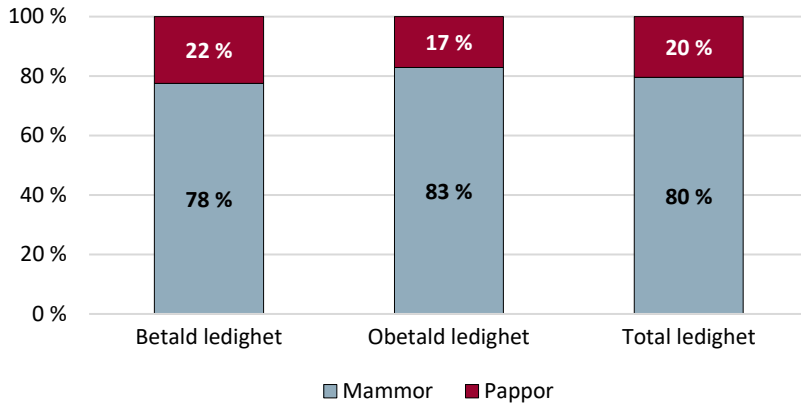
Figur 2 Föräldraparets andel betald och obetald ledighet av den totala föräldraledigheten när barnet är 6, 12, 18 och 24 månader (kumulativt)

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Det är mammor som använder den största delen av både den betalda och den obetalda föräldraledigheten. När barnet är två år har papporna i genomsnitt tagit ut 22 procent av föräldrarnas betalda ledighet men bara 17 procent av den obetalda ledigheten. Jämställdheten är med andra ord lägre när det gäller den obetalda ledigheten än i den betalda. Totalt tar pappor ut omkring 20 procent av föräldrarnas totala föräldraledighet (figur 3).

Figur 3 Mammors och pappors andel av föräldrarens betalda, obetalda och totala föräldraledighet när barnet är två år

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Vi återkommer till hur föräldrar kombinerar betald och obetald föräldraledighet mellan sig i kapitel 3 och kapitel 4. Innan det tittar vi på hur mammor och pappor, var för sig, kombinerar betald och obetald ledighet.

2.2 Mammor är obetalt lediga i nästan fyra månader under barnets första två år

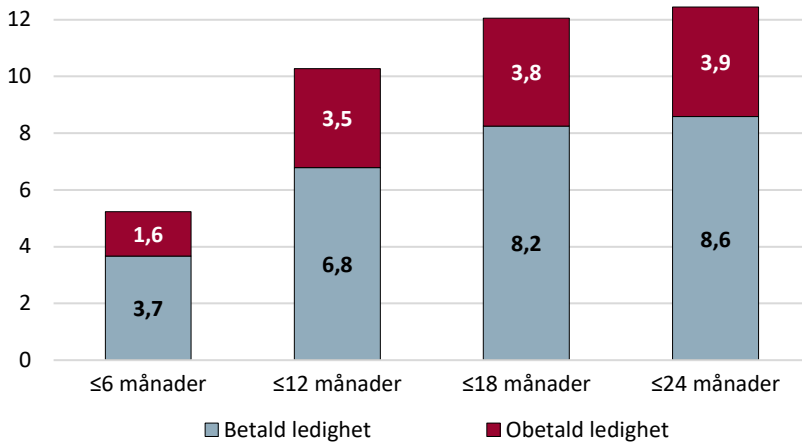
Mammor är i genomsnitt obetalt föräldralediga i nästan fyra månader under barnets första två år, vilket motsvarar 31 procent av mammans totala ledighet. Pappor är i genomsnitt obetalt föräldralediga i knappt en månad, eller 25 procent, av sin totala ledighet under barnets första två år. Även om mammor är totalt lediga avsevärt längre än papporna ser vi att både mammor och pappor är föräldralediga betydligt längre än deras uttag av dagar med föräldrapenning visar.

Vi ser också att mammor använder obetald föräldraledighet under hela barnets första år då de även använder större delen av sin föräldrapenning. Pappor använder obetald ledighet främst när barnet är mellan 6 och 12 månader, alltså innan de använder merparten av sin föräldrapenning.

Under barnets första två år använder mammor i genomsnitt 3,9 obetalda och 8,6 betalda månader (figur 4). Det motsvarar drygt 12 månader total ledighet, där 31 procent av mammors totala ledighet under barnets första två år är obetald. Mammor tar ut de flesta av de betalda månaderna under barnets första 6 månader och hälften av de obetalda månaderna används när barnet är 6–12 månader (figur 5).

Pappor använder 0,8 obetalda och 2,4 betalda månader under barnets första två år (figur 6). Det motsvarar drygt 3 månaders total ledighet där 25 procent av pappornas totala ledighet under barnets första två år är obetald. Pappor tar ut en större del av de betalda månaderna efter barnets första 12 månader, medan drygt hälften av den obetalda månaden används när barnet är 6–12 månader (figur 7).

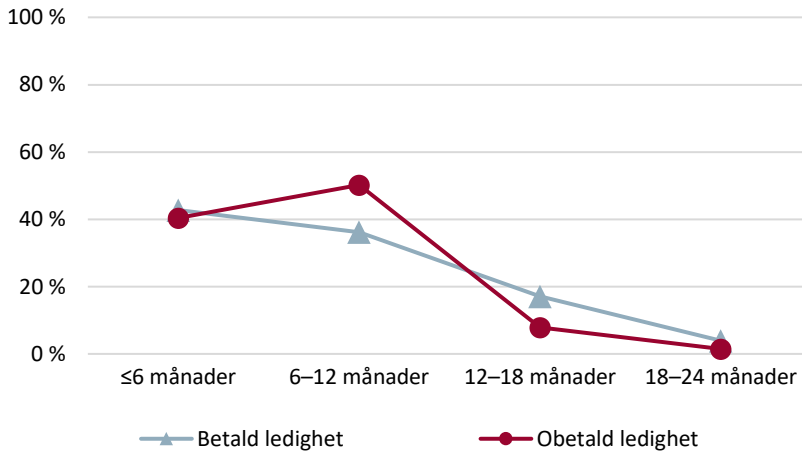
Figur 4 Mammors månader med betald och obetald ledighet när barnet är 6, 12, 18 och 24 månader (kumulativt)

Anm.: Se även bilaga 3, tabell B4.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

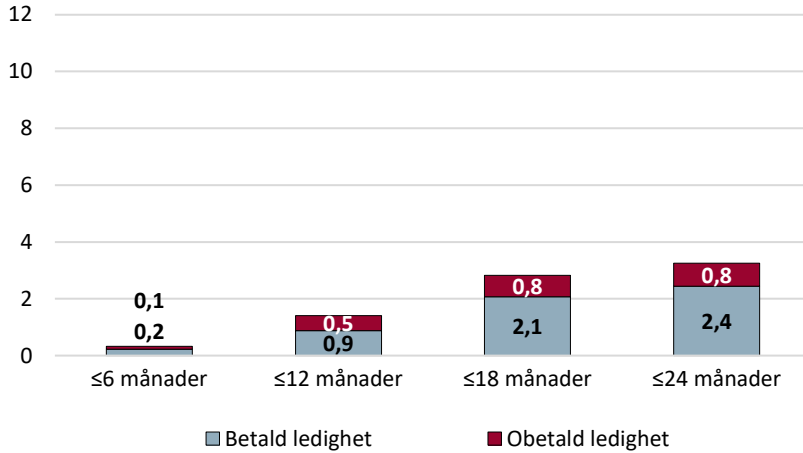
Figur 5 Mammors andel betald respektive obetald ledighet av mammans totala föräldraledighet

Anm.: Se även bilaga 3, tabell B4.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

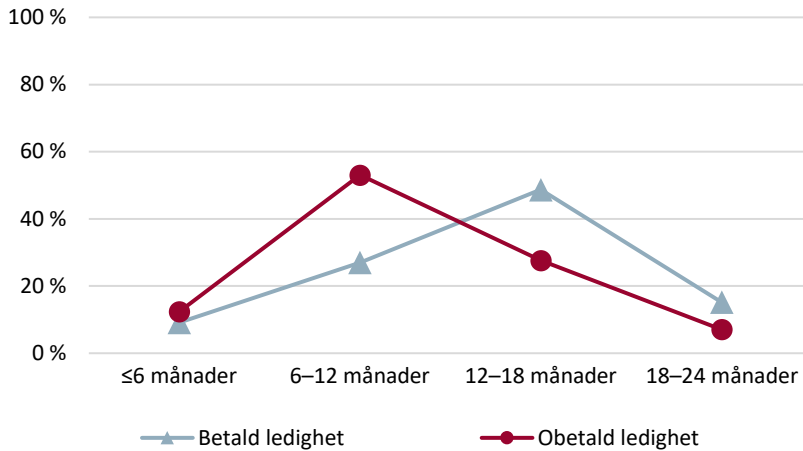
Figur 6 Pappors månader med betald och obetald ledighet när barnet är 6, 12, 18 och 24 månader (kumulativt)

Anm.: Se även bilaga 3, tabell B4.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur 7 Pappors andel betald respektive obetald ledighet av pappans totala föräldraledighet

Anm.: Se även bilaga 3, tabell B4.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Att föräldrar använder en mindre andel av de obetalda dagarna efter att barnet fyllt ett år (se röda linjerna i figur 5 och figur 7) beror sannolikt på SGI-regeln om att föräldrar som är föräldralediga, efter att barnet fyllt ett år, behöver ta ut minst 5 dagar med föräldrapenning i veckan för att skydda sin SGI om de skulle bli sjuka. Det betyder att om de inte tar ut minst fem dagar i veckan nollställs deras SGI.

Det är även tänkbart att resultatet är en konsekvens av antagandena som ligger till grund för Försäkringskassans konstruktion av den obetalda föräldraledigheten, det vill säga att föräldrar antas följa SGI-regeln och ta ut föräldrapenning minst fem betalda dagar i veckan efter att barnet fyllt ett år. Men med tanke på att en majoritet av ”glappen” mellan två perioder med föräldrapenning är 1–2 dagar (se beskrivning i bilaga 2) är det mer troligt att resultatet är en följd av att föräldrar faktiskt följer SGI-regeln.

2.2.1 Mammor och pappor med högre inkomst är mer obetalt lediga än de med lägre inkomst

Hur föräldrar använder betald och obetald föräldraledighet ser olika ut beroende på föräldrarnas inkomstnivå. Både mammor och pappor med högre inkomst använder mer obetald ledighet än mammor respektive pappor med låg inkomst.

Tidigare studier har visat att mammor med hög inkomst tar ut färre dagar med betald ledighet än mammor med låg inkomst, och att pappor med hög inkomst tar ut fler dagar med betald ledighet än pappor med låg inkomst.²⁰ Våra resultat går i samma riktning när det gäller mammors betalda ledighet och pappors betalda och obetalda ledighet. Men vi ser även ett omvänt samband när det gäller mammors obetalda ledighet, nämligen att det är mammor med högre inkomst som använder mer obetald föräldraledighet än mammor med låga inkomster.

Vi har delat upp mammor respektive pappor i tio jämnstora grupper (deciler) baserat på hur inkomstfördelningen ser ut bland de mammor respektive pappor som ingår i analysen. De 10 procent med lägst inkomst finns i den 1:a decilen och de 10 procent med högst inkomst finns i den 10:e decilen.

²⁰ Duvander A-Z. och Viklund I., 2020; ISF, *Föräldrapenning och föräldraledighet*. Rapport 2013:13; ISF, Rapport 2012:4.

Mammor med högre inkomst använder mer obetald och mindre betald föräldraledighet än mammor med lägre inkomst

Som mest skiljer det 2 månader i hur mycket total föräldraledighet som mammor med medelhög inkomst och mammor med lägst inkomst använder. Men kombinationen av betald och obetald ledighet ser olika ut för olika inkomstgrupper.

Sambandet mellan inkomst och total föräldraledighet, både betald och obetald, är omvänt u-format. De mammor som använder mest total föräldraledighet är mammor med inkomster i den 4–7 decilen, och de mammor som använder minst total föräldraledighet är mammor med inkomster i den 1:a och den 10:e decilen (figur 8a). Som mest skiljer det 2 månader (61 dagar) mellan mammor i de olika grupperna.

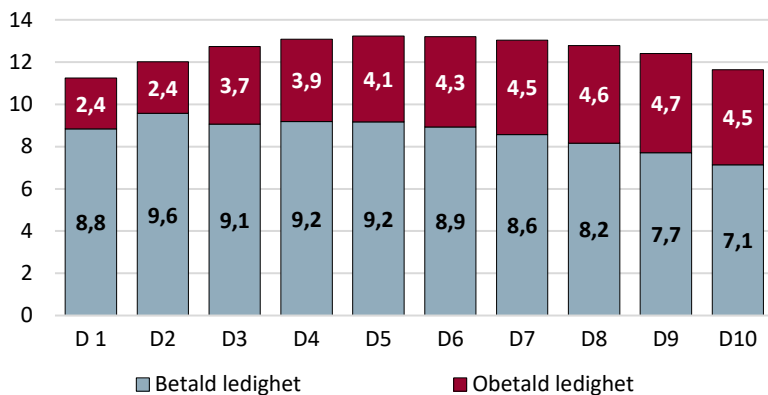
Bland mammorna ser vi även att ju högre inkomst de har, desto mer obetald föräldraledighet använder de, men bara till och med den 9:e inkomstdecilen. Mammor med en inkomst i den 9:e decilen använder i genomsnitt 4,7 obetalda månader (figur 8a). Det är 2,3 månader (70 dagar) mer jämfört med mammor med inkomster i den 1:a decilen.

Vi ser ett omvänt samband när det gäller den betalda ledigheten. Där är det mammor med lägre inkomst som tar ut fler betalda månader än mammor med högre inkomst (figur 8a). Mammor med en inkomst i den 2:a decilen tar ut mest betald ledighet – i genomsnitt 9,6 månader. Det är 2,4 månader (74 dagar) mer jämfört med mammor med inkomster i den 10:e decilen som är den grupp som tar ut minst antal betalda månader.

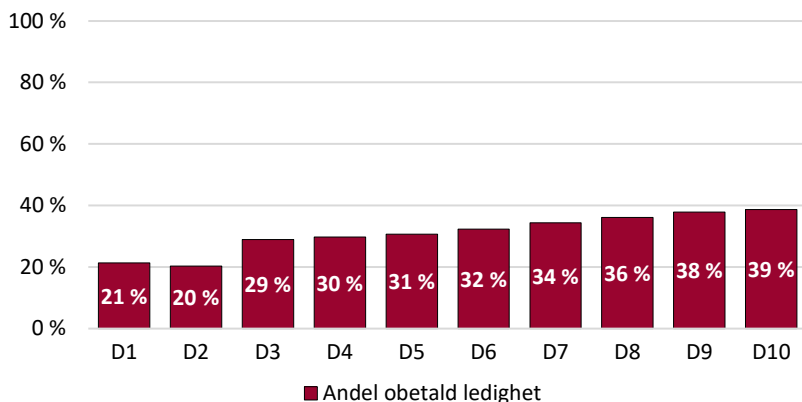
Det här innebär att 38 procent av den totala ledigheten som tas ut av mammor i den 9:e decilen är obetald ledighet. Bland mammor i den 1:a decilen är motsvarande andel 21 procent och bland mammor i den 2:a decilen är andelen obetald ledighet 20 procent (figur 8b).

Figur 8 Mammors betalda och obetalda månader (a), samt andel obetald ledighet av mammans totala föräldraledighet (b), uppdelat på mammans inkomst (deciler 1–10)

a) Antal betalda och obetalda månader

b) Andel obetalda månader

Anm.: Inkomst = pensionsgrundande inkomst för året innan barnets födelse. D1–D10 avser inkomstfördelningen bland mammor uppdelat i deciler. Se även tabell B5.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

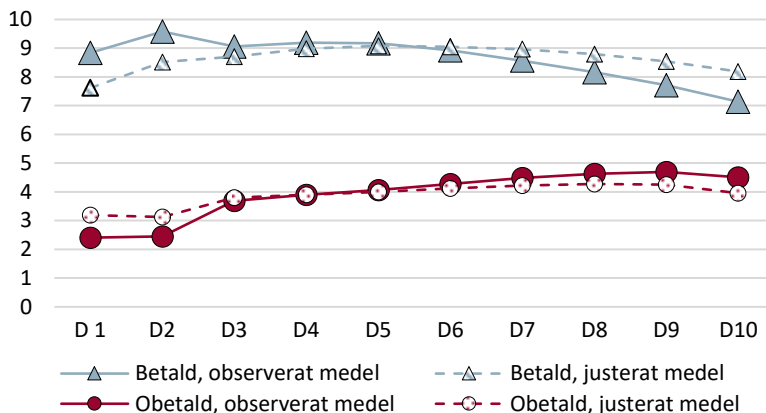
Sambandet mellan mammors inkomst och föräldraledighet finns kvar när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

Sambandet mellan mammors inkomst och hur många månader med betald och obetald föräldraledighet de använder blir svagare men

finns ändå kvar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Då ser vi att skillnaden mellan mammor som tar ut mest betald ledighet (2:a decilen) och mammor som tar ut minst betald ledighet (10:e decilen) minskar från 2,4 månader till 2,1 månader. Och skillnaden mellan mammor som använder minst obetald ledighet (1:a decilen) och mammor som använder mest obetald ledighet (9:e decilen) minskar från 2,3 månader till 1,3 månader (figur 9).

Det här betyder att en viss del av den skillnad vi ser i mammors betalda och obetalda föräldraledighet när vi tittar på observerade medelvärden beror på andra faktorer som också samvarierar med föräldraledighet på liknande sätt som mammans inkomst, exempelvis pappans inkomst, mammans utbildning och vilken arbetssektor hon arbetar i, samt om mamman är utrikes född eller inte. När vi tar hänsyn till dessa faktorer blir sambandet svagare mellan mammans inkomst och hur mycket betald respektive obetald föräldraledighet hon använder. Men sambandet försvinner inte helt, vilket betyder att det faktiskt finns skillnader mellan olika inkomstgrupper som inte kan förklaras bort av de andra faktorerna som vi tar hänsyn till.

Figur 9 Mammors observerade och justerade antal betalda och obetalda månader, uppdelat på mammans inkomst (deciler 1–10)

Anm.: Inkomst = pensionsgrundande inkomst för året innan barnets födelse. D1–D10 avser inkomstfördelningen bland mammor uppdelat i deciler. Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B6, se även tabell B10.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Pappor med högre inkomst använder mer betald och mer obetald föräldraledighet än pappor med låg inkomst

Ju högre inkomst en pappa har, desto mer total ledighet, både betald och obetald, använder han. Det här sambandet gäller bara till den 9:e inkomstdecilen, och som mest skiljer den totala tid som pappor är föräldralediga med 1,5 månader (46 dagar) mellan olika inkomstgrupper (figur 10a).

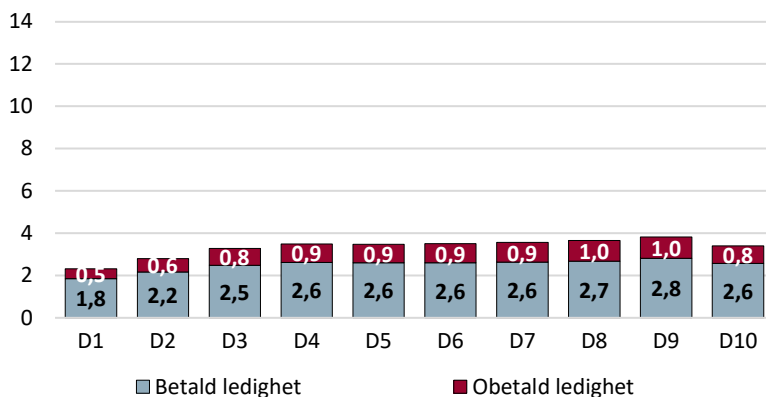
Precis som vi såg för mammorna ser vi även bland papporna att ju högre inkomst en pappa har desto mer obetald föräldraledighet använder han, men bara till och med den 9:e inkomstdecilen. Pappor med en inkomst i den 9:e decilen använder i genomsnitt en obetald månad (31 dagar), jämfört med en halv månad (14 dagar) för pappor med inkomster i den 1:a decilen (figur 10a).

När det gäller den betalda ledigheten är sambandet inte lika tydligt. Ju högre inkomst pappan har, desto mer betald ledighet tar han ut, men bara mellan den 1:a och 5:e decilen. Därefter skiljer den betalda ledigheten som pappor tar ut väldigt lite fram till den 9:e decilen, som är den inkomstgrupp av pappor som tar ut mest betald ledighet. Men när vi jämför pappor med en inkomst i den 1:a decilen, som tar ut minst betald ledighet – i genomsnitt 1,8 månader (56 dagar) – och pappor i den 9:e decilen, som tar ut 2,8 månader (85 dagar) betald ledighet, är skillnaden i ledighet en månad (figur 10a).

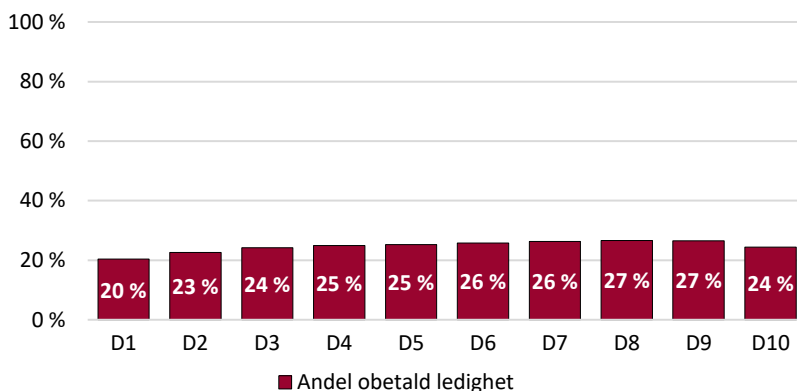
Bland pappor i den 9:e decilen är 27 procent av den totala ledigheten obetald. Motsvarande andel är 20 procent bland pappor i den 1:a decilen (figur 10b).

Figur 10 Pappors betalda och obetalda månader (a), samt andel obetald ledighet av pappans totala föräldraledighet (b), uppdelat på mammans inkomst (deciler 1–10)

a) Antal betalda och obetalda månader

b) Andel obetalda månader

Anm.: Inkomst = pensionsgrundande inkomst för året innan barnets födelse. D1–D10 avser inkomstfördelningen bland pappor uppdelat i deciler. Se även tabell B5.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

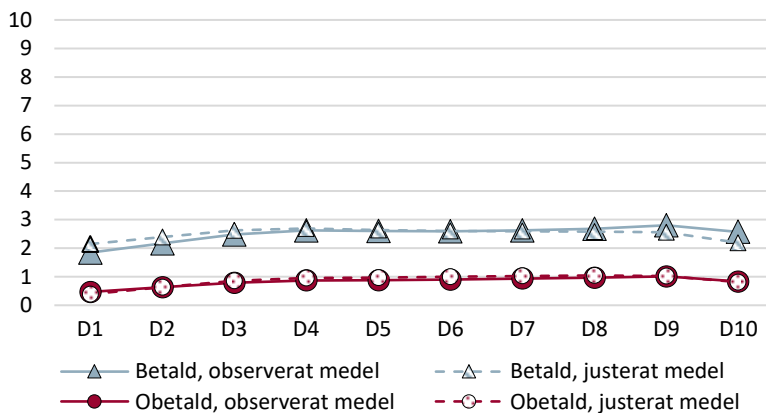
Sambandet mellan pappors inkomst och betald ledighet blir svagare men försvinner inte när hänsyn tas till flera faktorer

Sambandet mellan pappors inkomst och hur mycket obetald föräldraledighet de använder förändras ytterst lite när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Däremot ser vi att sambandet mellan

pappors inkomst och hur mycket betald föräldraledighet de tar ut blir svagare när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Då ser vi att skillnaden mellan pappor som tar ut mest betald ledighet (9:e decilen) och pappor som tar ut minst betald ledighet (1:a decilen) minskar från 1 månad till en halv månad (figur 11).

Det här innebär att en del av den observerade skillnaden mellan olika inkomstgrupper i hur mycket betald ledighet de tar ut beror på andra faktorer än pappans inkomst. Det kan till exempel vara att mammans inkomst, pappans utbildning, vilken sektor han arbetar i, samt om pappan är utrikes född eller inte också samvarierar med pappans betalda ledighet på liknande sätt som pappans inkomst. När vi tar hänsyn till dessa faktorer blir sambandet mellan pappans inkomst och hur mycket betald föräldraledigheten han tar ut svagare. Men sambandet försvinner inte helt. Det betyder att det finns skillnader mellan olika inkomstgrupper som inte kan förklaras bort av de andra faktorerna som vi kontrollerar för.

Figur 11 Pappors observerade och justerade antal betalda och obetalda månader, uppdelat på pappans inkomst (deciler)

Anm.: Inkomst = pensionsgrundande inkomst för året innan barnets födelse. D1–D10 avser inkomstfördelningen bland pappor uppdelat i deciler. Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B6, se även tabell B10.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

2.2.2 Högutbildade mammor och pappor är mer obetalt lediga än de med låg utbildning

Det finns ett tydligt samband mellan föräldrarnas utbildningsnivå och hur mycket betald och obetald föräldraledighet som används. Både mammor och pappor med eftergymnasial utbildning använder mer obetald ledighet än mammor och pappor med lägre utbildning.

Tidigare studier har visat att mammor med hög utbildning tar ut kortare betald ledighet än mammor med låg utbildning, och att pappor med hög utbildning tar ut mer betald ledighet än pappor med låg utbildning.²¹ Våra resultat visar samma sak när det gäller hur mycket betald ledighet som mammor tar ut, och hur mycket betald och obetald ledighet som pappor använder. Vi ser också att sambandet mellan mammors utbildning och hur mycket obetald ledighet de använder är det omvända – att det är mammor med hög utbildning som använder mer obetald föräldraledighet än mammor i övriga inkomstgrupper.

Mammor med hög utbildning använder mer obetald och mindre betald föräldraledighet än mammor med låg utbildning

Mammor med eftergymnasial utbildning och mammor med förgymnasial utbildning är föräldralediga ungefär lika länge under barnets första två år. Men mammor med eftergymnasial utbildning är betydligt mer obetalt föräldralediga och tar ut kortare betald ledighet än mammor med förgymnasial utbildning.

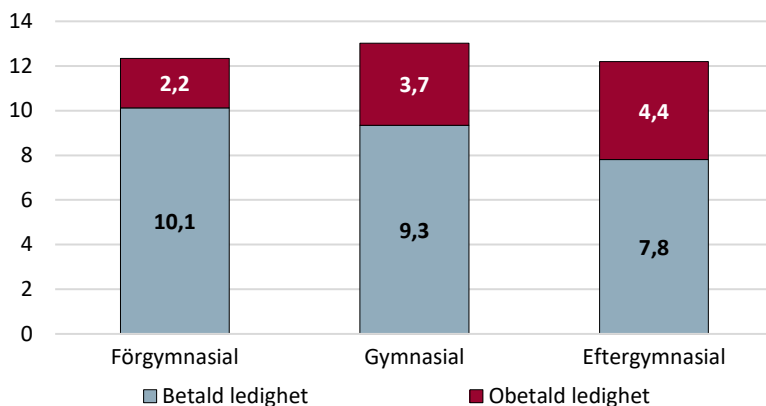
Sett till den totala ledigheten är mammor med eftergymnasial utbildning och mammor med förgymnasial utbildning föräldralediga ungefär lika länge, drygt 12 månader. Den genomsnittliga skillnaden mellan dessa två grupper av mammor är bara fyra dagar (figur 12a). Den stora skillnaden mellan grupperna ligger i fördelningen mellan den betalda och obetalda ledigheten.

Mammor med eftergymnasial utbildning använder i genomsnitt 4,4 obetalda månader, vilket kan jämföras med 2,2 månader bland mammor med förgymnasial utbildning och 3,7 månader bland mammor med gymnasial utbildning (figur 12a). Det är en skillnad på drygt två månader mellan de grupper som skiljer mest.

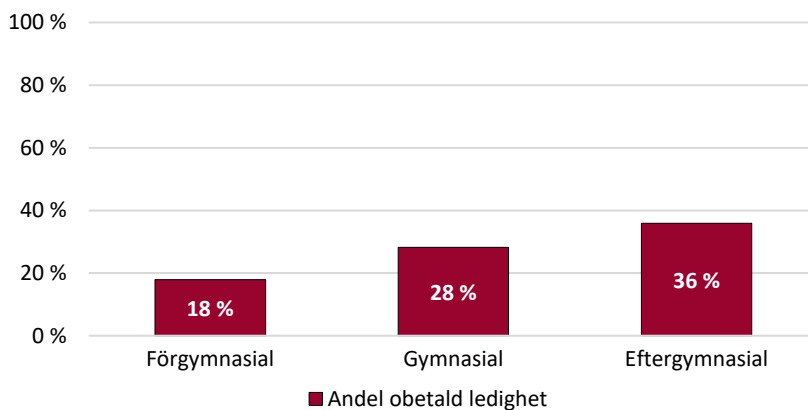
²¹ Eriksson H. m.fl., 2022; Duvander A-Z. och Viklund I., 2020; ISF, Rapport 2012:4.

Figur 12 Mammors betalda och obetalda månader (a), samt andel obetald ledighet av mammans totala föräldraledighet (b), uppdelat på mammans utbildning

a) Antal betalda och obetalda månader

b) Andel obetalda månader

Anm.: Utbildningsnivå gäller året innan barnet föddes. Se även tabell B5.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Samtidigt ser vi att mammor med förgymnasial utbildning tar ut mer betald ledighet än mammor med gymnasial eller eftergymnasial utbildning (figur 12a). Skillnaden i hur mycket betald ledighet de tar ut är drygt två månader mellan de med lägst och de med högst utbildning. Det här innebär att 36 procent av den totala föräldraledigheten för mammor med eftergymnasial utbildning är obetald.

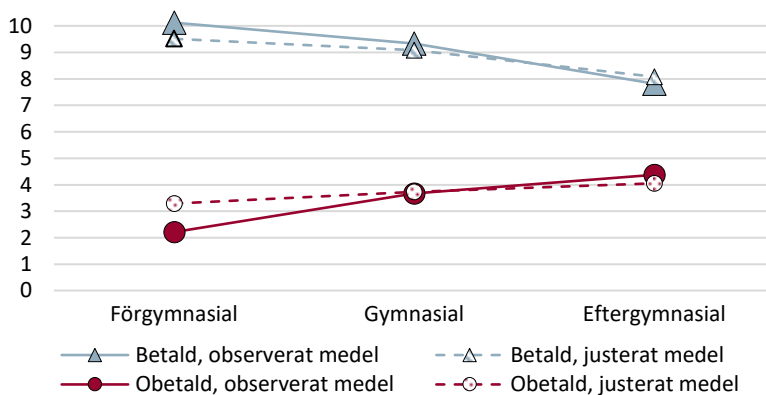
Motsvarande andel för mammor med förgymnasial utbildning är bara 18 procent (figur 12b).

Vi ser även att mammor med gymnasial utbildning är totalt föräldralediga något längre än mammor i övriga utbildningsgrupper. Mammor med gymnasial utbildning tar ut mer betald ledighet än mammor med eftergymnasial utbildning och använder mer obetald ledighet än mammor med förgymnasial utbildning (figur 12a).

Sambandet mellan mammors utbildning och föräldraledighet finns kvar när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

När vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt finns stora delar av sambandet mellan mammors utbildning och hur mammor använder betald och obetald föräldraledighet kvar, även om skillnaderna jämnas ut något jämfört med om vi bara tittar på medelvärdena. Vi ser till exempel att skillnaden mellan mammor med förgymnasial utbildning (som är den grupp som tar ut mest betald ledighet) och mammor med eftergymnasial utbildning (som är den grupp som tar ut minst betald ledighet) minskar från 2,3 månader till knappt 1 månad (figur 13).

Figur 13 Mammors observerade och justerade antal betalda och obetalda månader, uppdelat på mammans utbildning

Anm.: Utbildningsnivå gäller året innan barnet föddes. Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B6, se även tabell B10.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Att skillnaderna mellan grupperna minskar något betyder att mammors utbildning till viss del samvarierar med andra faktorer, särskilt den egna och pappans inkomst, mammans sysselsättning, barnets födelseordning och om mamman är inrikes eller utrikes född. Men en stor del av sambandet mellan mammors utbildning och hur mammor använder betald och obetald föräldraledighet finns kvar. Det innebär att det finns skillnader mellan olika utbildningsgrupper när det gäller hur mammor använder betald och obetald ledighet som inte kan förklaras bort av de andra faktorerna som vi tagit hänsyn till.

Pappor med hög utbildning använder mer betald och mer obetald föräldraledighet än pappor med låg utbildning

Pappor med eftergymnasial utbildning är totalt föräldralediga längre än pappor i de övriga utbildningsgrupperna. De tar både ut mer betald ledighet och använder mer obetald föräldraledighet än pappor med lägre utbildning.

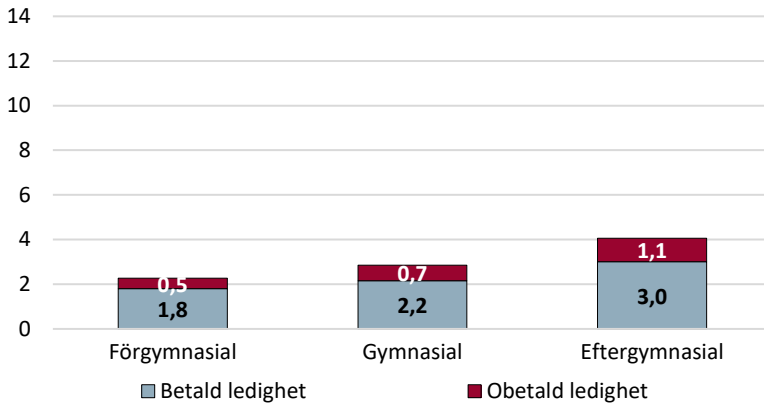
Pappor med eftergymnasial utbildning är i genomsnitt totalt föräldralediga i 4,1 månader, vilket kan jämföras med 2,3 månader bland pappor med förgymnasial utbildning. Det är en skillnad på 1,8 månader (figur 14a).

När vi tittar på hur olika pappor kombinerar betald och obetald ledighet ser vi att pappor med eftergymnasial utbildning använder 1,1 månad obetald ledighet och 3 månader betald ledighet. Det kan jämföras med att pappor med förgymnasial utbildning använder en halv månad (14 dagar) obetald ledighet och tar ut 1,8 månader betald ledighet (figur 14a).

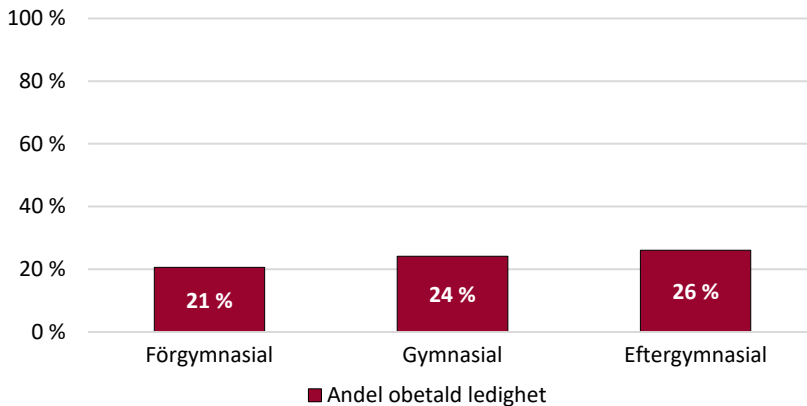
Bland pappor med eftergymnasial utbildning är andelen obetald ledighet 26 procent av den totala föräldraledigheten. Motsvarande andel är 21 procent bland pappor med förgymnasial utbildning och 24 procent bland pappor med gymnasial utbildning (figur 14b). Det här betyder att skillnaden i andel obetald ledighet är 5 procentenheter mellan pappor med gymnasial utbildning och pappor med eftergymnasial utbildning. Motsvarande skillnad mellan dessa grupper av mammor är 18 procentenheter (se figur 12b).

Figur 14 Pappors betalda och obetalda månader (a), samt andel obetald ledighet av pappans totala föräldraledighet (b), uppdelat på pappans utbildning

a) Antal betalda och obetalda månader

b) Andel obetalda månader

Anm.: Utbildningsnivå gäller året innan barnet föddes. För gymn. = förgymnasial utbildning; Gymnasial = gymnasial utbildning; Eftergymn. = eftergymnasial utbildning. Se även tabell B5.
Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

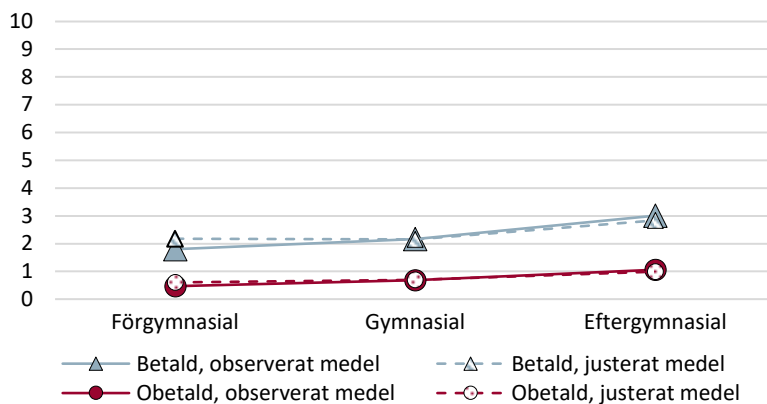
Sambandet mellan pappors utbildning och föräldraledighet finns kvar när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

Sambandet mellan pappors utbildning och hur de använder betald och obetald föräldraledighet förändras ytterst lite när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt jämfört med om vi endast tittar på

medelvärdena. Det är främst den betalda ledigheten bland pappor med förgymnasial utbildning som ökar något när vi tar hänsyn till andra faktorer. Där ser vi att skillnaden mellan pappor med förgymnasial utbildning (som är den grupp som tar ut minst betald ledighet) och pappor med eftergymnasial utbildning (som är den grupp som tar ut mest betald ledighet) minskar från 1,2 månader till knappt 1 månad (figur 15).

Att skillnaderna mellan grupperna minskar beror på att utbildning till viss del samvarierar med andra faktorer, som pappans inkomst, pappans sysselsättning och om pappan är inrikes född eller inte. Bland papporna i vår data ser vi att de med låg utbildning är överrepresenterade bland pappor med låg inkomst, bland pappor som inte är i arbete samt bland utrikes födda pappor. Men trots detta finns en stor del av skillnaden kvar när det gäller betald föräldraledighet mellan pappor i olika utbildningsgrupper som därmed inte beror på de andra faktorerna som vi tagit hänsyn till.

Figur 15 Pappors observerade och justerade antal betalda och obetalda månader, uppdelat på pappans utbildning

Anm.: Utbildningsnivå gäller året innan barnet föddes. Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B6, se även tabell B10.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

2.2.3 Inrikes födda mammor och pappor är mer obetalt lediga än de som är utrikes födda

Vi kan se att både mammor och pappor som är inrikes födda använder mer obetald föräldraledighet än mammor och pappor som är utrikes födda.

Tidigare studier har visat att utrikes födda mammor tar ut mer betald ledighet än inrikes födda mammor, och att inrikes födda pappor tar ut mer betald ledighet än utrikes födda pappor under barnets första två år.²² Våra resultat visar samma sak när det gäller den betalda ledigheten. Men vi ser också att sambandet är det omvända när det gäller mammors obetalda ledighet, nämligen att inrikes födda mammor använder mer obetald ledighet än utrikes födda mammor.

Inrikes födda mammor är totalt föräldralediga längre än utrikes födda mammor i och med att de är mer obetalt lediga

Mammor som är inrikes födda är totalt sett föräldralediga längre än mammor som är utrikes födda. Det beror på att inrikes födda mammor använder mer obetald ledighet och tar ut mindre betald ledighet än mammor som är utrikes födda. Så ser det ut även när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt.

Inrikes födda mammor är föräldralediga längre än utrikes födda mammor om vi tittar på både den betalda och den obetalda ledigheten. Inrikes födda mammor är totalt föräldralediga i 12,7 månader, vilket kan jämföras med 11,7 månader bland utrikes födda mammor (figur 16a). Det är en skillnad på en månad.

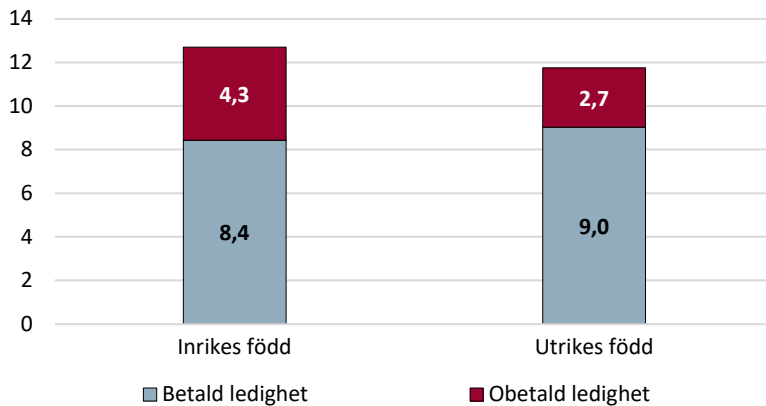
Den stora skillnaden mellan inrikes och utrikes födda mammor är den obetalda ledigheten. Mammor som är inrikes födda använder i genomsnitt 4,3 obetalda månader, vilket kan jämföras med 2,7 månader för utrikes födda mammor (figur 16a). Det är en skillnad på 1,5 månad. Däremot tar utrikes födda mammor ut mer betald ledighet än inrikes födda mammor – 9 månader jämfört med 8,4 månader, en skillnad på cirka 18 dagar (figur 16a). Det här

²² Duvander A-Z. och Viklund I., 2020; Mussino E. och Duvander A-Z., Use It or Save It? Migration Background and Parental Leave Uptake in Sweden. *European Journal of Population* 2016; 32(2):189–210; Duvander A-Z. och Olsson S., Nyanlända invandrades användning av föräldrapenning, i SOU 2012:9 *Förmån och fälla – nyanländas uttag av föräldrapenning*.

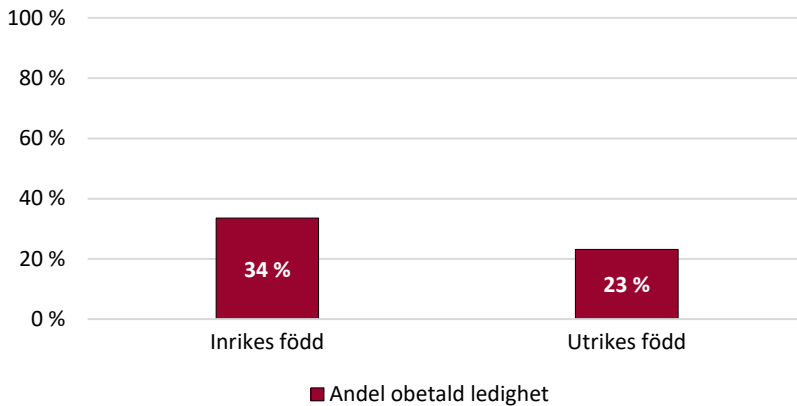
innebär att 34 procent av den totala ledighet som används av inrikes födda mammor är obetald. För utrikes födda mammor är motsvarande andel 23 procent (figur 16b).

Figur 16 Mammors antal betalda och obetalda månader, samt andel obetald ledighet av mammans totala föräldraledighet, uppdelat på inrikes och utrikes födda

a) Antal betalda och obetalda månader

b) Andel obetalda månader

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

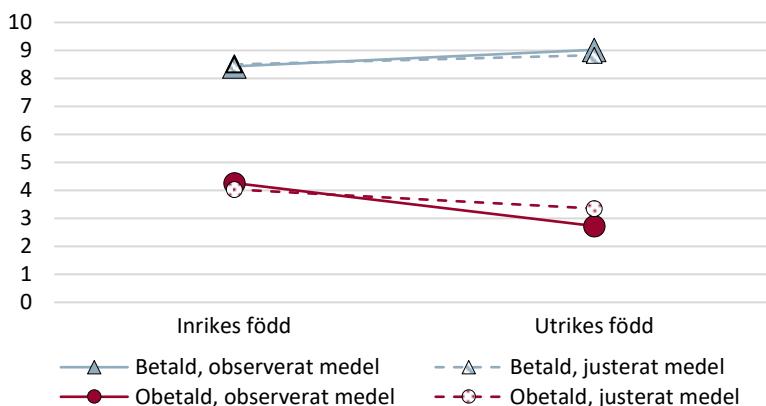
Skillnaderna mellan inrikes och utrikes födda mammor finns kvar när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

Skillnaden mellan inrikes och utrikes födda mammor när det gäller betald och obetald ledighet finns till stor del kvar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Men vi kan se att den obetalda ledigheten ökar något för de utrikes födda mammorna när vi tar hänsyn till fler faktorer. Därmed minskar skillnaden i obetald ledighet mellan utrikes och inrikes födda mammor från 1,5 månader till 0,7 månader (figur 17).

Att skillnaden minskar kan förklaras av att det bland de mammor som ingår i vår analys finns en samvariation mellan att mamman är utrikes född och att pappan har en inkomst i de lägre decilerna, samt med att mamman inte är i arbete. Detta döljs när vi endast tittar på de observerade medelvärdena, men när vi tar hänsyn till dessa faktorer ökar den obetalda ledigheten som utrikes födda mammor använder.

Trots att vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt så finns större delen av skillnaderna mellan inrikes och utrikes födda mammor kvar, där inrikes födda mammor använder mer obetald ledighet och därmed är totalt föräldralediga drygt en månad längre än utrikes födda mammor.

Figur 17 Mammors observerade och justerade antal betalda och obetalda månader, uppdelat på inrikes och utrikes födda

Anm.: Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B6, se även tabell B10.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Inrikes födda pappor använder mer betald och mer obetald föräldraledighet än utrikes födda pappor

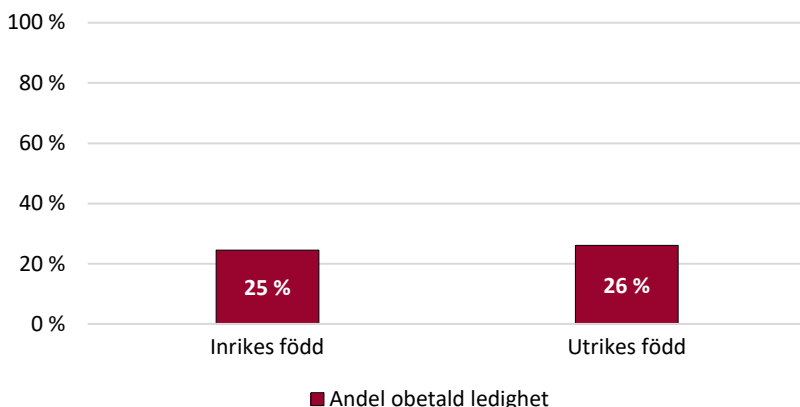
Pappor som är inrikes födda är föräldralediga längre än utrikes födda pappor, och de använder både mer betald och mer obetald föräldraledighet än pappor som är utrikes födda.

Figur 18 Pappors antal betalda och obetalda månader, samt andel obetald ledighet av pappans totala föräldraledighet, uppdelat på inrikes och utrikes födda

a) Antal betalda och obetalda månader

b) Andel obetalda månader

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

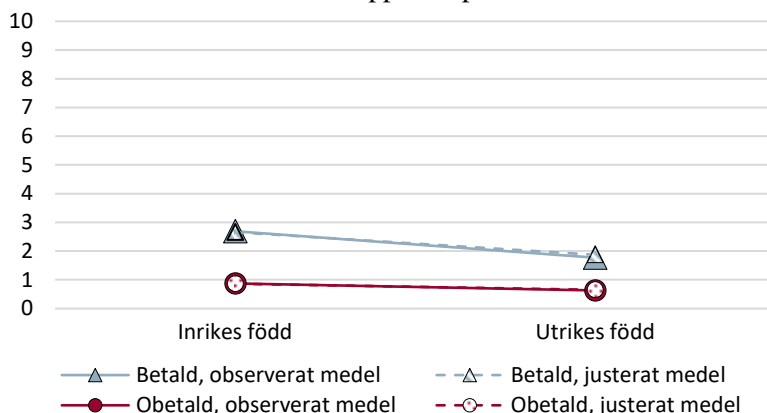
Totalt sett är inrikes födda pappor lediga i 3,6 månader, jämfört med 2,4 månader för utrikes födda pappor (figur 18a). Det är en skillnad på drygt en månad (36 dagar). Den största delen av den skillnaden beror på hur de tar ut betald ledighet.

Inrikes födda pappor tar i genomsnitt 2,7 månader betald ledighet och använder 0,9 månader (27 dagar) obetald ledighet. Utrikes födda pappor tar i genomsnitt ut 1,8 månader betald ledighet och använder 0,6 månader (19 dagar) obetald ledighet (figur 18a). Det här innebär att 25 procent av den totala ledighet som används av inrikes födda pappor är obetald. För utrikes födda pappor är motsvarande andel 26 procent. Det är en skillnad på bara en procentenhet mellan inrikes och utrikes födda pappor (figur 18b). Motsvarande skillnad mellan inrikes och utrikes födda mammor är 11 procentenheter (figur 16b).

Oförändrat samband mellan inrikes och utrikes födda pappor och deras föräldraledighet när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

Skillnaden mellan inrikes och utrikes födda pappor är i stort sett oförändrad när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt (figur 19). Det innebär att den skillnad vi ser mellan inrikes och utrikes födda pappor när det gäller hur mycket betald respektive obetald ledighet de använder inte påverkas av andra faktorer som exempelvis inkomst, utbildning eller sysselsättning.

Figur 19 Pappors observerade och justerade antal betalda och obetalda månader, uppdelat på inrikes eller utrikes födda

Anm.: Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B6, se även tabell B10.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

3 Mammor i resursstarka föräldrapar är mer obetalt föräldralediga

I det här kapitlet undersöker vi hur föräldrapar kombinerar betald och obetald föräldraledighet mellan sig under barnets första två år och om det skiljer sig åt för olika grupper av föräldrapar. I analysen utgår vi från föräldrparets kombinerade inkomster, deras utbildningsnivå och om båda eller endast ena föräldern är inrikes eller utrikes född. Ett skäl till att vi studerar föräldrparets kombinerade egenskaper är att tidigare studier har visat att detta samvarierar med hur föräldrapar tar ut och fördelar föräldrapenning mellan sig.²³ Vi är därför intresserade av att undersöka hur båda föräldrarnas egenskaper samvarierar med hur föräldrparet använder obetald föräldraledighet.

Vår analys visar följande:

- Föräldrapar som har mer resurser, i form av hög inkomst och hög utbildning, och föräldrapar där båda är inrikes födda är totalt föräldralediga längre än övriga föräldrapar.
- Mammor i föräldrapar som har mer resurser och mammor i föräldrapar där båda är inrikes födda är mer obetalt lediga och mindre betalt lediga än övriga mammor.

²³ ISF, *Pappor som inte använder föräldrapenningen. En analys av vilka pappor som tar ut noll eller få dagar med föräldrapenning och hur det har förändrats för barn födda åren 1994–2017*. Rapport 2021:12; Ma L. m.fl., *Fathers' uptake of parental leave: Forerunners and laggards in Sweden 1993–2010*. *Journal of social policy* 2020; 49(2):361–381; Duvander A-Z. och Viklund I., *How long is a parental leave and for whom? An analysis of methodological and policy dimensions of leave length and division in Sweden*. *International Journal of Sociology and Social Policy* 2020; 40(5/6):479–494; Försäkringskassan, *De jämställda föräldrarna. Vad ökar sannolikheten för ett jämställt föräldrapenninguttag?* Socialförsäkringsrapport 2013:8.

- Pappor i föräldrapar som har mer resurser och pappor i föräldrapar där båda är inrikes födda är mer obetalt lediga och mer betalt lediga än övriga pappor.
- Mammor i föräldrapar med mer resurser, där papporna tar ut en relativt stor del av föräldrapenningen, är totalt föräldralediga förhållandevis länge genom att vara mer obetalt lediga under barnets första två år.
- Skillnaden mellan olika grupper kvarstår när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Det innebär att föräldraparets inkomst och utbildning samt om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda bidrar till att förklara skillnader i hur mammor och pappor använder betald och obetald föräldraledighet.

3.1 Mammor i par med hög inkomst är lediga mer obetalt och mindre betalt

Mammor i föräldrapar där båda har hög inkomst använder mer obetald ledighet än andra mammor, samtidigt som pappor i den inkomstgruppen använder mer betald ledighet än övriga pappor. Vi ser även att mammor i föräldrapar där båda har låg inkomst tar ut mer betald ledighet än mammor i andra inkomstgrupper.

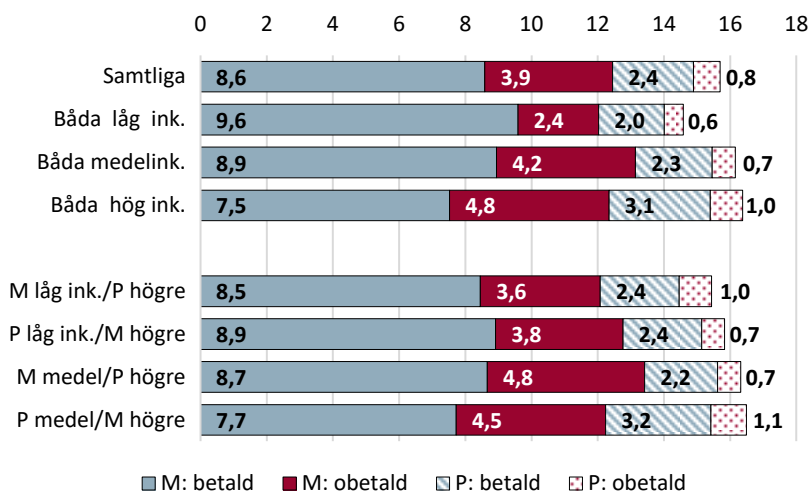
Resultatet tyder på att det faktum att dessa föräldrapar har mer ekonomiska resurser också gör det möjligt för dem att vara lediga mer obetalt. Men vi ser även att mammor i föräldrapar med högre inkomster, där pappan tar ut relativt många dagar med föräldrapenning, ändå är totalt lediga förhållandevis länge under barnets första två år. Och för att kunna vara det använder de mer obetald ledighet för att på så sätt kunna vara hemma med barnet längre.

Vi har kombinerat mammans och pappans inkomst i sju olika kategorier. Dessa kategorier är byggda på tre jämnstora grupper (*låg*, *medel* och *hög* inkomst) som är baserade på hur inkomstfördelningen ser ut bland mammorna respektive papporna som ingår i vår analys. I tre av kategorierna tillhör mamman och pappan samma inkomstgrupp. I fyra av kategorierna tillhör mamman och pappan inte samma inkomstgrupp. Där använder vi begreppet *högre inkomst* som betyder att förälderns inkomst tillhör en högre inkomstgrupp än den andra förälderns inkomstgrupp.

Bland de föräldrar som har samma inkomstnivå ser vi att om båda föräldrarna har hög inkomst är de i genomsnitt föräldralediga i 16,3 månader vilket är 1,8 månader (cirka 55 dagar) längre än föräldrapar där båda har låg inkomst, men bara cirka en vecka längre än föräldrapar där båda har medelinkomst (se tabell B8).

Det är en tydlig skillnad inom respektive inkomstgrupp när det gäller hur föräldraparet fördelar den betalda och den obetalda ledigheten mellan sig. I föräldrapar där båda har låg inkomst använder mamman i genomsnitt 9,6 månader betald ledighet och 2,4 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 2 månader betald ledighet och 0,6 månad obetald ledighet (figur 20). Det innebär att mamman är obetalt föräldraledig ungefär lika länge som pappan är totalt föräldraledig. Mammans obetalda ledighet utgör då 17 procent av föräldraparets totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 18 procent av föräldraparets totala föräldraledighet under barnets första två år.

Figur 20 Betald och obetald föräldraledighet i antal månader, uppdelat på föräldraparet inkomst

Anm.: M = mamma; P = pappa; Inkomst (ink.) = pensionsgrundande inkomst för året innan barnets födelse. Inkomst är uppdelat i tre jämnstora kategorier (låg, medel och hög) utifrån inkomstfördelningen för mammorna respektive papporna som ingår i analysen. Vi har sedan kombinerat kategorierna för att illustrera relationen mellan mammans och pappans inkomst. *Högre* betyder att förälderns inkomst tillhör en högre inkomstgrupp än den andra förälderns inkomstgrupp. Se även tabell B8.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

I föräldrapar där båda har hög inkomst använder mamman i genomsnitt 7,5 månader betald ledighet och 4,8 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 3,1 månader betald ledighet och 1 månad obetald ledighet (figur 20). Det innebär att i dessa föräldrapar är mamman obetalt ledig cirka 24 dagar längre än pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 29 procent av föräldraparens totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 25 procent av föräldraparens totala föräldraledighet under barnets första två år.

I föräldrapar där båda har medelinkomst är mammans totala ledighet längst jämfört med mammor i övriga grupper där båda föräldrarna har samma inkomstnivå – 8,9 månader betald ledighet och 4,2 månader obetald ledighet (figur 20). Samtidigt är pappan totalt ledig 3 månader – månad kortare än pappor i föräldrapar där båda har hög inkomst (figur 20). Det här innebär att i föräldrapar där båda har medelinkomst är mamman obetalt ledig cirka 36 dagar längre än pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 26 procent av föräldraparens totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 19 procent av föräldraparens totala föräldraledighet under barnets första två år.

Om vi tittar på föräldrapar som har olika inkomstnivå är mönstret inte lika tydligt. Men vi ser att mammor i föräldrapar där ena föräldern har en medelinkomst och den andra har en hög inkomst använder mer obetald ledighet än mammor i föräldrapar där ena föräldern har låg inkomst (figur 20). Dessutom är mammor i föräldrapar där hon har en medelinkomst och pappan en hög inkomst totalt föräldralediga längst jämfört med övriga mammor. Inom den inkomstgruppen använder mamman i genomsnitt 8,7 månader betald ledighet och 4,8 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 2,2 månader betald ledighet och 0,7 månad obetald ledighet (figur 20). Det innebär att mamman är obetalt föräldraledig 1,9 månader (cirka 56 dagar) längre än pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 29 procent av föräldraparens totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 18 procent av föräldraparens totala föräldraledighet under barnets första två år.

Vi ser även att föräldrapar där pappan har en medelinkomst och mamman har hög inkomst, använder betald och obetald ledighet på ett liknande sätt som föräldrapar där båda har hög inkomst. I denna grupp använder mammor 7,7 månader betald ledighet och

4,5 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 3,2 månader betald ledighet och 1,1 månad obetald ledighet (figur 20). I den inkomstgruppen är mamman obetalt ledig i stort sett lika länge som pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 27 procent av föräldrarens totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 26 procent av föräldrarens totala föräldraledighet under barnets första två år.

Skillnaden mellan olika inkomstgrupper minskar men försvinner inte helt när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

När vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt minskar skillnaderna mellan inkomstgrupperna jämfört med om vi endast tittar på medelvärdena. Men en del av skillnaderna finns fortfarande kvar. Det är framför allt skillnader i hur mycket betald ledighet som mammor tar ut och skillnader i pappornas betalda respektive obetalda ledighet som jämnas ut mellan inkomstgrupperna (figur B3).

Vi ser exempelvis att skillnaden i betald ledighet mellan mammor i föräldrapar där båda har låg inkomst och mammor i föräldrapar där båda har hög inkomst minskar från 2 månader till 18 dagar. Skillnaden i obetald ledighet minskar från 2,4 månader till 1,2 månader (figur B3). Vi ser även att endast en liten del av skillnaden i både betald och obetald ledighet mellan pappor i föräldrapar där båda har låg inkomst och pappor i föräldrapar där båda har hög inkomst finns kvar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt (figur B3).

Att skillnaderna mellan inkomstgrupperna minskar beror på att föräldrarens inkomst till viss del samvarierar med andra faktorer. Det gäller exempelvis deras utbildning och sysselsättning som i sin tur också samvarierar med hur föräldrar använder betald och obetald föräldraledighet. Men det betyder inte att föräldrarens inkomst inte har någon betydelse för hur föräldrar kombinerar betald och obetald ledighet, eftersom vi ser att en del av skillnaderna mellan inkomstgrupperna finns kvar när vi tar hänsyn till andra faktorer.

3.2 Mammor i par med hög utbildning är lediga mer obetalt och mindre betalt

Föräldrapar där båda eller enbart mamman har en hög utbildning är lediga längst tid. Det är även i dessa föräldrapar som mamman använder mest obetald ledighet. Föräldrapar där båda har låg utbildning är totalt lediga kortast tid. Det är i den gruppen som mamman tar ut mest betald ledighet och samtidigt använder minst obetald ledighet, jämfört med andra utbildningsgrupper. Men i samtliga utbildningsgrupper är mammans obetalda ledighet längre än pappans totala ledighet.

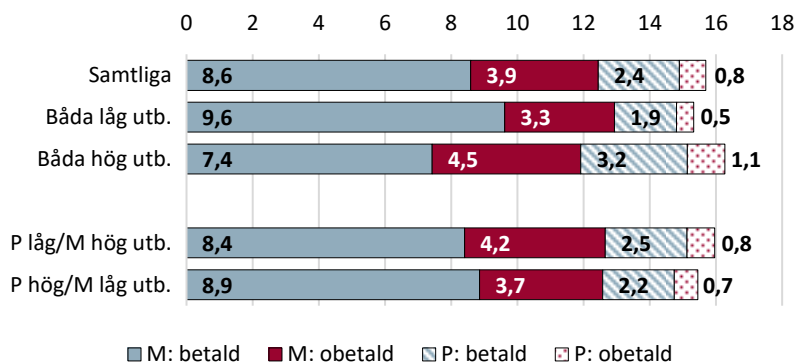
Vi har kombinerat mammans och pappans utbildningsnivå i fyra olika grupper utifrån om föräldraparet har samma eller olika utbildningsnivå. Vi använder begreppet *låg* utbildning och menar då att föräldern har gymnasial utbildning eller lägre, och *hög* utbildning motsvarar eftergymnasial utbildning.

Bland de föräldrar som har samma utbildningsnivå ser vi att om båda föräldrarna har hög utbildning är de i genomsnitt föräldralediga i 16,2 månader. Det är en månad längre än föräldrapar där båda har en låg utbildning (se tabell B8). Det finns också en skillnad inom respektive utbildningsgrupp när det gäller hur mamman och pappan fördelar den betalda och den obetalda ledigheten mellan sig.

I föräldrapar där båda har låg utbildning använder mamman i genomsnitt 9,6 månader betald ledighet och 3,3 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 1,9 månader betald ledighet och 0,5 månad obetald ledighet (figur 21). Det innebär att mamman är obetalt ledig 0,9 månader (cirka 28 dagar) längre än pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 22 procent av föräldraparets totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 16 procent av föräldraparets totala föräldraledighet under barnets första två år.

I föräldrapar där båda har hög utbildning använder mamman i genomsnitt 7,4 månader betald ledighet och 4,5 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 3,2 månader betald ledighet och 1,1 månader obetald ledighet (figur 21). Mamman använder ungefär lika mycket obetald ledighet som pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 28 procent av föräldraparets totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 27 procent av föräldraparets totala föräldraledighet under barnets första två år.

Figur 21 Betald och obetald föräldraledighet i antal månader, uppdelat på föräldraparet utbildning

Anm.: M = mamma; P = pappa; Utbildningsnivå (utb.) = utbildningsnivå för året innan barnets födelse. Låg utbildning (utb.) = gymnasial utbildning eller lägre; Hög utbildning = eftergymnasial utbildning. Se även tabell B8.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Om vi tittar på föräldrapar som har olika utbildningsnivå ser vi att mammor i föräldrapar där bara mamman har hög utbildning tar ut mindre betald ledighet men använder mer obetald ledighet än mammor i föräldrapar där bara pappan har hög utbildning. Däremot är det ingen större skillnad mellan dessa två utbildningsgrupper i hur mycket betald och obetald ledighet som pappan använder. Pappor i par där bara mamman har en hög utbildning tar i genomsnitt ut 2,5 betalda månader. Pappor i föräldrapar där endast pappan har hög utbildning tar i genomsnitt ut 2,2 betalda månader. Däremot är mamman i dessa två utbildningsgrupper obetalt ledig 26–28 dagar längre än pappans totala ledighet (figur 21). Mammans obetalda ledighet utgör då 24–27 procent av föräldraparets totala ledighet. Pappans totala ledighet motsvarar 19–21 procent av föräldraparets totala föräldraledighet under barnets första två år.

Skillnaden mellan olika utbildningsgrupper finns till stor del kvar när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

Skillnaderna mellan utbildningsgrupperna som vi ser när vi enbart tittar på medelvärdena finns till stor del kvar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt (figur B4). Vi kan ändå se vissa förändringar i mammans betalda och obetalda ledighet.

Vi ser exempelvis att skillnaden i betald ledighet mellan mammor i föräldrapar där båda har låg utbildning och mammor i föräldrapar där båda har hög utbildning minskar från 2,2 månader till 1,6 månader. Skillnaden i obetald ledighet minskar från 1,2 månader till en halv månad (figur B4). Vi ser även att skillnaden i betald ledighet mellan pappor i föräldrapar där båda har låg utbildning och pappor i föräldrapar där båda har hög utbildning minskar från 1,3 månader till 1,1 månader. Skillnaden i obetald ledighet minskar från 19 dagar till 16 dagar (figur B4).

Att skillnaderna mellan grupperna minskar beror på att föräldraparets utbildning till viss del samvarierar med andra faktorer. Vi kan ändå konstatera att en större del av skillnaderna mellan utbildningsgrupperna finns kvar. Det innebär att det finns skillnader mellan föräldrapar med olika utbildningsnivåer som inte kan förklaras bort av andra faktorer som exempelvis inkomst, sysselsättning eller om föräldraparet är inrikes eller utrikes födda.

3.3 Mammor i inrikes födda par är mer obetald lediga än de i utrikes födda par

Föräldrapar där båda är inrikes födda är de som är lediga längst tid. Det är även i dessa föräldrapar som mamman använder mest obetald ledighet. Föräldrapar där båda är utrikes födda är totalt lediga kortast tid. I de paren tar mamman ut mest betald ledighet och använder minst obetald ledighet, jämfört med mammor i de andra grupperna.

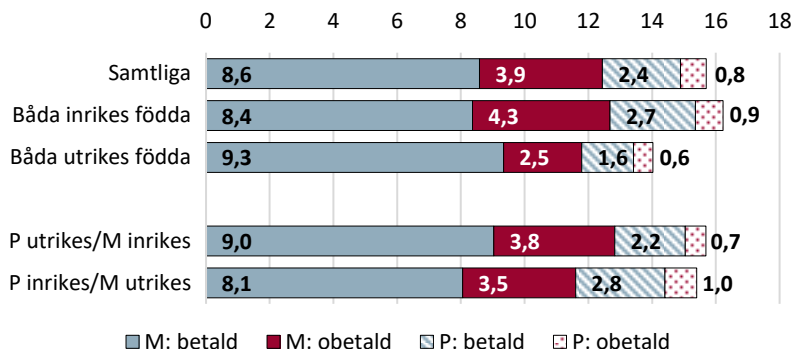
Föräldrapar där båda är inrikes födda är i genomsnitt totalt föräldralediga i 16,1 månader. Det är 2,2 månader (cirka 66 dagar) längre än föräldrapar där båda är utrikes födda (se tabell B8). Fördelningen mellan hur länge mamman respektive pappa är betald och obetald föräldralediga ser olika ut beroende på om båda är inrikes födda eller om båda är utrikes födda.

I föräldrapar där båda är inrikes födda använder mamman i genomsnitt 8,4 månader betald ledighet och 4,3 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 2,7 månader betald ledighet och 0,9 månader obetald ledighet (figur 22). Det innebär att mamman är obetald ledig 0,8 månader (cirka 23 dagar) längre än pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 27 procent av föräldraparets totala ledighet, medan pappans totala ledighet motsvarar

22 procent av föräldrparets totala föräldraledighet under barnets första två år.

I föräldrapar där båda är utrikes födda använder mamman i genomsnitt 9,3 månader betald ledighet och 2,5 månader obetald ledighet. Pappan använder i genomsnitt 1,6 månader betald ledighet och 0,6 månader obetald ledighet (figur 22). Det innebär att mamman är obetalt ledig ungefär lika länge som pappans totala ledighet. Mammans obetalda ledighet utgör då 18 procent av föräldrparets totala ledighet, medan pappans totala ledighet motsvarar 16 procent av föräldrparets totala föräldraledighet under barnets första två år.

Figur 22 Betald och obetald föräldraledighet i antal månader, uppdelat på om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda

Anm.: M = mamma; P = pappa. Se även tabell B7.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Om vi tittar på föräldrapar där en förälder är inrikes född och den andra är utrikes född så ser vi att föräldrapar där bara pappan är inrikes född använder föräldraledigheten på ungefär samma sätt som föräldrapar där båda är inrikes födda, men att mamman är obetalt ledig ungefär lika länge som pappan är totalt föräldraledig under barnets första två år.

Föräldrapar där bara pappan är utrikes född använder föräldraledigheten på ungefär samma sätt som föräldrapar där båda är utrikes födda. Men mamman, i föräldrapar där bara pappan är utrikes född, använder mer obetald ledighet och tar ut mindre betald ledighet än mammor i föräldrapar där båda är utrikes födda. Pappan, i föräldrapar där bara pappan är utrikes född, tar ut mer betald och använder mer

obetald ledighet än pappor i föräldrapar där båda är utrikes födda (figur 22). I föräldrapar där bara pappan är utrikes född är mamman obetald ledig 0,9 månader (29 dagar), längre än vad pappan är totalt föräldraledig under barnets första två år.

Skillnaden mellan inrikes födda och utrikes födda föräldrapar finns kvar när hänsyn tas till flera faktorer samtidigt

Skillnaderna mellan de olika föräldraren, utifrån om ena eller båda är inrikes födda, blir svagare men finns ändå kvar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Det som huvudsakligen förändras är mammans betalda och obetalda ledighet i föräldrapar där båda är utrikes födda. Det innebär att skillnaden i betald ledighet mellan mammor i föräldrapar där båda är inrikes födda och mammor i föräldrapar där båda är utrikes födda minskar från 1 månad till 19 dagar. Skillnaden i obetald ledighet minskar från 1,9 månader till knappt en månad (figur B5). Vi ser även att skillnaden i betald ledighet mellan pappor i föräldrapar där båda är inrikes födda och pappor i föräldrapar där båda är utrikes födda är i stort sett är oförändrad på 0,2 månader (figur B5).

Sammantaget finns en del av skillnaderna mellan föräldrapar som är inrikes födda och föräldrapar som är utrikes födda kvar. Dessa skillnader kan alltså inte förklaras bort av andra faktorer som exempelvis inkomst, utbildning och sysselsättning som vi tar hänsyn till.

4 Kortare ledighet bland par som inte delar lika på föräldrapenning

I det här kapitlet undersöker vi hur föräldrapar som delar lika och föräldrapar som inte delar lika på föräldrapenningen fördelar betald och obetald föräldraledighet mellan sig. Vi tittar även på om kombinationen av betald och obetald ledighet ser olika ut för olika grupper utifrån föräldrparets inkomst, utbildning och om och om båda eller endast ena föräldern är inrikes eller utrikes född.

Föräldrapenning används ofta som ett politiskt verktyg för att uppnå ett jämställt föräldraskap och en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.²⁴ Därför är det relevant att undersöka hur föräldrar som delar lika eller föräldrar som inte delar lika på föräldrapenningen kombinerar betald och obetald ledighet.

Tidigare studier har visat att det finns ett samband mellan båda föräldrarnas egenskaper och om föräldrparet delar jämställt på föräldrapenningen eller inte.²⁵ Det är inte lika klart hur båda föräldrarnas egenskaper samvarierar med föräldrparets totala föräldraledighet. Ur ett jämlikhetsperspektiv är det därför relevant att undersöka om det finns skillnader i hur betald och obetald ledighet kombineras mellan olika grupper av föräldrar som delar lika på föräldrapenningen och de som inte delar lika på föräldrapenningen.

²⁴ Prop. 2023/24:1, *Budgetpropositionen för 2024*, utgiftsområde 12; Prop. 2017/18:1, *Budgetpropositionen för 2018*; Rskr. 2016/17:10, *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*; Prop. 2015/16:1, *Budgetpropositionen för 2016*, utgiftsområde 12; Bet. 2015/16:SfU3, *Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn*.

²⁵ Försäkringskassan, *De jämställda föräldrarna. Vad ökar sannolikheten för ett jämställt föräldrapenninguttag?* Socialförsäkringsrapport 2013:8; ISF, *Ett jämställt uttag? Reformen inom föräldraförsäkringen*. Rapport 2012:4.

Vår analys visar följande:

- Den totala föräldraledigheten är mindre jämställd än uttaget av föräldrapenning. Det innebär att andelen föräldrar som delar lika på den totala föräldraledigheten är mindre än andelen föräldrar som delar lika på den betalda ledigheten.
- Föräldrar som delar lika på föräldrapenningen är totalt sett lediga längre än föräldrapar som inte delar lika på föräldrapenningen. Men hur det skiljer sig ser olika ut för olika grupper.
 - Oavsett föräldrarnas inkomstnivå är föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen lediga längre och använder mer obetald ledighet än de som inte delar lika på föräldrapenningen.
 - Föräldrapar med hög utbildning och som delar lika på betald ledighet är lediga längre och använder mer obetald ledighet än föräldrapar med låg utbildning och som delar lika på föräldrapenningen.
 - Föräldrapar som är inrikes födda och som delar lika på betald ledighet är lediga längre och använder mer obetald ledighet än föräldrapar där båda är utrikes födda och som delar lika på föräldrapenningen.
- Skillnaden mellan olika grupper kvarstår när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Det innebär att föräldraparets fördelning av föräldrapenning och föräldraparets inkomst, utbildning och om de är inrikes eller utrikes födda bidrar till att förklara skillnader i hur mammor och pappor använder betald och obetald föräldraledighet.

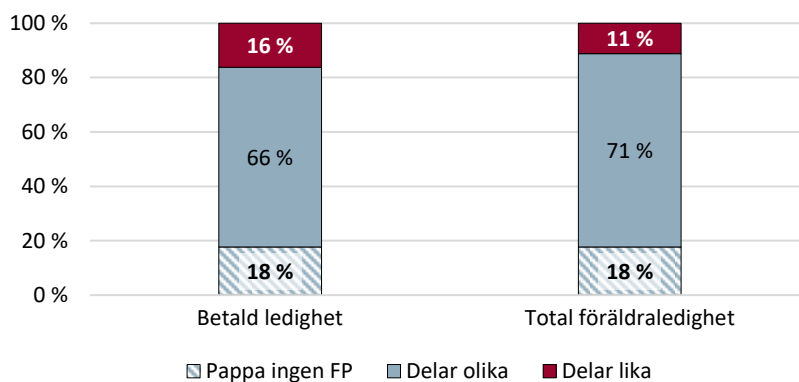
I kapitlet har vi använt oss av en vanlig definition av ett jämställt uttag som innebär att båda föräldrarna ska ha tagit ut minst 40 procent av föräldraparets dagar med föräldrapenning under barnets första två år. Ett jämställt användande av den totala föräldraledigheten innebär därmed att båda föräldrarna ska ha använt minst 40 procent av föräldraparets totala ledighet.

4.1 Den totala föräldraledigheten är mindre jämställd än uttaget av föräldrapenning

Andelen föräldrar som delar lika på den totala föräldraledigheten är mindre än andelen föräldrar som delar lika på den betalda ledigheten.

Av alla föräldrar är det 16 procent som delar lika på föräldrapenningen. Men sett till den totala föräldraledigheten är det 11 procent som delar lika. Det är 5 procentenheter mindre än andelen som delar lika på föräldrapenningen. Samtidigt har pappan inte tagit ut någon föräldrapenning alls i nästan 18 procent av alla föräldrar (figur 23).

Figur 23 Andel föräldrar som delar lika eller inte delar lika på betald föräldraledighet och total föräldraledighet under barnets första två år

Anm.: FP = föräldrapenning.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Andelen som delar lika på föräldrapenningen är lägre i vår analys än de 17–18 procent som redovisas i Försäkringskassans officiella statistik för barn födda åren 2014–2017.²⁶ Skillnaden kan förklaras av att vi i vår analys inkluderar alla föräldrar och inte enbart förstagsföräldrar och att vi i våra mått av dagar och månader med föräldrapenning inkluderar dagar som föräldrarna, vanligtvis mamman, har

²⁶ Försäkringskassans webbplats: www.forsakringskassan.se. Hämtad den 5 maj 2023.

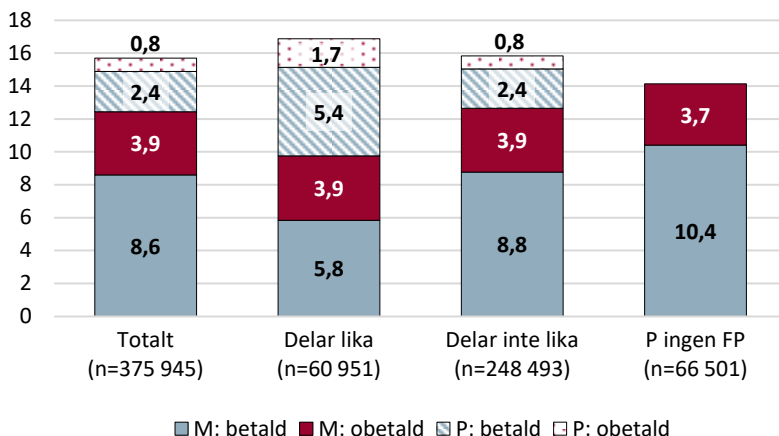
tagit ut innan barnet är fött. Dessa dagar är inte medräknade i Försäkringskassans officiella statistik.

4.2 Föräldrar som delar lika på dagar med föräldrapenning är föräldralediga längre

Föräldrar som delar lika på föräldrapenningen är totalt lediga längre under barnets första två år än föräldrapar som inte delar lika på föräldrapenningen. För den stora grupp som inte delar lika använder mamman mer obetald ledighet än pappans totala ledighet, alltså både betald och obetald.

Totalt sett är föräldrar totalt föräldralediga (betalt och obetalt) i knappt 16 månader. Mamman använder merparten av ledigheten samtidigt som pappors totala ledighet är kortare än mammans obetalda föräldraledighet (figur 24). Men fördelningen mellan mammors och pappors betalda och obetalda ledighet ser olika ut beroende på om föräldraparet delar lika på föräldrapenningen eller inte gör det.

Figur 24 Betald och obetald föräldraledighet (i månader), uppdelat på mammor och pappor och om de delar lika på föräldrapenningen eller inte under barnets första två år

Anm.; M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning; n = antal.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Föräldrapar som delar lika på dagar med föräldrapenning är föräldralediga med sitt barn i 16,7 månader. Drygt 11 månader är betald ledighet och 5,7 månader är obetald ledighet. I den gruppen är mammans obetalda ledighet mer än dubbelt så lång som pappans obetalda ledighet (figur 24).

Föräldrapar som inte delar lika på dagar med föräldrapenning är föräldralediga med sitt barn i 15,7 månader. Drygt 11 månader är betald ledighet och 4,7 månader är obetald ledighet (figur 24). I den gruppen står mamman för 80 procent av ledigheten och mammans obetalda ledighet är drygt 20 dagar längre än pappans totala ledighet.

Mammor i föräldrapar där pappan inte tar ut någon föräldrapenning alls är föräldralediga kortast tid, 14,1 månader. Då är 10,4 månader betald ledighet och 3,7 månader är obetald ledighet (figur 24).

I genomsnitt skiljer det 2,6 månader i den totala ledigheten mellan föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen och föräldrapar där pappan inte tar ut någon föräldrapenning. En stor del av skillnaden beror givetvis på hur mycket betald ledighet som pappan har tagit ut. Men det beror också på att föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen totalt sett är mer obetalt lediga än föräldrapar där bara mamman är föräldraledig (figur 24).

Sett enbart till mammans ledighet ser vi att mammor i föräldrapar som delar lika använder mer obetald ledighet än mammor i föräldrapar där pappan inte tar ut föräldrapenning. Men i gruppen där pappan inte tar ut föräldrapenning tar mammorna ut mer betald ledighet än mammor i föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen (figur 24).

I följande avsnitt tittar vi närmare på hur relationen mellan den betalda och obetalda föräldraledigheten ser ut för olika grupper av föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen eller som inte gör det.

4.2.1 Föräldrapar som delar lika på föräldrapenning är lediga längre och använder mer obetald ledighet oavsett föräldraparets inkomstnivå

Föräldrar som delar lika på föräldrapenningen är mer obetalt lediga och totalt föräldralediga längre än föräldrar som inte delar lika. Så ser det ut inom alla inkomstgrupper i vår analys. Som mest skiljer

det nästan fyra månader mellan de som är lediga längst och de som är lediga kortast tid. Resultatet visar även att mammor i föräldrapar med större ekonomiska resurser i större utsträckning varvar betald och obetald ledighet, även när föräldraparet delar lika på föräldrapenningen.

Vi kan urskilja två generella mönster. Det första mönstret rör den totala föräldraledigheten och båda föräldrarnas sammanlagda obetalda ledighet. Det mönstret ser ungefär likadant ut tvärs över inkomstgrupperna. Det andra mönstret gäller hur föräldrapar kombinerar betald och obetald ledighet, vilket ser olika ut för olika inkomstgrupper. Vi använder samma indelning av inkomstgrupper som i kapitel 4.2.1. I tre av kategorierna tillhör mamman och pappan samma inkomstgrupp. I fyra av kategorierna tillhör de inte samma inkomstgrupp, där *högre inkomst* som betyder att förälderns inkomst tillhör en högre inkomstgrupp än den andra förälderns inkomstgrupp.

Inom alla inkomstgrupper är föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen totalt lediga längre än andra föräldrapar

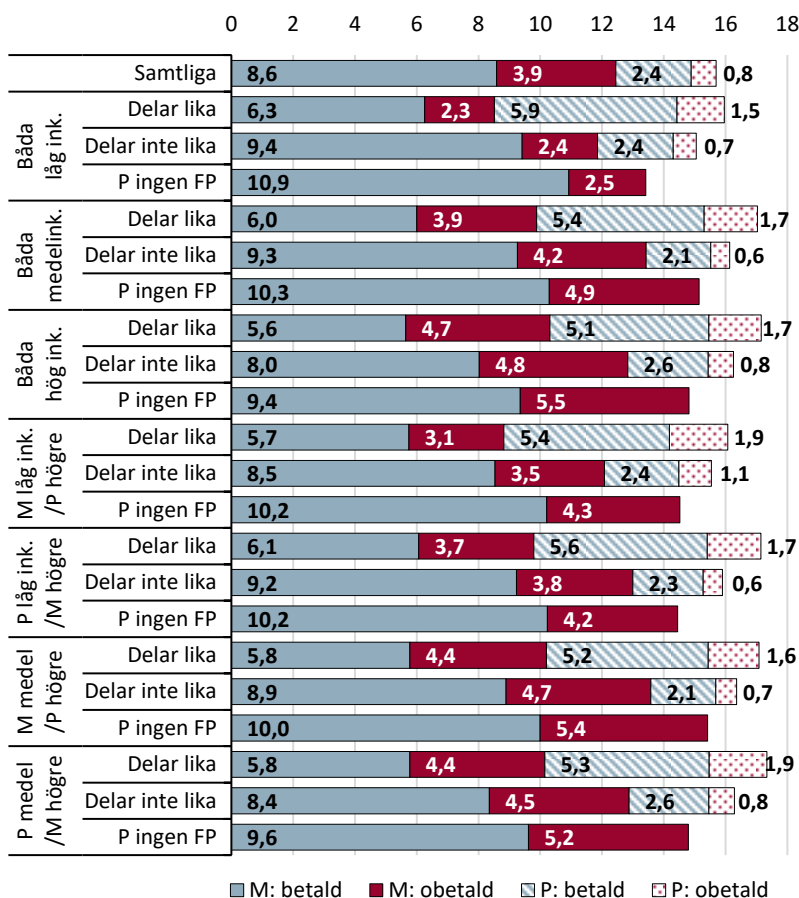
Enligt det första mönstret är föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen totalt föräldralediga längre och använder mer obetald ledighet än föräldrapar som inte delar lika, eller där pappan inte tar ut föräldrapenning alls. Så ser det ut inom alla inkomstgrupper i vår analys (figur 25). Skillnaden i total ledighet är mellan 1,3 och 2,5 månader längre bland föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen än bland föräldrapar där pappan inte tar ut någon föräldrapenning alls (figur 25 och tabell B12). Skillnaden i total ledighet inte lika stor – mellan 0,5 och 1,3 månader – mellan föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen och föräldrapar där pappan tar ut en mindre del av föräldrapenningen (tabell B12).

Sett till den totala ledigheten under barnets första två år är föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen och där båda eller endast mamman har hög inkomst lediga längst – cirka 17 månader varav totalt drygt 6 månader är obetald ledighet (figur 25 och tabell B12). Det är även bland dessa två grupper av föräldrapar som andelen som delar lika på föräldrapenningen är störst, 27 och 28 procent (tabell B11).

Kortast total ledighet ser vi bland föräldrapar där båda har låg inkomst och där pappan inte tar ut föräldrapenning. Den gruppen är

föräldraledig i cirka 13 månader, varav totalt 2,5 månader är obetald ledighet (figur 25 och tabell B12). Den gruppen har också störst andel pappor som inte tar ut föräldraperning, 33 procent. Där är andelen som delar lika på föräldraperningen är minst, endast 10 procent (tabell B11).

Figur 25 Betald och obetald ledighet (i månader), uppdelat på föräldrarnas inkomst och om de delar lika på föräldraperningen eller inte

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldraperning; Inkomst (ink.) = pensionsgrundande inkomst för året innan barnets födelse. Se även tabell B12.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Skillnaderna i total föräldraledighet mellan föräldrar som delar lika på föräldrapenningen och de som inte gör det beror till viss del på att båda föräldrarna i föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen använder såväl betald som obetald ledighet samt att föräldraparet totalt sett är mer obetalt lediga än föräldrapar som inte delar lika på föräldrapenningen (figur 25).

Mammans obetalda ledighet skiljer sig tydligt mellan föräldrapar i olika inkomstgrupper

Det andra mönstret som vi ser är att mammans betalda ledighet är kortare inom föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen än bland föräldrapar som inte delar lika eller där pappan inte tar ut någon föräldrapenning. Men mammans obetalda ledighet skiljer sig tydligt mellan olika inkomstgrupper (figur 25).

Längst obetald ledighet har mammor i föräldrapar där båda har hög inkomst. Så ser det ut oavsett om föräldraparet delar lika på föräldrapenningen eller inte (figur 25). Inom den inkomstgruppen utgör mammans obetalda ledighet 27–37 procent av föräldraparets totala ledighet och är störst bland föräldrapar där pappan inte tar ut någon föräldrapenning (figur 25).

Mammans obetalda ledighet är kortast bland föräldrapar där båda har låg inkomst. Inom den inkomstgruppen utgör mammans obetalda ledighet 14–19 procent av föräldraparets totala ledighet och är minst bland de föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen (figur 25).

Vi ser även att pappor i par som delar lika på föräldrapenningen är både betalt och obetalt föräldralediga ungefär lika länge oavsett föräldraparets inkomstnivå (figur 25).

Skillnad mellan föräldrar som delar lika och de som inte gör det samt mellan olika inkomstgrupper kvarstår

När vi kontrollerar för flera faktorer samtidigt ser vi att skillnaderna till stor del finns kvar, både mellan inkomstgrupperna och mellan föräldrapar som delar lika och de som inte gör det (figur B6). När det gäller pappor sker inga större förändringar när vi kontrollerar för flera faktorer samtidigt. Men för mammor ser vi att vissa skillnader förändras.

I föräldrapar där båda har låg inkomst ökar skillnaden i obetald ledighet, mellan mammor i föräldrapar som delar lika och mammor där pappa inte tar ut någon föräldrapenning när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Förändringen är inte lika tydlig inom de andra inkomstgrupperna (figur B6). Vi ser också att skillnaden i betald ledighet mellan mammor i föräldrapar med låg inkomst och mammor i föräldrapar med hög inkomst nästan försvinner. Skillnaden i obetald ledighet minskar till viss del (figur B6).

Det här betyder att en viss del av den skillnad vi ser i mammors betalda och obetalda föräldraledighet när vi enbart tittar på observerade medelvärden beror på att föräldraparets inkomst samvarierar med andra faktorer, som exempelvis utbildning och sysselsättning. Men trots att vi kontrollerar för dessa faktorer finns en stor del av skillnaderna mellan olika föräldrapar kvar, sett utifrån deras inkomst och hur de fördelar föräldrapenningen. Dessa skillnader kan inte förklaras bort av andra faktorer som exempelvis utbildning, sysselsättning eller om föräldraparet är inrikes eller utrikes född.

4.2.2 Högutbildade föräldrapar som delar lika på föräldrapenning är lediga längre och använder mer obetald ledighet

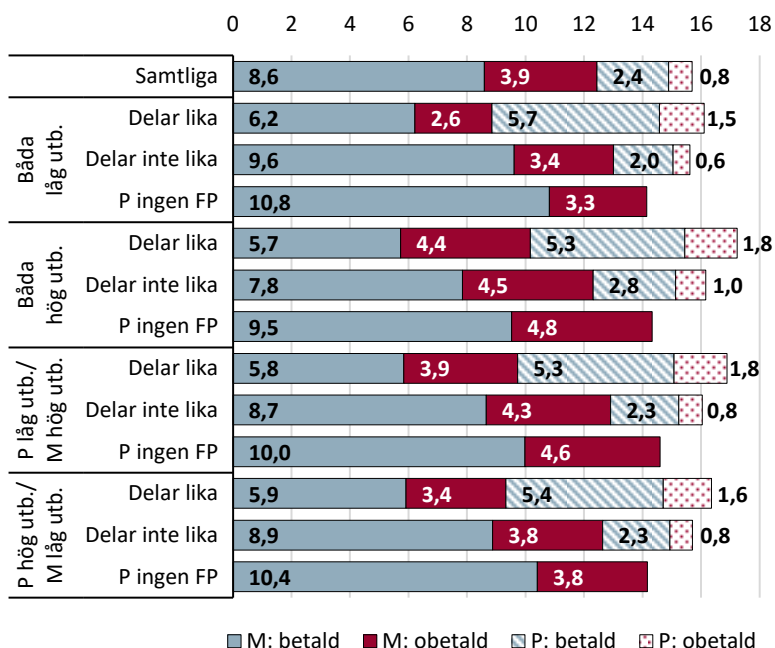
Inom samtliga utbildningsgrupper i vår analys är föräldrar som delar lika på föräldrapenningen mer obetald lediga och totalt föräldralediga längre än föräldrar som inte delar lika. Som mest skiljer det tre månader mellan de som är lediga längst och de som är lediga kortast. Vi ser även att mammor i föräldrapar där båda har hög utbildning varvar betald och obetald ledighet i större utsträckning än andra föräldrapar, särskilt när föräldraparet delar lika på föräldrapenningen.

Även när det gäller föräldraparets utbildningsnivå kan vi urskilja två generella mönster som liknar de mönster vi såg för olika inkomstgrupper. Vi använder vi samma indelning av föräldrarnas utbildning som i kapitel 4.2.2, där *låg* utbildning är gymnasial utbildning eller lägre och *hög* utbildning är eftergymnasial utbildning.

Inom alla utbildningsgrupper är föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen totalt lediga längre än andra föräldrapar

Det första mönstret gäller den totala föräldraledigheten och båda föräldrarnas sammanlagda obetalda ledighet. Vi ser att föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen är totalt föräldralediga längre än föräldrapar som inte delar lika, eller där pappan inte tar ut någon föräldrapenning. Så ser det ut inom alla utbildningsgrupper i vår analys (figur 26).

Figur 26 Betald och obetald ledighet (i månader), uppdelat på föräldrarnas utbildning samt om de delar lika på föräldrapenningen eller inte

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning; utb. = utbildning. Se även tabell B14.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Föräldrapar där båda har hög utbildning och som delar lika på föräldrapenningen är lediga längst under barnets första två år – cirka 17 månader varav totalt drygt 6 månader är obetald ledighet (figur 26 och tabell B14). Det är denna utbildningsgrupp som har störst andel som delar lika på föräldrapenningen, 28 procent (tabell B11).

Kortast total ledighet ser vi bland föräldrapar där båda har låg utbildning och där pappan inte tar ut föräldrapenning. De är föräldralediga i genomsnitt 14 månader varav totalt 3,3 månader är obetald ledighet (figur 26 och tabell B14). Det är den grupp med minst andel som delar lika på föräldrapenningen, 8 procent. Gruppen har störst andel pappor som inte tar ut föräldrapenning, 22 procent (tabell B11).

Precis som vi såg i avsnitt 4.2.1 beror skillnaderna i total föräldraledighet mellan föräldrar som delar lika på föräldrapenningen och de som inte gör det till viss del på att båda föräldrarna i föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen använder såväl betald som obetald ledighet. De är också mer totalt obetalt lediga än föräldrapar som inte delar lika på föräldrapenningen (figur 26).

Mammans obetalda ledighet skiljer sig tydligt mellan föräldrapar i olika utbildningsgrupper

Det andra mönstret gäller hur föräldrapar kombinerar betald och obetald ledighet mellan sig. Vi ser att mammans betalda ledighet är kortare i föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen än i föräldrapar som inte delar lika eller där pappan inte tar ut någon föräldrapenning. Men när det gäller mammans obetalda ledighet finns det en tydlig skillnad mellan de olika utbildningsgrupperna (figur 26).

Längst obetald ledighet ser vi bland mammor i föräldrapar där båda har hög utbildning (figur 26). Inom den utbildningsgruppen utgör mammans obetalda ledighet 26–34 procent av föräldraparets totala ledighet och är allra störst bland mammor i föräldrapar där pappan inte tar ut någon föräldrapenning (figur 26).

Mammans obetalda ledighet är kortast i föräldrapar där båda har låg utbildning. Där utgör mammans obetalda ledighet 16–24 procent av föräldraparets totala ledighet. Allra kortast är den obetalda ledigheten bland mammor i föräldrapar där båda har låg utbildning och som delar lika på föräldrapenningen (figur 26).

Vi ser även att pappor i par som delar lika på föräldrapenningen är totalt föräldralediga ungefär lika länge oavsett föräldraparets utbildningsnivå. Det som skiljer sig är att pappor i föräldrapar där båda eller endast mamman har hög utbildning är mer obetalt lediga men mindre betalt lediga än i övriga utbildningsgrupper (figur 26).

Skillnaden inom utbildningsgrupperna mellan par som delar lika och par som inte gör det finns kvar när hänsyn tas till flera faktorer

Skillnaderna mellan utbildningsgrupperna och mellan föräldrapar som delar lika och de som inte gör det finns till stor del kvar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt (figur B7). När det gäller pappor sker inga större förändringar när vi kontrollerar för flera faktorer samtidigt. Men för mammor ser vi att vissa skillnader förändras något.

Vi ser exempelvis att skillnaden i obetald ledighet, mellan mammor i föräldrapar som delar lika och mammor där pappa inte tar ut någon föräldrapenning ökar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Så ser det ut både i gruppen där föräldraparet har låg utbildning och där föräldraparet har hög utbildning (figur B7). Vi ser även att skillnaden i betald ledighet mellan mammor i föräldrapar med låg utbildning och mammor i föräldrapar med hög utbildning nästan försvinner. Skillnaden i obetald ledighet minskar något när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt (figur B7).

Det här betyder att en viss del av den skillnad vi ser i mammors betalda och obetalda föräldraledighet när vi enbart tittar på observerade medelvärden beror på att föräldraparets inkomst samvarierar med andra faktorer, som exempelvis inkomst och sysselsättning. Vi kan ändå konstatera att stora delar av skillnaderna mellan olika föräldrapar sett utifrån deras utbildningsnivå och hur de fördelar föräldrapenningen inte kan förklaras bort av just inkomst och sysselsättning eller övriga faktorer som vi tar hänsyn till.

4.2.3 Inrikes födda föräldrapar som delar lika på föräldrapenning är lediga längre och använder mer obetald ledighet

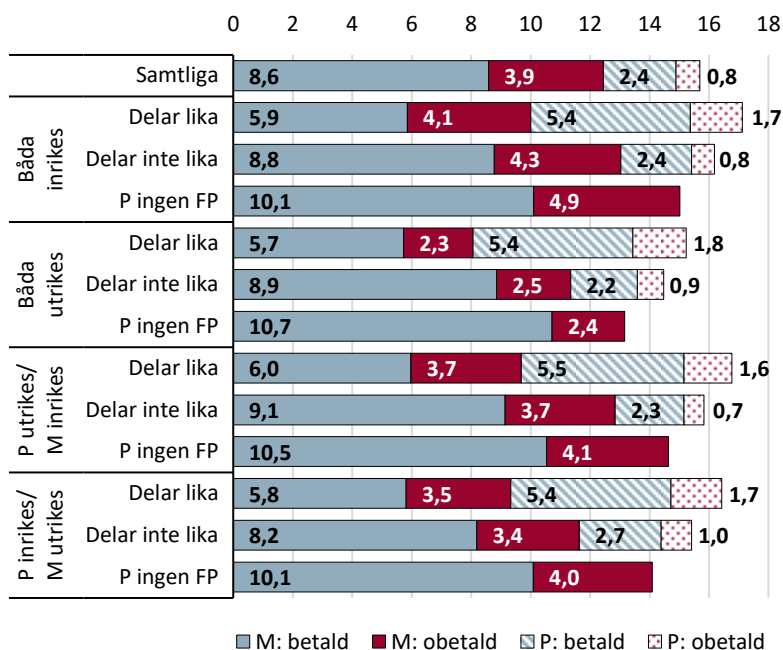
Inrikes födda föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen är mer obetald lediga och totalt föräldralediga längre än övriga grupper. Som mest skiljer det nästan fyra månader mellan de som är lediga längst och de som är lediga kortast. Vi ser också att mammor i föräldrapar där båda är inrikes födda i större utsträckning varvar betald och obetald ledighet än om båda är utrikes födda, även när föräldraparet delar lika på föräldrapenningen.

Precis som i de två föregående avsnitten ser vi även när det gäller om föräldraparet är inrikes eller utrikes födda samma generella mönster.

Inrikes födda föräldrapar är totalt lediga längre än inrikes eller utrikes födda även när paret delar lika på föräldrapenning

Det första mönstret är att föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen är totalt föräldralediga längre och använder mer obetald ledighet än föräldrapar som inte delar lika, eller där pappan inte tar ut föräldrapenning. Men föräldrapar där båda är inrikes födda är totalt sett lediga längre än föräldrapar där båda är utrikes födda (figur 27).

Figur 27 Betald och obetald ledighet (i månader), uppdelat på om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda samt om de delar lika på föräldrapenningen eller inte

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning. Se även tabell B16.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen och där båda är inrikes födda är lediga längst under barnets första två år. De är lediga i genomsnitt 17 månader, varav nästan 6 månader är obetald ledighet (figur 27 och tabell B16). Det är 19 procent i gruppen där båda är inrikes födda som delar lika på föräldrapenningen (tabell B11).

Den kortaste totala ledigheten ser vi bland föräldrapar där båda är utrikes födda och där pappan inte tar ut föräldrapenning. De är lediga i drygt 13 månader, varav 2,4 månader är obetald ledighet (figur 27 och tabell B16). Det är endast 7 procent som delar lika på föräldrapenningen i gruppen där båda är utrikes födda och 38 procent där pappan inte tar ut föräldrapenning (tabell B11).

Skillnaderna i total föräldraledighet mellan föräldrar som delar lika på föräldrapenningen och de som inte gör det beror till viss del på att båda föräldrarna i föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen totalt sett använder mer betald ledighet och att de även totalt sett är mer obetalt lediga än övriga föräldrapar. Även när det gäller om föräldraparet är inrikes eller utrikes födda ser vi alltså att det förhåller sig på samma sätt som när det gäller föräldraparets inkomster och utbildning (se avsnitten 4.2.1 och 4.2.2).

Mammans obetalda ledighet skiljer sig mellan föräldrapar som är inrikes födda och föräldrapar som är utrikes födda

Det andra mönstret gäller hur föräldrapar kombinerar betald och obetald ledighet mellan sig. Även här ser vi ett likande resultat som i avsnitten 4.2.1 och 4.2.2. Mamman betalda ledighet är kortare i föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen än i föräldrapar som inte gör det. Däremot skiljer sig mammans obetalda ledighet tydligt åt mellan olika grupper (figur 27).

Mammans obetalda ledighet är längst i föräldrapar där båda är inrikes födda, oavsett om föräldraparet delar lika på föräldrapenningen eller inte (figur 27). Inom gruppen där båda är inrikes födda utgör mammans obetalda ledighet 24–33 procent av föräldraparets totala ledighet och är allra störst bland de föräldrapar där pappan inte tar ut någon föräldrapenning (figur 27).

Mammans obetalda ledighet är kortast i föräldrapar där båda är utrikes födda. Där är mammans obetalda ledighet 15–19 procent av föräldraparets totala ledighet. Allra kortast är den obetalda ledigheten i de föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen (figur 27).

Vi såg i avsnitt 3.3 att pappor i föräldrapar där båda är utrikes födda är mindre betalt och obetalt lediga än pappor som är inrikes födda. Den skillnaden kan till viss del förklaras av att andelen pappor som inte tar ut någon föräldrapenning alls är större bland pappor som är

utrikes födda än bland pappor som är inrikes födda. Men när vi tar hänsyn till hur föräldraparet delar på föräldrapenningen ser vi att pappor i par som delar lika på föräldrapenningen är totalt föräldralediga ungefär lika länge oavsett om båda, ena eller ingen av föräldrarna är inrikes född (figur 27).

Skillnad mellan de som delar lika och de som inte gör det samt mellan inrikes och utrikes födda finns kvar när hänsyn tas till flera faktorer

Skillnaderna mellan föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen och skillnaden mellan föräldrapar som är inrikes födda eller utrikesfödda finns till stor del kvar när vi tar hänsyn till flera faktorer samtidigt (figur B8). Resultaten förändras ytterst lite när det gäller mammors betalda ledighet samt pappors betalda och obetalda ledighet. Däremot ser vi att skillnaderna i mammors obetalda föräldraledighet jämnas ut något mellan föräldrapar som delar lika och som inte gör det. Vi ser även att skillnaden i mammors obetalda föräldraledighet mellan inrikes respektive utrikes födda minskar något (figur B8).

Det betyder att en viss del av den skillnad vi ser i mammors obetalda föräldraledighet när vi enbart tittar på observerade medelvärden beror på andra faktorer än att föräldraparet är inrikes eller utrikes födda. Men trots denna utjämning finns en stor del av skillnaderna kvar, både mellan grupper som delar lika på föräldrapenningen och de som inte gör det, och mellan föräldrapar som är inrikes eller utrikes födda. Det innebär att det finns skillnader mellan olika föräldrapar sett utifrån om båda, ena eller ingen är inrikes född och hur de fördelar föräldrapenningen som inte kan förklaras bort av andra faktorer som exempelvis inkomst, utbildning eller sysselsättning.

5 Slutsatser och diskussion

Regelverken för föräldrapenning och föräldraledighet innebär att föräldrar kan kombinera betald och obetald föräldraledighet på olika sätt. Det betyder att vi inte ser hela bilden av hur olika grupper av föräldrar är föräldralediga om vi endast utgår från deras uttag av föräldrapenning. I den här rapporten har vi därför studerat hur olika grupper av olikkönade föräldrar, enskilt och som par, kombinerar betald och obetald föräldraledighet under barnets första två år.

När det gäller användningen av den betalda föräldrapenningen ligger resultaten i linje med vår tidigare kunskap. Men vår studie visar också att det framträder en annan bild av mammors och pappors föräldraledighet när vi tittar på både den betalda och den obetalda ledigheten i kombination. Vi kan därför konstatera att det ger en ofullständig bild att enbart utgå från föräldrars uttag av föräldrapenning, till exempel när det gäller hur jämställd den totala föräldraledigheten är, vilka grupper som är hemma längst med sina barn och hur länge mammor respektive pappor är borta från sina arbeten.

Våra huvudresultat visar följande:

- Mammor i mer resursstarka föräldrar, i form av inkomst och utbildning, är mer obetalt lediga och använder färre dagar med föräldrapenning under barnets första två år än andra mammor. Det finns ingen större skillnad i obetald ledighet mellan pappor i olika grupper, men pappor i mer resursstarka föräldrar tar ut fler dagar med föräldrapenning än andra pappor.
- Mammor i resursstarka föräldrar är totalt sett föräldralediga förhållandevis länge, även när pappan tar ut en relativt stor del av föräldrapenningen. Det tycks därmed som att mammor kompenserar för pappors betalda ledighet med att vara mer

obetalt föräldralediga för att kunna vara hemma längre under barnets första två år.

- Föräldrapar där båda är inrikes födda är föräldralediga längre under barnets första två år än föräldrapar där båda är utrikes födda. En stor del av denna skillnad kan förklaras av att inrikes födda mammor är mer obetalt lediga men använder färre dagar med föräldrapenning än mammor som är utrikes födda.
- Föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen är föräldralediga längre och använder mer obetald ledighet under barnets första två år än övriga föräldrapar. Men det är främst mamman som använder den obetalda ledigheten.
- Ojämsställdhet inom föräldrapar framträder tydligare när vi tar hänsyn till både den betalda och den obetalda föräldraledigheten. Vi ser att mammor är totalt föräldralediga betydligt längre under barnets första två år än vad pappor är trots att de delar lika på föräldrapenningen.
- Även skillnader mellan olika grupper framträder tydligare när vi tar hänsyn till både den betalda och den obetalda föräldraledigheten. Vi ser att mindre resursstarka föräldrapar och föräldrar som är utrikes födda inte drygar ut föräldrapenningen med obetald ledighet i samma utsträckning som andra föräldrapar.

Vi ser ett likartat resultat för inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda. Detta hänger delvis samman med att dessa faktorer är sammanlänkade, till exempel att personer med låg utbildning tenderar att ha lägre inkomst än personer med hög utbildning, eller att utrikes födda i genomsnitt har lägre inkomst än inrikes födda.²⁷ Men våra resultat kvarstår till stor del när vi tar hänsyn till dessa och även andra faktorer samtidigt. Det betyder att inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda var för sig har en självständig förklaringskraft. Det innebär också att

²⁷ Statistikmyndigheten SCB, *Medellöner i Sverige*. SCB:s webbplats: www.scb.se, hämtad den 27 september 2023. SCB, *Befolkningens utbildning 2022*. Temarapport 2023:8; SCB, *Inkomster för personer i Sverige*. SCB:s webbplats: www.scb.se, hämtad den 27 september 2023.

de skillnader vi ser mellan olika grupper inte kan förklaras bort av andra faktorer som vi tar hänsyn till i våra fördjupade analyser.

5.1 Regelverk i kombination med könsspecifikt uttagsmönster skapar olika förutsättningar att vara föräldraledig

Mammor och pappor har i praktiken olika förutsättningar att vara obetalt föräldralediga. Det följer av hur regelverken ser ut – rätten att vara föräldraledig, reglerna för föräldrapenning samt SGI-skyddet – i kombination med ett könsspecifikt uttagsmönster – när och hur mammor respektive pappor använder betald föräldraledighet.

I genomsnitt är mammor obetalt föräldralediga i nästan fyra månader under barnets första två år. Det motsvarar 31 procent av en mammas totala ledighet. Pappor är i genomsnitt obetalt föräldralediga i knappt en månad, eller 25 procent, av en pappas totala ledighet under barnets första två år. Mammor använder obetald föräldraledighet under hela barnets första år och pappor använder obetald ledighet när barnet är mellan 6 och 12 månader. Därefter sjunker antalet obetalda dagar tydligt bland både mammor och pappor. Vi ser också att mammor tar ut större delen av sin föräldrapenning under barnets första 12 månader och att pappor tar ut merparten av sin föräldrapenning när barnet är mellan 12 och 18 månader. Pappor använder alltså en större andel av den obetalda ledigheten innan merparten av deras föräldrapenning tas ut.

Att både mammor och pappor använder en mindre del av de obetalda dagarna efter att barnet fyllt ett år kan kopplas till reglerna om sjukpenninggrundande inkomst (SGI). Dessa regler innebär att en förälders SGI är skyddad om föräldern helt eller delvis är föräldraledig med eller utan föräldrapenning. Men det här skyddet gäller endast under barnets första år.²⁸ I praktiken betyder detta att en förälder som vill vara föräldraledig efter barnets ettårsdag behöver ta ut föräldrapenning minst fem dagar i veckan för att skydda sin SGI i händelse av exempelvis sjukdom eller vid behov av tillfällig föräldrapenning.

²⁸ 26 kap. 15§ socialförsäkringsbalken (SFB).

Samtidigt ger föräldraledighetslagen en förälder rätt att vara helt ledig från arbetet tills att barnet är 18 månader. Detta gäller oavsett om föräldern tar ut föräldrapenning eller inte.²⁹ Det är föräldraledighetslagen som gör det möjligt för föräldrar att dryga ut den totala föräldraledigheten med obetald ledighet. Men eftersom mammor och pappor har olika beteenden när det gäller att ta ut föräldrapenningen träffar 12-månadersregeln för SGI-skyddet olika för mammor och pappor. Även om det finns ett förlängt skydd mot en sänkt föräldrapenning även efter barnets ettårsdag (så kallad *särskild beräkningsgrund* för föräldrapenning³⁰) får nuvarande regler, på grund av mammors och pappors generella uttagsmönster, i praktiken olika konsekvenser för mammors respektive pappors förutsättning att använda obetald ledighet.

Det förlängda skyddet gäller fram till att barnet är två år eller om kvinnan återigen är gravid. Det är en försäkring mot att föräldrapenningen inte sänks om en förälder återgår i arbete i lägre omfattning än före barnets födelse. Även om också regeln om särskild beräkningsgrund i teorin är neutral, träffar den framför allt mammor som arbetar deltid, eller som inte arbetar alls, mellan två barn. Å andra sidan, om den skyddsregeln inte fanns skulle det kunna få stora konsekvenser för föräldraparets ekonomi och deras möjlighet att kombinera arbete och familjeliv.

5.2 Mammor i resursstarka föräldrapar kompenserar pappans uttag med att vara obetalt föräldralediga

Resultatet visar att det framför allt är mammor i föräldrapar med mer resurser, i form av inkomst och utbildning använder sig av obetald ledighet under barnets första två år, vilket troligtvis beror på att de anser sig har råd med det.

Vi ser också att mammor i mer resursstarka föräldrapar, där pappan tar ut relativt många dagar med föräldrapenning, ändå totalt sett är föräldralediga förhållandevis länge. För att kunna vara lediga länge, samtidigt som pappan använder fler föräldrapenningdagar, är mammorna i stället mer obetalt lediga. Det kan ses som att mammor

²⁹ 5 § föräldraledighetslagen (1995:584).

³⁰ 12 kap. 27 § första och andra stycket SFB.

i mer resursstarka föräldrapar kompenseras pappornas betalda ledighet genom att vara mer obetalt lediga för att på så sätt kunna vara hemma längre under barnets första två år.

Våra resultat indikerar alltså att när pappor i mer resursstarka familjer tar ut en större del av föräldrapenningen så påverkar inte det mammors totala föräldraledighet i någon större utsträckning. I stället leder det till att mammor använder möjligheten som finns i föräldraledighetslagen att vara obetalt föräldralediga.

Den totala föräldraledigheten (både betald och obetald ledighet) skiljer sig förhållandevis lite åt mellan olika grupper av mammor respektive pappor, sett till deras individuella inkomst, utbildning och om de är inrikes eller utrikes födda. Vi ser snarare att skillnaderna ligger i hur olika grupper av mammor respektive pappor kombinerar betald och obetald ledighet och hur olika grupper av föräldrapar fördelar den betalda och obetalda ledigheten mellan sig.

Bland mammor ser vi att de med hög inkomst och de med hög utbildning tar ut fler obetalda dagar och färre betalda dagar under barnets första två år än mammor med låg inkomst och mammor med låg utbildning. Mönstret blir ännu tydligare när vi tittar på hur olika grupper av föräldrapar kombinerar betald och obetald ledighet. Då ser vi att mammor i föräldrapar där båda har hög inkomst och föräldrapar där båda har hög utbildning använder mer obetald ledighet än mammor i föräldrapar där båda har låg inkomst och föräldrapar där båda har låg utbildning.

De här resultaten visar att mammor i mer resursstarka föräldrapar i större utsträckning nyttjar flexibiliteten i föräldraförsäkringen jämfört med andra mammor. Mer resursstarka föräldrar har förmodligen också råd att spara dagar med föräldrapenning för att ta ut dessa dagar när barnet har blivit något äldre. Det är en möjlighet som troligtvis är mer begränsad för föräldrar med mindre ekonomiska resurser

5.3 Inrikes födda mammor är totalt föräldralediga längre än utrikes födda mammor

Tidigare studier har visat att utrikes födda mammor tar ut fler dagar med föräldrapenning under barnets första år än inrikes födda

mammor.³¹ Vår studie visar samma resultat för den betalda föräldraledigheten. Men när vi tar till den obetalda ledigheten ser vi att inrikes födda mammor totalt sett är föräldralediga en längre tid under barnets första två år än vad utrikes födda mammor är.

Våra resultat visar även att föräldrapar där båda är inrikes födda är totalt lediga längre än föräldrapar där båda är utrikes födda. Det beror till viss del på att pappor i föräldrapar där båda är inrikes födda är både betalt och obetalt föräldralediga längre än pappor i föräldrapar där båda är utrikes födda. Men det beror även på att mammor i föräldrapar där båda är inrikes födda är obetalt lediga betydligt längre än mammor i föräldrapar där båda är utrikes födda. Så ser det ut oavsett om föräldraparet delar lika på föräldrapenningen eller inte.

Det här visar att inrikes födda föräldrar, och framför allt mammorna i dessa föräldrapar, är hemma längre under barnets första två år och därmed borta från arbetsmarknaden under en längre tid än utrikes födda föräldrar. Det belyser vikten av att ta hänsyn till både betald och obetald föräldraledighet i studier av föräldraförsäkringens funktion och effekter, för att inte underskatta föräldraledigheten och för att jämförelser mellan olika grupper inte ska bli missvisande. Det kan vara särskilt relevant när det gäller framtida förändringar i föräldraförsäkringen och även i studier om hur föräldraledigheten påverkar kvinnors arbetsmarknadsanknytning och barnafödande.

5.4 Längre ledighet och mer obetald ledighet om föräldrar delar lika på betald ledighet

Våra resultat visar även att den totala föräldraledigheten, som inkluderar både den betalda och den obetalda ledigheten, är mindre jämförd än föräldrars uttag av föräldrapenning. Föräldrar som delar lika på antalet dagar med föräldrapenning är också totalt föräldralediga längre under barnets första två år än de som inte gör det.

Tidigare studier har visat att det finns ett samband mellan hur föräldrar fördelar dagar med föräldrapenning och deras inkomst,

³¹ Mussino E. och Duvander A-Z., Use It or Save It? Migration Background and Parental Leave Uptake in Sweden. *European Journal of Population* 2016; 32(2):189–210; Duvander A-Z. och Olsson S., Nyanlända invandrares användning av föräldrapenning, i SOU 2012:9 *Förmån och fälla – nyanländas uttag av föräldrapenning*.

utbildning samt om de är inrikes eller utrikes födda.³² Våra resultat bekräftar detta, men visar även att både föräldrparets inkomst, utbildningsnivå, om de är inrikes eller utrikes födda samt föräldrparets fördelning av föräldrapenningen har ett samband med hur föräldrparet kombinerar betald och obetald ledighet under barnets första två år.

Föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen är totalt föräldralediga under en längre tid under barnets första två år än föräldrar som inte delar lika eller där pappan inte tar ut någon föräldrapenning alls. Det är ett genomgående mönster oavsett om vi tittar på föräldrarnas inkomst, föräldrarnas utbildningsnivå, eller om ena eller båda föräldrarna är inrikes eller utrikes född.

Orsaken till att föräldrapar som delar lika på föräldrapenningen är föräldralediga längre är inte enbart att de är mer obetalt lediga än övriga föräldrapar. En del av förklaringen är att båda föräldrarna använder både betald och obetald ledighet. Det innebär att föräldrarna tillsammans har större möjlighet att dra ut på föräldraledigheten och vara hemma längre med sitt barn än om mamman använder större eller hela delen av den totala föräldraledigheten.

5.5 Ojämsliddhet och ojämlikhet framträder tydligare i den totala föräldraledigheten

I teorin är föräldraledighetslagen och reglerna som rör föräldrapenning neutrala sett ur ett jämställdhetsperspektiv. Men i praktiken är föräldrars beteende när det gäller användningen av föräldraledigheten ojämsliddt och ojämlikt. Det framträder tydligt när vi tittar på både den betalda och den obetalda föräldraledigheten.

Ojämsliddheten ligger i att mammor totalt sett är föräldralediga betydligt längre än pappor även inom föräldrapar som delar lika på

³² Se ISF, *Pappor som inte använder föräldrapenningen. En analys av vilka pappor som tar ut noll eller få dagar med föräldrapenning och hur det har förändrats för barn födda åren 1994–2017*. Rapport 2021:12; Duvander A-Z. och Viklund I., How long is a parental leave and for whom? An analysis of methodological and policy dimensions of leave length and division in Sweden. *International Journal of Sociology and Social Policy* 2020; 40(5/6):479–494; Ma L. m.fl., Fathers' uptake of parental leave: Forerunners and laggards in Sweden 1993–2010. *Journal of social policy* 2020; 49(2):361–381; Försäkringskassan, *De jämställda föräldrarna. Vad ökar sannolikheten för ett jämställt föräldrapenninguttag?* Socialförsäkringsrapport 2013.

föräldrapenningen. Pappor använder i huvudsak betalda dagar och förhållandevis få obetalda dagar, samtidigt som mammor använder ett betydande antal obetalda dagar som i vissa fall är fler än pappans totala dagar med föräldraledighet. Det betyder att om vi endast tittar på hur föräldrar fördelar föräldrapenningen så riskerar vi att överskatta jämställdheten. Ojämställdheten förstärks när vi också tar hänsyn till den obetalda föräldraledigheten.

Ojämligheten ser vi i att föräldrar med mindre ekonomiska resurser, låg utbildning samt föräldrar som är utrikes födda inte har samma möjlighet att använda flexibiliteten i föräldraförsäkringen och dryga ut föräldrapenningen med obetald ledighet. Det beror förmodligen till viss del på skillnader både i föräldrarnas ekonomiska möjligheter att vara obetalt lediga och i deras arbetsmarknadssituation och att de förmodligen inte anser sig ha råd att vara obetalt lediga i samma uträkning som andra. Personer med låg utbildning och som är utrikes födda är även grupper som är överrepresenterade bland de som använder föräldrapenning på grundnivå och som oftare har en svagare arbetsmarknadsanknytning.³³

Vår analys visar att reserverade dagar i kombination med möjligheten att vara obetalt ledig bidrar till att pappor i vissa grupper tar ut mer föräldrapenning och är mer obetalt föräldralediga, till exempel pappor med högre inkomst och högre utbildning. Vi ser också att mammor i föräldrapar med mindre ekonomiska resurser är hemma så länge som föräldrapenningen gör det möjligt, men att de inte använder lika mycket obetald ledighet som andra mammor. Det beror troligtvis på att de inte anser sig ha råd att varva betald och obetald ledighet.

Vi kan även konstatera att mammor i resursstarka föräldrapar som använder färre dagar med föräldrapenning ändå är borta från arbetet under en ganska lång period eftersom de drar ut på ledigheten genom att använda obetald ledighet. Men att använda föräldraförsäkringen flexibelt genom en lång obetald ledighet kan få vissa konsekvenser på både lång och kort sikt. Det kan öka mammors ekonomiska beroende av den andra föräldern under själva föräldraledigheten. En ojämställd fördelning av föräldraledigheten kan även bidra till att mammor får

³³ Försäkringskassan, *Socialförsäkringen i siffror 2023*; SCB, *Utvecklingen för tidsbegränsat anställda 2005–2019*. Statistiska meddelanden, 2020; SCB, *Lägre andel förvärvsarbetande bland utrikes födda i Norden. Valförd 4/2018*.

en sämre inkomstutveckling och karriärmöjligheter än pappor.³⁴ På längre sikt kan en lång obetald ledighet även leda till en lägre pension. I flera avseenden kan därför ojämställdheten i den obetalda föräldraledigheten anses vara problematisk.

Mammors och pappors användningsmönster både när det gäller den betalda och den obetalda ledigheten är viktiga för vår förståelse av hur föräldraförsäkringen faktiskt fungerar. Om vi endast utgår från föräldrars fördelning av föräldrapenning riskerar vi att överskatta jämställdheten i föräldraledigheten och de framgångar som tidigare reformer har bidragit till när det gäller att öka pappors uttag av föräldrapenning. Det är därför inte tillräckligt att enbart använda föräldrapenningen som en indikator för jämställdhet och ett verktyg för att nå det jämställdhetspolitiska målet om en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet samt att öka pappors uttag av föräldrapenning. Risken är då överhängande att bilden av hur jämställd föräldraledigheten är delvis är en chimär.

5.6 Olika vägval beroende på politikens mål

Den här granskningen har identifierat ett antal områden som sätter föräldrars betalda och obetalda föräldraledighet och de styrande regelverken i ett delvis nytt ljus. Om och hur detta är något som ska föranleda en förändring av regelverken – och i sådana fall hur – är en politisk fråga. Här lyfter vi några tänkbara vägval, vilken riktning som ska tas är beroende av vilka de politiska målen är.

Om målet är att öka pappors totala *föräldraledighet* och förbättra möjligheten för en jämställd *föräldraledighet* pekar resultaten från den här rapporten på att enbart reserverade månader av föräldrapenningen inte är tillräckligt. Även om fler reserverade månader med föräldrapenning kan leda till att pappor använder mer betald föräldrapenning tyder vår undersökning på att det också kan få som konsekvens att mammor ökar sin obetalda föräldraledighet. Reserverade månader för den betalda föräldraledigheten kan därför behöva kompletteras med andra åtgärder som också omfattar den obetalda föräldraledigheten.

³⁴ IFAU, *Familjebildning och karriär – konsekvenser av oförutsägbar frånvaro*. Rapport 2020:11.

Om målet är att ge mammor och pappor, samt föräldrar med olika tillgång på resurser, mer likvärdiga förutsättningar att vara betalt och obetalt föräldralediga är det tänkbart att reglerna för rätten att vara ledig, möjligheten att få föräldrapenning och tidsgränsen i SGI-skyddet behöver ses över. I dag är föräldraledighetslagen mer generös i tid än föräldrapenningen. Samtidigt är förutsättningarna att vara obetalt ledig före och efter barnets ettårsdag inte lika. I praktiken ger regelverket därmed mammor och pappor, samt olika socio-ekonomiska grupper, olika förutsättningar att använda flexibiliteten i föräldraförsäkringen.

Om målen är att föräldrar ska vara föräldralediga när barnet är litet, samt öka föräldrars incitament att snabbare återgå till arbetet, är det tänkbart att möjligheten att vara obetalt ledig behöver minskas. Men en begränsning av den möjligheten skulle också innebära ett avsteg från den flexibilitet som finns i dagens föräldraförsäkring och föräldraledighetslagstiftning.

ISF tar inte ställning till om regelverken behöver förändras. Men vi kan, mot bakgrund av den här rapporten, konstatera att den som vill förändra ledighetsmönstren för olika grupper behöver ta hänsyn till både den betalda och den obetalda föräldraledigheten.

6 Referenser

- Andersson G. m.fl., Social differentials in speed-premium effects in childbearing in Sweden. *Demographic Research* 2006; 14:51–70.
- Bet. 2015/16:SfU3, *Utgiftsområde 12. Ekonomisk trygghet för familjer och barn.*
- Calleman C., Befolkningskriserna och arbetsrätten. I *Familjeföreställningar – om familjens betydelse inom juridik, ekonomi och forskning*. Redaktörer: Burman M och Gunnarsson, Iustus, 2001.
- Cedstrand S., *Från idé till politisk verklighet. Föräldrapolitiken i Sverige och Danmark*. Umeå: Boréa, 2011.
- Duvander A-Z. och Johansson M., Does Fathers' Care Spill Over? Evaluating Reforms in the Swedish Parental Leave Program, *Feminist Economics* 2019; 25(2):67–89.
- Duvander A.-Z. och Johansson M., Parental leave use for different fathers: a study of the impact of three Swedish parental leave reforms, i *Fatherhood in the Nordic Welfare States*. Redaktör Eydal G. B. och Rostgaard T., Policy Press, 2016, s. 347–369.
- Duvander A-Z. och Johansson M., What are the effects of reforms promoting fathers' parental leave use? *Journal of European Social Policy* 2012; 22(3):319–330.
- Duvander A-Z. och Olsson S., Nyanlända invandrades användning av föräldrapenning, i SOU 2012:9 *Förmån och fälla – nyanländas uttag av föräldrapenning*.
- Duvander A-Z. och Viklund I., How long is a parental leave and for whom? An analysis of methodological and policy dimensions of leave length and division in Sweden. *International Journal of Sociology and Social Policy* 2020; 40(5/6):479–494.
- Duvander A-Z. och Viklund I., Kvinnors och mäns föräldraledighet. SOU 2014:28 *Lönsamt arbete – familjeansvarets fördelning och konsekvenser*.

Ekberg J. m.fl., Parental leave – A policy evaluation of the Swedish “Daddy-Month” reform. *Journal of Public Economics* 2013; 97:131–143.

Eriksson H., Taking Turns or Halving It All: Care Trajectories of Dual-Caring Couples, *European Journal of Population* 2019; 35:191– 219.

Eriksson H. m.fl., Parental Leave within the Workplace: A Re-assessment of Opposite Educational Gradients for Women and Men. *Sociology* 2022; 56(5):1032–1044.

Försäkringskassan, *Barn vars föräldrar delat jämställt på föräldrapenning efter län*. Statistik och analys, webbplats: www.forsakringskassan.se, hämtad den 5 maj 2023.

Försäkringskassan, *Socialförsäkringen i siffror 2023*.

Försäkringskassan, *Förändringar inom socialförsäkrings- och bidragsområdena 1968-01-01–2022-09-30*.

Försäkringskassan, *Betald och obetald föräldraledighet. Hur flexibla är föräldrar under barnens två första levnadsår?* Socialförsäkringsrapport 2020:3.

Försäkringskassan, *MiDAS Föräldrapenning. Dokumentation av föräldrapenningdata och skattad föräldraledighet i MiDAS*. PM 2020:2, Analys och prognos.

Försäkringskassan, *Jämställd föräldraförsäkring. Utvärdering av de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen*. Socialförsäkringsrapport 2019:2.

Försäkringskassan, *Temakapitel – Föräldraförsäkringen 40 år*. Socialförsäkringen i siffror 2014.

Försäkringskassan, *Ojämställd arbetsbörda – Föräldraledighetens betydelse för fördelning av betalt och obetalt arbete*. Socialförsäkringsrapport 2013:9.

Försäkringskassan, *De jämställda föräldrarna. Vad ökar sannolikheten för ett jämställt föräldrapenninguttag?* Socialförsäkringsrapport 2013:8.

IFAU – Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, *Familjebildning och karriär – konsekvenser av oförutsägbar frånvaro*. Rapport 2020:11.

IFAU – Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, *Snabbhetspremien. Högre föräldrapenning för kvinnor ger mindre jämställt uttag*. Rapport 2019:2.

ISF – Inspektionen för social försäkringen, *Pappor som inte använder föräldrapenningen. En analys av vilka pappor som tar ut noll eller få dagar med föräldrapenning och hur det har förändrats för barn födda åren 1994–2017*. Rapport 2021:12.

ISF – Inspektionen för socialförsäkringen, *Föräldrapenning och föräldraledighet*. Rapport 2013:13.

ISF – Inspektionen för socialförsäkringen, *Ett jämställt uttag? Reformen inom föräldraförsäkringen*. Rapport 2012:4.

Klinth R., *Göra pappa med barn: Den svenska pappapolitiken 1960–1995*. Umeå: Boréa, 2002.

Ma L. m.fl., Fathers' uptake of parental leave: Forerunners and laggards in Sweden 1993–2010. *Journal of social policy* 2020; 49(2):361–381.

Miranda V., Recent Trends in Birth Intervals in Sweden: A Decline of the Speed-Premium Effect? *European Journal of Population* 2020; 36(3):499–510.

Mussino E. och Duvander A-Z., Use It or Save It? Migration Background and Parental Leave Uptake in Sweden. *European Journal of Population* 2016; 32(2):189–210.

Oláh L., Gendering fertility: Second births in Sweden and Hungary. *Population Research and Policy Review* 2003; 22:171–200.

Prop. 2023/24:1, *Budgetpropositionen för 2024*, utgiftsområde 12.

Prop. 2017/18:1, *Budgetpropositionen för 2018*, utgiftsområde 12.

Prop. 2015/16:1, *Budgetpropositionen för 2016*, utgiftsområde 12.

Prop. 1984/85:78 *om förbättringar inom föräldraförsäkringen, havandeskapspenningen och vissa regler inom sjukpenningförsäkringen*.

Prop. 1977/78:104 *med förslag om utvidgad rätt till ledighet för vård av barn, m.m.*

Prop. 1973:47 *angående förbättrade familjeförmåner inom den allmänna försäkringen, m.m.*

Prop. 1945:368 *med förslag till lag om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av äktenskap eller havandeskap m.m.*

Riksförsäkringsverket, *Mamma, pappa, barn – tid och pengar*, Socialförsäkringsboken 2003.

Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:2) om sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid.

Rskr. 2016/17:10, *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*.

SKR – Sveriges Kommuner och Regioner, *Kommungruppsindelning*. En beskrivning av SKR:s kommungruppsindelning som gällde år 2017, webbplats: skr.se, hämtad den 11 januari 2022.

SOU 2017:101, *Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen*.

SCB – Statistikmyndigheten SCB, *Befolkningens utbildning 2022*. Temarapport 2023:8.

SCB – Statistikmyndigheten SCB, *Inkomster för personer i Sverige*. SCB:s webbplats: www.scb.se, hämtad den 27 september 2023.

SCB – Statistikmyndigheten SCB, *Medellöner i Sverige*. SCB:s webbplats: www.scb.se, hämtad den 27 september 2023.

SCB – Statistikmyndigheten SCB, *Utvecklingen för tidsbegränsat anställda 2005–2019*. Statistiska meddelanden, 2020.

SCB – Statistikmyndigheten SCB, *Lägre andel förvärvsarbetande bland utrikes födda i Norden*. *Välfärd* 4/2018.

Bilaga 1: Regelverk för föräldraledig

Föräldraledighetslagen

Rätten att vara föräldraledig infördes 1977 och ersatte den tidigare lagen från 1945 som förbjöd arbetsgivare att avskeda eller säga upp arbetstagare med anledning av äktenskap, havandeskap eller ledighet efter barnafödande.³⁵ Rätten till föräldraledighet var inledningsvis knuten till de dåvarande reglerna om föräldrapenning som då omfattade sju månader. 1979 började en regeländring gälla som bland annat innebar att föräldraledigheten blev fristående från regelverket för föräldrapenning. I samband med det förlängdes även rätten till föräldraledighet till 18 månader samtidigt som möjligheten att förkorta arbetstiden infördes.³⁶ Dessa regler är i stort sett samma som i dag.

Enligt nuvarande föräldraledighetslag har en förälder rätt att vara helt ledig från arbetet tills att barnet är 18 månader. Detta gäller oavsett om föräldern tar ut föräldrapenning eller inte. Men om föräldern tar ut hel föräldrapenning har föräldern alltid rätt att vara helt ledig från arbetet även om barnet är äldre än 18 månader.³⁷

En förälder har även rätt till förkortad arbetstid i olika situationer. Om föräldern tar ut föräldrapenning endast en del av dagen (tre fjärdedelsdag, halvdag, en fjärdedelsdag eller en åttondelsdag) har föräldern rätt till förkortad arbetstid med motsvarande andel.³⁸

Dessutom har en förälder rätt att arbeta deltid, utan att

³⁵ Lagen (1976:280) om rätt till föräldraledighet; Lagen (1945:844) om förbud mot arbetstagares avskedande i anledning av äktenskap eller havandeskap m.m.; Prop. 1945:368 *med förslag till lag om förbud mot arbetstagares avskedande med anledning av äktenskap eller havandeskap m.m.*

³⁶ Lagen (1976:280); Prop. 1977/78:104 *med förslag om utvidgad rätt till ledighet för vård av barn, m.m.*, s. 8; Calleman C., Befolkningskriserna och arbetsrätten. I *Familjeföreställningar – om familjens betydelse inom juridik, ekonomi och forskning*. Redaktörer: Burman M. och Gunnarsson Å., Iustus, 2001 s. 251–275.

³⁷ 5 § föräldraledighetslagen (1995:584).

³⁸ 6 § föräldraledighetslagen.

föräldrapenning används för tiden då föräldern inte arbetar, fram till att barnet fyllt 8 år eller ännu inte har avslutat sitt första skolar, beroende på vilket som inträffar först.³⁹ Föräldern har rätt att avbryta sin deltid och återgå till sitt arbete i samma omfattning som före ledigheten.⁴⁰

Föräldrapenning

Dagens föräldraförsäkring infördes 1974 och ersatte då den tidigare moderskapsförsäkringen.⁴¹ Sverige var vid den tidpunkten ett av de första länderna att införa en könsneutral föräldraförsäkring som gav både mammor och pappor rätt till föräldrapenning.⁴² Sedan dess har försäkringen förändrats vid flera tillfällen både när det gäller ersättningsnivåer, antal dagar, vem som har rätt till dagarna och hur dagarna kan tas ut.⁴³ Men den största förändringen som har påverkat pappors uttag av föräldrapenning är införandet av reserverade månader för vardera förälder.⁴⁴ Den första reserverade månaden infördes 1995, den andra 2002 och den tredje månaden 2016.

En förutsättning för rätten till föräldrapenning är att föräldern inte arbetar eller avstår från arbete för att ta hand om sitt barn.⁴⁵ För att en förälder ska ha individuell rätt till hälften av dagarna med föräldrapenning krävs att föräldrparet har gemensam vårdnad om barnet. En förälder som har ensam vårdnad kan använda alla dagar eller att skriva över dagar till exempelvis sin partner om denne inte är vårdnadshavare till barnet.⁴⁶ För barn födda 2016 eller senare får vardera föräldern 195 dagar, varav 90 dagar är reserverade för

³⁹ 7 § föräldraledighetslagen.

⁴⁰ 15 § första stycket föräldraledighetslagen.

⁴¹ Lagen (1962:381) om allmän försäkring; Prop. 1973:47 *angående förbättrade familjeförmåner inom den allmänna försäkringen, m.m.*

⁴² Cedstrand S., *Från idé till politisk verklighet. Föräldrapolitiken i Sverige och Danmark*, 2011, s. 11–13.

⁴³ Se Försäkringskassan, *Förändringar inom socialförsäkrings- och bidragsområdena 1968-01-01–2022-09-30*; ISF, *Pappor som inte använder föräldrapenningen*. Rapport 2021:12.

Försäkringskassan, *Temakapitel – Föräldraförsäkringen 40 år*. Socialförsäkringen i siffror 2014; Cedstrand S., 2011, s. 321f.

⁴⁴ Se ISF, *Ett jämställt uttag? Reformen inom föräldraförsäkringen*. Rapport 2012:4; Duvander A-Z. och Johansson M., What are the effects of reforms promoting fathers' parental leave use? *Journal of European Social Policy* 2012; 22(3):319–330; Försäkringskassan, *Jämställd föräldraförsäkring. Utvärdering av de reserverade månaderna i föräldraförsäkringen*. Socialförsäkringsrapport 2019:2.

⁴⁵ 12 kap. 2 § första stycket socialförsäkringsbalken (SFB).

⁴⁶ 12 kap. 14–15 §§ SFB.

vardera föräldern. Därtill har vardera föräldern rätt till 45 lägstanivå dagar på 180 kronor per dag (tabell B1).⁴⁷ Detta gäller om föräldrar har rätt till inkomstbaserade dagar med föräldrapenning som då lämnas på sjukpenningnivå. Det motsvarar knappt 80 procent av inkomsten upp till ett tak på 10 prisbasbelopp.⁴⁸

Inom ramen för de överförbara dagarna kan föräldrar, sedan den 1 januari 2012, ta ut så kallade dubbeldagar. Dubbeldagar är dagar då föräldrar kan ta ut föräldrapenning samtidigt för samma barn och för samma tid i maximalt 30 dagar under barnets första levnadsår. Dessa dagar får inte tas av de reserverade dagarna.⁴⁹ Om båda föräldrarna använder sina respektive 30 dubbeldagar betyder det att den totala föräldraledigheten med föräldrapenning blir 30 dagar kortare.

Tabell B1 Antal dagar med föräldrapenning enligt 2016 års regler

Typ av dagar	Förälder 1	Förälder 2
Inkomstbaserade dagar (överförbara)	105	105
Inkomstbaserade reserverade dagar (inte överförbara)	90	90
Dagar på lägstanivå, 180 kronor/dag (överförbara)	45	45
Totalt	240	240

Källa: Socialförsäkringsbalken.

För barn födda 2014 eller senare kan en förälder ta ut föräldrapenning tills barnet fyller 12 år eller har avslutat det femte skolåret, beroende på vilket som inträffar först.⁵⁰ Men efter att barnet har fyllt 4 år kan föräldrarna endast använda totalt 96 dagar med föräldrapenning.⁵¹ Denna begränsning av dagar fanns inte för barn födda före 2014 och den borte åldersgränsen var då 8 år eller tills att barnet har avslutat sitt första skolår, beroende på vilket som inträffar först.

Ett villkor för att en förälder ska ha rätt till föräldrapenning på sjukpenningnivå är att föräldern uppfyller 240-dagarsvillkoret.

⁴⁷ 12 kap. 15 §, 17, 19 §§ och 24 § andra stycket SFB; Övergångsbestämmelserna till lagen (2015:674) om ändring i socialförsäkringsbalken.

⁴⁸ 12 kap. 25 §, 25 kap. 5 § och 28 kap. 7 § SFB.

⁴⁹ 12 kap. 4a § första stycket SFB.

⁵⁰ 12 kap. 13 § SFB; Övergångsbestämmelserna i lagen (2013:999) om ändring i socialförsäkringsbalken.

⁵¹ 12 kap. 12 § tredje stycket SFB.

Det betyder att föräldern under minst 240 dagar i följd före barnets födelse skulle haft rätt sjukpenning som överstiger grundnivån för föräldrapenning.⁵² Om en förälder inte uppfyller detta villkor kan föräldern endast få föräldrapenning på grundnivå, vilket motsvarar 250 kronor per dag.⁵³

Fram till och med augusti 2022 gällde inte regeln om reserverade dagar om ena eller båda föräldrarna använde dagar på grundnivå. I sådana fall kunde föräldern med föräldrapenning på grundnivå använda alla dagar med föräldrapenning även om den andra föräldern hade en inkomst som gav en inkomstrelaterad föräldrapenning. Från och med augusti 2022 omfattas även grundnivådagarna av de reserverade dagar som inte är överförbara.⁵⁴ Men den regeländringen berör inte föräldrarna som ingår i den här undersökningen.

SGI-skydd och särskild beräkningsgrund

Reglerna för sjukpenninggrundande inkomst (SGI) är även de regler som kan påverka hur föräldrar använder obetald föräldraledighet. Det är den sjukpenninggrundande inkomsten som ligger till grund för beräkningen av föräldrapenning och den regleras i socialförsäkringsbalken.⁵⁵

SGI är den årliga inkomst i pengar som en försäkrad tills vidare kan antas få för eget arbete antingen i form av inkomst av anställning eller inkomst av annat förvärvsarbete.⁵⁶ Det innebär att personer som arbetar och har en inkomst oftast har en SGI så länge de arbetar. Däremot har personer som inte arbetar inte alltid en SGI. Men i vissa situationer kan en tidigare fastställd SGI vara skyddad trots att personen inte arbetar för tillfället. Detta kallas för SGI-skydd.

Vid föräldraledighet är en förälders SGI skyddad om föräldern helt eller delvis är föräldraledig med eller utan föräldrapenning, men skyddet gäller endast under barnets första år.⁵⁷ Men enligt rättspraxis finns en SGI-regel som innebär att SGI-skyddet gäller även efter barnets ettårsdag under förutsättning att föräldern tar ut

⁵² 12 kap. 35 § första stycket 1 SFB.

⁵³ 12 kap. 23 § andra stycket och 35§ första stycket 2 SFB.

⁵⁴ 12 kap. 17 § andra stycket SFB.

⁵⁵ 25 kap. SFB.

⁵⁶ 25 kap. 2 § SFB.

⁵⁷ 26 kap. 15 § SFB.

föräldrapenning för alla de dagar som föräldern annars skulle ha arbetat.⁵⁸ Det här innebär att förutsättningarna för att ta ut obetald föräldraledighet är olika före och efter barnets ettårsdag. Om en förälder tar ut obetald föräldraledighet efter att barnet fyllt ett år nollställs föräldrarnas fastställda SGI.

Även om SGI:n har nollställts eller sänkts efter barnets ettårsdag kan föräldrapenningen ändå under vissa omständigheter beräknas på den tidigare SGI:n. Det här förlängda skyddet kallas för *särskild beräkningsgrund* för föräldrapenning och innebär att föräldrapenningen fortsätter att baseras på tidigare SGI, som den var före sänkningen, fram till dess att barnet fyller två år.⁵⁹ Och om en kvinna, som avstår från arbete eller arbetar deltid, är gravid på nytt innan barnet är ett år och nio månader, beräknas hennes föräldrapenning på den tidigare SGI:n.⁶⁰ Den här regeln kallas ofta *snabbhetspremien*.⁶¹ Om en förälder avbryter sin föräldraledighet innan barnet har fyllt ett år gäller inte det förlängda skyddet.⁶² Då beräknas föräldrapenning som tas ut senare utifrån de vanliga reglerna om SGI.⁶³

Det ursprungliga syftet med både SGI-skyddet under barnets första år och det förlängda skyddet är att kvinnor ska kunna behålla försäkringsskyddet även om de inte återgår i arbete eller arbetar deltid.⁶⁴ Även det förlängda skyddet syftade till att skydda föräldrapenningen från att sänkas om föräldern återgick till arbetet på deltid eller var hemmavarande på heltid utan föräldrapenning.⁶⁵ Det förlängda skyddet är således inget SGI-skydd utan är ett skydd mot att

⁵⁸ Riksförsäkringsverkets allmänna råd (RAR 2002:2) om sjukpenninggrundande inkomst och årsarbetstid.

⁵⁹ 12 kap. 27 § första och andra stycket SFB

⁶⁰ 12 kap. 29 § SFB.

⁶¹ Miranda V., Recent Trends in Birth Intervals in Sweden: A Decline of the Speed-Premium Effect? *European Journal of Population* 2020; 36:499–510; IFAU, *Snabbhetspremien. Högre föräldrapenning för kvinnor ger mindre jämställt uttag*. Rapport 2019:2; SOU 2017:101. *Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn – en ny modell för föräldraförsäkringen*; Andersson G. m.fl., Social differentials in speed-premium effects in childbearing in Sweden. *Demographic Research* 2006; 14:51–70; Oláh L., Gendering fertility: Second births in Sweden and Hungary. *Population Research and Policy Review* 2003; 22:171–200.

⁶² 12 kap. 27 § första stycket SFB.

⁶³ 12 kap. 25 § SFB.

⁶⁴ Prop. 1984/85:78 om förbättringar inom föräldraförsäkringen, havandeskapspenningen och vissa regler inom sjukpenningförsäkringen, s. 79ff; SOU 2017:101 *Jämställt föräldraskap och goda uppväxtvillkor för barn*, s. 586f.

⁶⁵ Prop. 1984/85:78 s. 80f; SOU 2017:101 s. 587.

föräldrapenningen sänks.⁶⁶ Men den gäller för all föräldrapenning som betalas ut under perioden.⁶⁷

De beskrivna regelverken utgör förutsättningarna för att föräldrar kan kombinera betald och obetald föräldraledighet.

Men SGI-skyddet och det förlängda skyddet kan innebära att mammor och pappor i praktiken har olika förutsättningar att kombinera betald och obetald föräldraledighet (se även rapportens inledning). Det följer av att det är vanligare att mammor använder merparten av sin betalda föräldraledighet under det första året och att pappor använder merparten av sin betalda föräldraledighet efter att barnet har fyllt ett år, samt att det framför allt är mammors föräldrapenning som är skyddad om föräldrarna får ytterligare ett barn inom 2,5 år.

⁶⁶ SOU 2017:101 s. 586.

⁶⁷ 12 kap. 27 § andra stycket SFB.

Bilaga 2: Data och metod

Analyserna bygger på data från Försäkringskassans databaser STORE och MiDAS. I databaserna finns bland annat uppgifter om hur socialförsäkringen används, till exempel hur föräldrar tar ut föräldrapenning och tillfällig föräldrapenning. Databaserna innehåller även bakgrundsinformation som socioekonomiska variabler om folkbokförda personer. Bakgrundsinformationen gäller exempelvis kön, ålder, födelseregion, utbildningsnivå, inkomst och yrke.

Vi har utgått från alla barn som är födda i Sverige under åren 2014–2017 samt föräldrarnas uttag av betald och obetald föräldraledighet fram till och med barnets 24:e levnads månad. Vi har därmed utgått från barnet, vilket kan innebära att föräldrarna kan förekomma flera gånger under tidsperioden, men för olika barn. I de fördjupade analyserna hanterar vi detta på två sätt, dels genom att definiera barnets födelseordning, dels genom att tillämpa så kallade klustrade standardfel på föräldern. På det sättet beaktar vi att observationerna inom ett kluster kan vara korrelerade med varandra med grund i faktorer som inte ingår i analysen. I vårt fall är det mammorna respektive papporna som förekommer flera gånger och där det finns en risk för att deras egenskaper och användande av föräldraledighet är likartat för varje barn som de har.

Mamma och pappa avser barnets biologiska föräldrar, men föräldrarna behöver inte nödvändigtvis bo tillsammans under den period som studeras. Flerbarnsfödslar, adopterade barn, ensamstående föräldrar samt samkönade föräldrar ingår inte i vårt urval. Vi har även gjort ytterligare avgränsningar och följande grupper ingår inte i vår studiepopulation:

- barn som inte är födda i Sverige
- barn eller föräldrar som har avlidit, utvandrat eller avregistrerats av annan orsak under barnets första två år

- barn som inte har två och samma vårdnadshavare under barnets första två levnadsår
- barn som får syskon under barnets första två levnadsår
- barn där ena föräldern inte bodde i Sverige vid barnets födelse
- barn där ena eller båda föräldrarna inte bor med barnet inom ett år efter födelsen
- barn där ingen av föräldrarna tagit ut föräldrapenning under barnets första 12 månader.

Avgränsningarna ger ett analysurval på totalt 375 945 barn, födda under åren 2014–2017, och deras föräldrar. Avgränsningarna syftar till att renodla studiepopulationen eftersom förutsättningar och villkor för att använda föräldrapenningen ser se annorlunda ut för de grupper som inte ingår i vår undersökning.

Genomförande

Rapportens analys består av tre delar. Den första delen (kapitel 2) undersöker hur mammor respektive pappor kombinerar betald och obetald föräldraledighet och hur det ser ut för olika grupper. De två andra delarna (kapitel 3 och kapitel 4) undersöker hur föräldrapar delar upp betald och obetald föräldraledighet mellan sig, och om detta ser olika ut för olika grupper.

Observerade och justerade medelvärden

Vi har använt oss av medelvärdessanalyser där vi skattar både de observerade (faktiska) medelvärdena och justerade medelvärden. De huvudsakliga resultaten som presenteras i kapitlen 2–4 är de observerade medelvärdena av mammors och pappors genomsnittliga användning av betald och obetald föräldraledighet, när vi inte tar hänsyn till flera faktorer samtidigt. Detta resultat har vi jämfört med de justerade medelvärdena för att se hur stor del av skillnaden mellan olika grupper som finns kvar när vi har tagit hänsyn till flera faktorer samtidigt. De justerade medelvärdena har genererats utifrån flera olika linjära regressionsmodeller (OLS-regressioner) med fyra olika utfallsvariabler: mammans betalda ledighet, mammans obetalda

ledighet, pappans betalda ledighet och pappans obetalda ledighet, när alla övriga faktorer i modellen är beräknade utifrån medelvärden.

Vi är medvetna om att pappornas fördelning av både betald och obetald ledighet är snedfördelad och att det är en förhållandevis stor andel som inte använder någon ledighet över huvud taget (se figur B2). Eftersom vårt syfte är att på en generell nivå undersöka hur olika föräldrapar kombinerar betald och obetald föräldraledighet oavsett om pappan tar ut föräldrapenning eller inte har vi inte tagit bort föräldrapar där pappan inte har tagit ut någon föräldrapenning alls. Att enbart inkludera föräldrar där båda tagit ut föräldrapenning skulle snedvrider resultatet och överskatta pappors användning av betald och obetald ledighet. Som en känslighetsanalys har vi även skattat en så kallad Tobit-modell med samma utfallsvariabler som i OLS-regressionerna.

En Tobit-modell fångar upp två aspekter av uttag av dagar med föräldrapenning. Den första skattar sannolikheten att antalet dagar ska vara större än noll. Den andra skattar ett genomsnittligt antal uttagna dagar med föräldrapenning med hänsyn till flera oberoende variabler, under förutsättning att uttaget av dagar är större än noll. De olika regressionsmodellerna, OLS och Tobit, visade i stort sett samma resultat. Därför har vi valt att genomgående att skatta de justerade medelvärdena med OLS-regressioner.

Föräldrapenning

Analysen av föräldrapenning gäller uttagna nettodagar, vilket kan innebära att en nettodag består av exempelvis två halva dagar. En dag med föräldrapenning kan vara antingen en heldag, trefjärdedelsdag, halvdag, en fjärdedelsdag eller en åttondedelsdag. Nettodagar är alltså summan av alla dagar när vi tagit hänsyn till om det har betalats ut föräldrapenning för hela dagar eller för en del av dagarna. Vi har även inkluderat dagar med föräldrapenning som tas ut innan barnets födelse, eftersom dessa dagar är en del av föräldrarnas totala antal dagar med föräldrapenning.

När vi redogör för mammans respektive pappans nettodagar med föräldrapenning är eventuella dubbeldagar inkluderade i respektive förälders nettodagar. Det är dagar när båda föräldrarna är föräldralediga samma dag för samma barn. Men när vi redogör för föräldraparets totala föräldraledighet i tid har vi halverat antalet dubbeldagar

som ingår i föräldrapenningen. Det har vi gjort för att dagarna inte ska räknas två gånger. Om föräldraparet har använt exempelvis totalt 10 dubbeldagar, det vill säga 5 dagar vardera, innebär det att ledigheten i tid är 5 dagar. Det förekommer fall då ena föräldern har fått dubbeldagar registrerade, men inte den andra föräldern. I sådana fall antar vi att båda föräldrarna har använt dubbeldagar om föräldern som inte har några dubbeldagar registrerade ändå har använt dagar med föräldrapenning under motsvarande period. Dubbeldagarna påverkar föräldrars totala föräldraledighet endast marginellt. Det kan förklaras av att det endast är 29 procent av föräldrarna i vår analys använder dubbeldagar och att det genomsnittliga antalet dubbeldagar är 4 dagar för vardera föräldern. Men för att inte överskatta ledigheten i tid har vi halverat dessa dagar i beräkningen av föräldrars totala ledighet.

Nytt mått som beräknar obetald föräldraledighet

När Försäkringskassan år 2014 automatiserade stora delar av handläggningen för föräldrapenning strukturerade de också om datalagret för föräldrapenning på ett sätt som gör möjligt att ta fram ett nytt mått på föräldraledighet. Det nya måttet har, enligt Försäkringskassan, bättre träffsäkerhet än det tidigare måttet när det gäller att fånga upp den obetalda föräldraledigheten.⁶⁸ Det beror bland annat på att den nya lagringen har gett Försäkringskassans analysavdelning bättre förutsättningar att skapa olika ersättningsperioder för föräldrapenning eftersom det nu tydligare framgår exakt för vilka kalenderdagar som föräldrapenning har betalats ut.⁶⁹

Försäkringskassan beskriver beräkningen av föräldraledighet och de bakomliggande antagandena på följande sätt:

Utgångspunkten är att det är datum mellan två perioder av föräldrapenning uttag som klassificeras som obetald ledighet eller inte. Men den skattningen utgår från följande tre antaganden: att någon alltid är

⁶⁸ Försäkringskassan, *MiDAS Föräldrapenning. Dokumentation av föräldrapenningdata och skattad föräldraledighet i MiDAS*. PM 2020:2, Analys och prognos.; Försäkringskassan, *Jämställd föräldraförsäkring. Utvärdering av de reserverade månaderna i Föräldraförsäkringen*. Socialförsäkringsrapport 2019:2.

⁶⁹ Försäkringskassan, Socialförsäkringsrapport 2019:2.

ledig för barn som är yngre än ett år, att de försäkrade följer den så kallade SGI-regeln och att endast en förälder i taget är föräldraledig.⁷⁰

Första antagandet bygger på att barn som är yngre än ett år inte har tillgång till förskola. Omsorgen för dessa barn kan förvisso ske på annat sätt än att föräldrarna är föräldralediga, men i antagandet ligger att någon av barnets föräldrar tar hand om barnet. Enligt det första antagandet beräknas samtliga perioder mellan perioder av uttag av föräldrapenning som föräldraledighet.⁷¹

Det andra antagandet bygger på reglerna om SGI-skydd efter att barnet har fyllt ett år. Det innebär att den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten (SGI) är skyddad även efter att barnet har fyllt ett år under förutsättning att föräldern tar ut minst fem nettodagar per kalendervecka, alternativt så många dagar som föräldern är frånvarande från arbetet. Ett exempel är att föräldern arbetar två dagar och tar ut tre dagar med föräldrapenning per vecka. Det innebär att föräldern inte är föräldraledig de dagar som hen inte tar ut föräldrapenning.⁷²

I vissa fall beräknas ändå ”glapp” på mer än två dagar mellan två perioder med föräldrapenning. En sådan situation kan vara om föräldern tar ut föräldrapenning för flera olika barn samma kalendervecka så länge det är mer än 5 nettodagar, om inte den andra föräldern har tagit ut föräldrapenning för dessa dagar.⁷³ Det kan även nämnas att Försäkringskassans utvärdering av måttet för föräldraledighet visar att den övervägande majoriteten, 90 procent, av ”glappen” mellan perioder av föräldrapenning efter att barnet fyllt ett år består av 1–2 dagar.⁷⁴

Det tredje antagandet är att endast en förälder i taget är föräldraledig. Om båda föräldrarna har tagit ut föräldrapenningdagar för samma barn under samma kalendervecka beräknas den obetalda föräldraledigheten endast för en av dessa mottagare. Vem av föräldrarna som föräldraledigheten räknas för utgår från följande tre regler:

⁷⁰ Försäkringskassan, PM 2020:2.

⁷¹ Försäkringskassan, PM 2020:2.

⁷² Försäkringskassan, PM 2020:2.

⁷³ Försäkringskassan, PM 2020:2.

⁷⁴ Försäkringskassan, PM 2020:2.

- Regel 1: Den mottagare som tar ut flest bruttodagar under kalenderveckan.
- Regel 2: Den mottagare som tar ut flest veckodagar under kalenderveckan.
- Regel 3: Den eller de mottagare som tog ut den närmast föregående dagen i veckan tilldelas den dagen som inte har ersatts.⁷⁵

Notera att enligt regel 3 så kan två föräldrar tilldelas den dagen som det inte har betalats ut någon föräldrapenning för och alltså få samma datum beräknat som obetald föräldraledighet om båda föräldrarna har tagit ut föräldrapenning dagen innan den dag som inte har ersatts. Detta kan ske vid så kallade dubbeldagar eller om båda föräldrarna tar ut föräldrapenning till 50 procent (eller sammanlagt till 100 procent på annat sätt).⁷⁶ Regel 1 tillämpas först. Om de icke-ersatta dagarna inte kan fördelas enligt regel 1 tillämpas regel 2 och sist regel 3.⁷⁷

Antagandena innebär att för barn som är yngre än ett år klassificeras dagar mellan perioder av föräldrapenning alltid som obetald föräldraledighet. För barn över ett år klassificeras dagar mellan två perioder av föräldrapenning som obetald föräldraledighet om föräldern har tagit ut fem eller fler dagar under kalenderveckan.

Försäkringskassans utvärdering av antagandena

Antagandena om att någon av föräldrarna alltid är ledig under barnets första år och att föräldrarna följer SGI-regeln görs på individnivå. Det kan också finnas fall där dessa antaganden inte är giltiga.

Om det första antagandet (att någon av föräldrarna alltid är ledig under barnets första år) är ogiltigt finns en risk för att den obetalda ledigheten under barnets första år överskattas.

Försäkringskassan har utvärderat det första antagandet genom att undersöka hur många månader fram till barnets första födelsedag som endast består av obetald ledighet.⁷⁸ Försäkringskassan menar att många barn med flera obetalda månader skulle tyda på att antagandet

⁷⁵ Försäkringskassan, PM 2020:2.

⁷⁶ Försäkringskassan, PM 2020:2.

⁷⁷ Försäkringskassan, PM 2020:2.

⁷⁸ Försäkringskassan, PM 2020:2.

är svagt eftersom det är orimligt att tro att många föräldrar är lediga helt utan ersättning under lång tid.

Försäkringskassans utvärdering visar att av alla barn födda 2014–2017 är det 80 procent som inte har någon månad av obetald ledighet. Totalt är det 96 procent av alla barn som har tre eller färre månader med obetald ledighet enligt det nya måttet. Det är därmed få barn som har långa perioder med enbart obetald ledighet enligt det nya måttet. Försäkringskassan drar därmed slutsatsen att det första antagandet är rimligt.⁷⁹

Om det andra antagandet (att föräldrarna följer SGI-regeln) är ogiltigt finns en risk för att den obetalda ledigheten under barnets andra år underskattas. Försäkringskassan bedömer att det är större risk för att det andra antagandet är ogiltigt än att det första antagandet är det. Det beror på att föräldrar som har låg SGI eller ingen SGI alls, och därmed får föräldrapenning på grundnivå, inte har något regelmässigt incitament att följa SGI-regeln. Den risken är störst bland arbetslösa och studerande, vilket är grupper som är i klar minoritet.

Försäkringskassan har utvärderat det andra antagandet genom att se hur många mottagare som har *frekvent* uttag av föräldrapenning mellan barnets första och andra födelsedag utan att någon obetald ledighet har beräknats. Ett frekvent uttag definieras i sammanhanget som fyra veckor i följd med någon uttagen föräldrapenning. Om det är vanligt med ett frekvent föräldrapenninguttag utan skattad ledighet skulle det tyda på att antagandet är svagt. Enligt Försäkringskassan är det endast 15 procent av föräldrarna som har sammanhängande perioder med föräldrapenninguttag 4 veckor eller längre utan att ledighet skattas. Det är den andel där det kan finnas en risk för att den obetalda ledigheten underskattas. Det pekar mot att även det andra antagandet är rimligt.

Om det tredje antagandet (att endast en förälder i taget är föräldraledig) är ogiltigt finns en risk för att måttet överskattar ena förälderns obetalda föräldraledighet och underskattar den andra förälderns obetalda föräldraledighet. Försäkringskassan medger att det är svårt att bedöma rimligheten i detta antagande, eftersom det är relativt vanligt att flera föräldrar någon enstaka gång tar ut föräldrapenning under samma vecka för ett barn och som då inte är så kallade

⁷⁹ Försäkringskassan, PM 2020:2.

dubbeldagar eller partiella dagar. Enligt Försäkringskassan är det 36 procent av alla barn som någon gång har en vecka med flera mottagare. Vanligast är att det endast är en vecka med flera mottagare och att detta oftast inträffar innan barnet har fyllt ett år eller när barnet är ett år. Försäkringskassan menar också att det relativt vanligt med dessa perioder när barnet är tre år. Men det påverkar inte vår studie som endast gäller barnets första 24 månader.

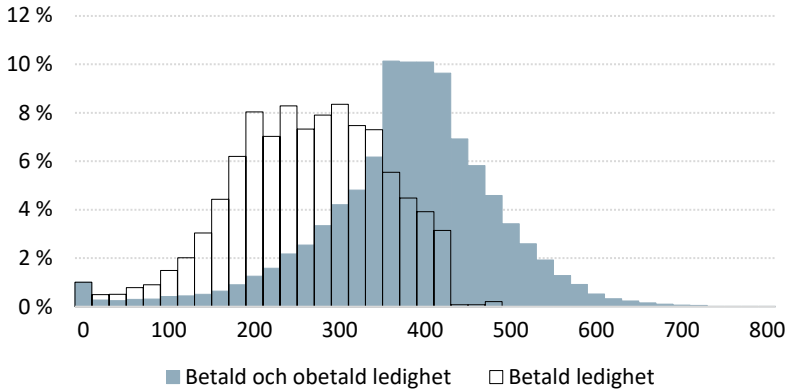
Det finns vissa begränsningar i beräkningen av den obetalda föräldraledigheten. Obetald föräldraledighet beräknas endast i anslutning till ett uttag av föräldrapenning, det vill säga ”glappet” mellan uttag av föräldrapenning. Om ett första uttag av föräldrapenning sker till exempel när barnet är två månader beräknas ingen obetald föräldraledighet innan dess. Om föräldrapenning endast tas ut under barnets första 10 månader är inte de två sista månaderna innan barnets första år aktuella för beräkningen. I det analysurval som ingår i den här rapporten rör det sig om 0,03 procent av föräldrarna som har ett ”glapp” mellan mammans och pappans dagar med föräldrapenning som överstiger 10 dagar under barnets första år. Det innebär att de skattningar som görs av medelvärden inte påverkas av denna begränsning.

En annan begränsning är att obetald föräldraledighet inte heller fångas upp om föräldern efter att barnet har fyllt ett år varvar förvärsarbete och obetald föräldraledighet. Men det är svårt att uppskatta hur stort det problemet är för den här rapportens resultat.

Spridningen av mammors och pappors uttag av föräldrapenning och total föräldraledighet

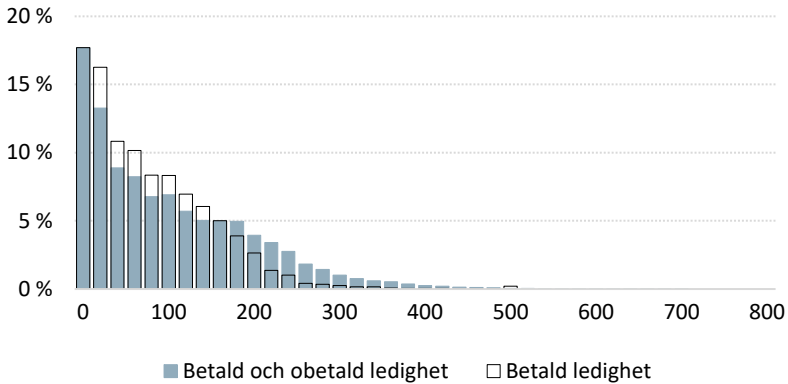
Beskrivande statistik av måtten uttag av föräldrapenning och det totala antalet använda betalda och obetalda dagar visar att både mammor och pappor är lediga längre än vad de tar ut föräldrapenning för. Figur B1 och figur B2 visar hur stor andel av mammorna och papporna som har tagit ut ett visst antal dagar med föräldrapenning samt det totala antalet dagar med både betald och obetald ledighet. Cirka 80 procent av mammorna tar ut mellan 200 och 420 dagar betald föräldraledighet, jämfört med mellan 300 och 540 dagar total föräldraledighet (betald och obetald) (figur B1). Cirka 80 procent av papporna tar ut mellan 20 och 220 dagar betald föräldraledighet och mellan 20 och 340 dagar total föräldraledighet (figur B2).

Figur B1 Mammors användande av betald och obetald föräldraledighet. Andel som använder ett visst antal dagar under barnets första två år

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur B2 Pappors användande av betald och obetald föräldraledighet. Andel som använder ett visst antal dagar under barnets första två år

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Variabler som ingår i analyserna

I kapitel 2 undersöker vi hur olika grupper av mammor och pappor kombinerar betald och obetald föräldraledighet sett till föräldrarnas inkomst, utbildningsnivå och om föräldrarna är födda i Sverige eller

inte. I kapitel 3 och kapitel 4 har vi kombinerat mammans och pappans inkomst, deras utbildningsnivå och om ena eller båda föräldrarna är födda i Sverige eller inte.

Vi har fokuserat på bakgrundsfaktorerna inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda eftersom dessa faktorer förklarar en större del av skillnaderna i betald föräldraledighet, antingen för båda föräldrarna eller främst för ena föräldern (tabell B2).

Tabell B2 Andel förklarad variation av mammors respektive pappors uttag av föräldrapenning, bivariata analyser

<i>Variabler som ingår i regressionsmodellerna</i>	<i>Mammor: betald ledighet</i>	<i>Pappor: betald ledighet</i>
Mammans inkomst	7,4	3,8
Pappans Inkomst	4,9	3,2
Utbildning	8,4	4,7
Inrikes/utrikes född	0,8	3,3
Mammas andel av föräldraparets totala inkomst	0,6	1,8
Yrkesstatus	1,4	2,8
Arbetssektor	2,1	2,7
Boendekommun	1,0	1,5
Förälderns ålder	1,7	0,3
Båda föräldrarnas inkomst	5,2	3,9
Båda föräldrarnas utbildning	9,6	6,6
Båda föräldrarna inrikes/utrikes född	2,0	3,7
Båda föräldrarnas yrkesstatus	2,6	3,3
Båda föräldrarnas arbetssektor	2,2	3,0
Barnets födelseordning	1,0	1,1
Barnets boende inom 12 månader	0,4	0,3
Barn från tidigare relation	0,9	0,1
Föräldrarnas åldersskillnad	0,2	0,4
Båda föräldrarnas boendekommun	1,1	1,6
Om föräldrarna använt dubbeldagar	0,0	3,6
Barnets födelseår	0,8	0,2

Inkomst, utbildning och om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda

Inkomst är baserad på pensionsgrundande inkomst (PGI) året före barnets födelse. Mammans respektive pappans inkomst har delats in i tio jämnstora grupper (deciler) baserat på mammornas respektive pappornas inkomstfördelning året före barnets födelse. Den första decilen är de 10 procent med lägst inkomst och den 10:e decilen är de 10 procent som har högst inkomst. I kapitel 3 och kapitel 4 har respektive förälders inkomst delats in i tre jämnstora grupper (terciler). Dessa kombineras sedan i sju kategorier: 1) *båda har låg inkomst*, 2) *båda har medelinkomst*, 3) *båda har hög inkomst*, 4) *mamman har låg inkomst/pappan har högre inkomst än mamman*, 5) *pappan har låg inkomst/mamman har högre inkomst än pappan*, 6) *mamman har medelinkomst/pappan har högre inkomst än mamman*, 7) *pappan har medelinkomst/mamman har högre inkomst än pappan*. För kategori 4 och 5 innebär högre inkomst att föräldrarnas inkomst tillhör den mittersta eller den högsta inkomstgruppen. För kategori 6 och 7 innebär högre inkomst att föräldrarnas inkomst tillhör den högsta inkomstgruppen.

I den fördjupade regressionsanalysen i kapitel 2 har vi även kontrollerat för mammans andel av båda föräldrarnas inkomst. Variabeln är indelad i följande tre kategorier: om mamman har en inkomst på mindre än 45 procent, 45–55 procent eller mer än 55 procent av föräldraparets sammanlagda inkomst.

Utbildning är baserad på föräldrarnas utbildningsnivå året före barnets födelse. Mammans respektive pappans utbildning är indelad i tre kategorier: förgymnasial, gymnasial och eftergymnasial utbildning. I kapitel 3 och kapitel 4 har vi kombinerat båda föräldrarnas utbildningsnivå där förgymnasial och gymnasial utbildning är sammanslagna till *låg utbildning* och eftergymnasial utbildning benämns då som *hög utbildning*.

Inrikes eller utrikes född består av två kategorier, om mamman respektive pappan är inrikes född eller inte. I kapitel 3 och kapitel 4 har vi kombinerat om båda, ena eller ingen av föräldrarna är inrikes född.

Föräldrarnas fördelning av föräldrapenning

I kapitel 4 har vi använt en variabel som visar föräldrarnas fördelning av föräldrapenning. Den är uppdelad i tre kategorier: *delar lika på föräldrapenning*, *delar olika på föräldrapenning* och *pappan har inte använt föräldrapenning*. Variabeln är baserad på en vanlig definition av ett jämställt uttag som innebär att båda föräldrarna ska ha tagit ut minst 40 procent av föräldraparets dagar med föräldrapenning under barnets första två år. Vi har även genomfört analyser med en alternativ variabel där dubbeldagar uteslutits. Resultaten visar på mycket små skillnader bland såväl mammor som pappor i det genomsnittliga antalet betalda och obetalda dagar inom kategorierna *delar lika* eller *delar olika*. Av den anledningen presenterar vi analyser med den variabel som även inkluderar dubbeldagar.

Kontrollvariabler

I de fördjupade regressionsanalyserna har vi kontrollerat för flera bakgrundsfaktorer som även de har betydelse för hur föräldrar använder föräldrapenning (se tabell B2).

Sysselsättning är baserad på information året före barnets födelse. Variabeln är konstruerad utifrån *yrkesställning* (om en person är anställd eller företagare) och *sysselsättningsstatus* (om en person förvärvsarbetar eller inte). I vår analys är *anställd* definierad som en person som förvärvsarbetar och som är anställd. *Företagare* är en person som är egenföretagare eller företagare med eget aktiebolag och som är i arbete. *Ej i arbete* är en person som varken är anställd eller förvärvsarbetar, är egenföretagare eller företagare med eget aktiebolag. I kapitel 3 och kapitel 4 har vi kombinerat föräldraparets sysselsättning i sju kategorier: 1) *båda är anställda*, 2) *mamma anställd/pappa ej i arbete*, 3) *pappa anställd/mamma ej i arbete*, 4) *båda är företagare*, 5) *enbart pappa företagare*, 6) *enbart mamma företagare*, 7) *ingen av föräldrarna är i arbete*.

Arbetssektor är baserad på information året före barnets födelse. Variabeln är indelad i fyra kategorier: statlig, kommunal, regional och privat sektor. I variabeln med båda föräldrarnas arbetssektor är statlig, kommunal och landsting/region sammanslagna till offentlig sektor.

Ålder gäller föräldrarnas ålder vid barnets födelse. Mammans ålder är indelad i tre jämnstora åldersgrupper baserade på mammornas ålders-

fördelning. Pappans ålder är konstruerad på samma sätt baserad på pappornas åldersfördelning. I kapitel 3 och kapitel 4 har vi även kontrollerat för föräldrarnas åldersskillnad, om *mamman är minst fyra år yngre än pappan*, om *paret är jämngamla* eller om *mamman är minst fyra år äldre än pappan*.

Barnets födelseordning avser föräldraparets gemensamma barn och är uppdelat i om barnet är det första, det andra eller senare ordningsnummer.

Barnets boende inom 12 månader gäller om barnet bor med ena eller båda föräldrarna inom 12 månader efter födseln. Syftet med variabeln är att kontrollera för möjligheten att använda föräldrapenning under barnets första tid i livet då det kan vara svårare för pappor att få individuell rätt till föräldrapenningen om föräldrarna inte är gifta eller bor ihop under den första tiden.

Barn från tidigare relation avser om ena eller båda föräldrarna har barn sedan tidigare relation som inte är deras gemensamma barn.

Boendekommun avser föräldrarnas boendekommun när barnet föddes. Variabeln är indelat i fem kommuntyper baserade på Sveriges kommuner och regioners (SKR) kommunindelning på huvudgruppsnivå.⁸⁰ Vi kallar kommunkategorierna för *storstad* (Stockholm, Göteborg och Malmö), *större stad*, *mindre stad/tätort* (mindre städer och tätorter samt landsbygdskommuner), *storstadsnära kommun* samt *kommun nära större stad*. I kapitel 3 och kapitel 4 har vi kombinerat båda föräldrarnas boendekommun eftersom det förekommer att föräldrarna inte bor i samma kommun när deras barn föds.

Dubbeldagar avser dagar med föräldrapenning då föräldrarna är lediga samma dag. För barn födda under åren 2014–2017 var det möjligt för föräldrarna att använda 30 dubbeldagar vardera. I de fördjupade regressionsanalyserna har vi inkluderat en variabel med två kategorier: om föräldraparet har använt dubbeldagar eller om föräldraparet inte har använt sådana dagar.

I de fördjupade regressionsanalyserna har vi även kontrollerat för barnets födelseår som är 2014, 2015, 2016 eller 2017.

Fördelningen inom samtliga variabler som ingår i vår analys hittar du i kommande bilaga (tabell B3).

⁸⁰ SKR – Sveriges Kommuner och Regioner, *Kommungruppsindelning*.

Bilaga 3: Tabeller och figurer

Tabell B3 Deskriptiv statistik för variabler som ingår i analyserna

<i>Variabel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
<i>Mammas inkomst (deciler)</i>		
1:a decilen	37 029	9,9
2:a decilen	36 944	9,8
3:e decilen	36 982	9,8
4:e decilen	36 983	9,8
5:e decilen	36 986	9,8
6:e decilen	36 985	9,8
7:e decilen	36 981	9,8
8:e decilen	36 985	9,8
9:e decilen	36 985	9,8
10:e decilen	36 982	9,8
Inkomst okänd	6 103	1,6
<i>Pappas inkomst (deciler)</i>		
1:a decilen	36 406	9,7
2:a decilen	36 405	9,7
3:e decilen	36 405	9,7
4:e decilen	36 404	9,7
5:e decilen	36 409	9,7
6:e decilen	36 401	9,7
7:e decilen	36 405	9,7
8:e decilen	36 404	9,7
9:e decilen	36 431	9,7
10:e decilen	36 377	9,7
Inkomst okänd	11 898	3,2

Bilaga 3: Tabeller och figurer

<i>Variabel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
<i>Föräldrarnas inkomst</i>		
Båda låg inkomst	58 316	15,5
Båda medelinkomst	48 810	13,0
Båda hög inkomst	60 722	16,2
M låg/P högre ink.	57 572	15,3
P låg/M högre ink.	60 437	16,1
M medel/P högre ink.	35 630	9,5
P medel/M högre ink.	38 111	10,1
Inkomst okänd	16 347	4,4
<i>Mammans andel av föräldraparets inkomst</i>		
<45 procent	207 531	55,2
45–55 procent	90 890	24,2
>55 procent	61 177	16,3
Inkomst okänd	16 347	4,4
<i>Mammans utbildningsnivå</i>		
Förgymnasial utbildning	35 703	9,5
Gymnasial utbildning	129 713	34,5
Eftergymnasial utbildning	199 332	53,0
Utbildning okänd	11 197	3,0
<i>Pappas utbildningsnivå</i>		
Förgymnasial utbildning	43 941	11,7
Gymnasial utbildning	168 582	44,8
Eftergymnasial utbildning	153 736	40,9
Utbildning okänd	9 686	2,6
<i>Föräldrarnas utbildningsnivå</i>		
Båda låg utbildning	131 504	35,0
Båda hög utbildning	121 449	32,3
Pappa låg/Mamma hög utbildning	75 208	20,0
Pappa hög/Mamma låg utbildning	29 755	7,9
Utbildning okänd	18 029	4,8
<i>Mamma inrikes eller utrikes födda</i>		
Inrikes född	276 832	73,6
Utrikes född	99 113	26,4
<i>Pappa inrikes eller utrikes födda</i>		
Inrikes född	274 545	73,0
Utrikes född	101 400	27,0

<i>Variabel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
<i>Föräldrapar inrikes eller utrikes född</i>		
Båda är inrikes födda	250 369	66,6
Båda är utrikes födda	74 937	19,9
Pappa utrikes född/Mamma inrikes född	26 463	7,0
Pappa inrikes född/Mamma utrikes född	24 176	6,4
<i>Mammas sysselsättning</i>		
Anställd	309 002	82,2
Företagare	10 238	2,7
Ej i arbete	55 511	14,8
Sysselsättning okänd	1 194	0,3
<i>Pappas sysselsättning</i>		
Anställd	317 161	84,4
Företagare	27 590	7,3
Ej i arbete	28 632	7,6
Sysselsättning okänd	2 562	0,7
<i>Föräldrarnas sysselsättning</i>		
Båda är anställda	274 442	73,0
Mamma anställd/Pappa ej i arbete	11 253	3,0
Pappa anställd/Mamma ej i arbete	35 004	9,3
Båda är företagare	2 568	0,7
Enbart pappa företagare	24 989	6,7
Enbart mamma företagare	7 635	2,0
Ingen är i arbete	16 749	4,5
Sysselsättning okänd	3 305	0,9
<i>Mammas arbetssektor</i>		
Statlig sektor	25 011	6,7
Regional sektor	27 636	7,4
Kommunal sektor	88 864	23,6
Privat sektor	184 510	49,1
Arbetssektor okänd	49 924	13,3
<i>Pappas arbetssektor</i>		
Statlig sektor	26 737	7,1
Regional sektor	8 675	2,3
Kommunal sektor	30 567	8,1
Privat sektor	288 478	76,7
Arbetssektor okänd	21 488	5,7

Bilaga 3: Tabeller och figurer

<i>Variabel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
<i>Föräldrarnas arbetssektor</i>		
Båda offentlig sektor	35 610	9,5
Båda privat sektor	156 409	41,6
P privat/M offentlig sektor	102 277	27,2
P offentlig/Mamma privat sektor	23 519	6,3
Arbetssektor okänd	58 130	15,5
<i>Mammas ålder vid barnets födelse</i>		
≤29 år	150 855	40,1
30–33 år	108 957	29,0
≥34 år	116 133	30,9
<i>Pappas ålder vid barnets födelse</i>		
≤31 år	141 706	37,7
32–36 år	120 600	32,1
≥37 år	113 639	30,2
<i>Föräldrarnas åldersskillnad</i>		
Mamma minst 4 år yngre än pappa	139 193	37,0
Föräldrarna är jämnåriga	218 394	58,1
Mamma minst 4 år äldre än pappa	18 358	4,9
<i>Barnets födelseordning</i>		
Första barnet	145 120	38,6
Andra barnet	138 548	36,9
≥Tredje barnet	92 277	24,6
<i>Barnets boende inom 12 månader</i>		
Barnet bor med ena föräldern	16 716	4,5
Barnet bor med båda föräldrarna	359 229	95,6
<i>Barn från tidigare relation</i>		
Ingen av föräldrarna	328 559	87,4
M har/P inte barn tidigare	18 611	5,0
M inte/P har barn tidigare	21 702	5,8
Båda föräldrarna	7 073	1,9
<i>Mammas boendekommun när barnet föddes</i>		
Storstadsnära kommuner	84 568	22,5
Större städer	86 525	23,0
Mindre städer/tätorter	83 283	22,2
Storstadsnära kommuner	68 176	18,1
Kommun nära större stad	53 389	14,2
Kommun okänd	4	0,0

<i>Variabel</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel</i>
<i>Pappas boendekommun när barnet föddes</i>		
Storstadsnära kommuner	84 625	22,5
Större städer	86 438	23,0
Mindre städer/tätorter	83 444	22,2
Storstadsnära kommuner	68 070	18,1
Kommun nära större stad	53 351	14,2
Kommun okänd	17	0,0
<i>Föräldrarnas boendekommun när barnet föddes</i>		
Storstad	82 427	21,9
Större stad	85 187	22,7
Mindre stad/tätort	82 389	21,9
Storstadsnära kommun	66 173	17,6
Kommun nära större stad	52 403	13,9
Bor ej i samma kommun	7 345	2,0
Kommun okänd	21	0,0
<i>Dubbeldagar</i>		
Inget uttag av dubbeldagar	267 133	71,1
Uttag av dubbeldagar	108 812	28,9
<i>Barnets födelseår</i>		
2014	100 683	26,8
2015	98 173	26,1
2016	91 712	24,4
2017	85 377	22,7
N	375 945	100

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B4 Mammors och pappors antal och andel betalda och obetalda dagar när barnet är 6, 12, 18 och 24 månader

	6 månader		12 månader		18 månader		24 månader	
	dagar	andel	dagar	andel	dagar	andel	dagar	andel
<i>Mammor</i>								
Betald ledighet	112	65 %	206	57 %	251	55 %	261	54 %
Obetald ledighet	47	27 %	106	30 %	116	25 %	117	24 %
<i>Pappor</i>								
Betald ledighet	7	4 %	27	7 %	63	14 %	74	15 %
Obetald ledighet	3	2 %	16	4 %	23	5 %	25	5 %
<i>Dubbeldagar</i>	4	2 %	5	1 %	6	1 %	7	1 %
Totalt antal dagar	172	100 %	360	100 %	458	100 %	484	100 %
Totalt ledighet	167		353		449		474	

Anm: I den totala ledigheten har föräldrarnas totala antal dubbeldagar halverats för att inte beräknas två gånger.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B5 Genomsnittligt antal månader av mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet

	<i>Mammor</i>			<i>Pappor</i>		
	<i>betald</i>	<i>obetald</i>	<i>totalt</i>	<i>betald</i>	<i>obetald</i>	<i>totalt</i>
<i>Egen inkomst</i>						
1:a decilen	8,8	2,4	11,2	1,8	0,5	2,3
2:a decilen	9,6	2,4	12,0	2,2	0,6	2,8
3:e decilen	9,1	3,7	12,7	2,5	0,8	3,3
4:e decilen	9,2	3,9	13,1	2,6	0,9	3,5
5:e decilen	9,2	4,1	13,2	2,6	0,9	3,5
6:e decilen	8,9	4,3	13,2	2,6	0,9	3,5
7:e decilen	8,6	4,5	13,0	2,6	0,9	3,6
8:e decilen	8,2	4,6	12,8	2,7	1,0	3,6
9:e decilen	7,7	4,7	12,4	2,8	1,0	3,8
10:e decilen	7,1	4,5	11,6	2,6	0,8	3,4
<i>Egen utbildningsnivå</i>						
Förgymnasial utbildning	10,1	2,2	12,3	1,8	0,5	2,3
Gymnasial utbildning	9,3	3,7	13,0	2,2	0,7	2,9
Eftergymnasial utbildning	7,8	4,4	12,2	3,0	1,1	4,1
<i>Förälder inrikes eller utrikes född</i>						
Inrikes född	8,4	4,3	12,7	2,7	0,9	3,6
Utrikes född	9,0	2,7	11,7	1,8	0,6	2,4

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B6 Linjär regression av mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet i månader

	<i>Mammor: betald</i>	<i>Mammor: obetald</i>	<i>Pappor: betald</i>	<i>Pappor: obetald</i>
<i>Mammors inkomst (deciler)</i>				
1:a decilen	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
2:a decilen	0,90***	-0,07***	-0,30***	-0,25***
3:e decilen	1,09***	0,61***	-0,55***	-0,42***
4:e decilen	1,36***	0,70***	-0,71***	-0,56***
5:e decilen	1,46***	0,81***	-0,76***	-0,63***
6:e decilen	1,44***	0,93***	-0,71***	-0,65***
7:e decilen	1,34***	1,03***	-0,60***	-0,62***
8:e decilen	1,18***	1,08***	-0,46***	-0,59***
9:e decilen	0,92***	1,06***	-0,26***	-0,53***
10:e decilen	0,57***	0,76***	-0,02	-0,50***
<i>Pappas inkomst (deciler)</i>				
1:a decilen	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
2:a decilen	-0,53***	0,16***	0,25***	0,25***
3:e decilen	-1,00***	0,29***	0,48***	0,46***
4:e decilen	-1,23***	0,41***	0,55***	0,56***
5:e decilen	-1,30***	0,54***	0,49***	0,57***
6:e decilen	-1,36***	0,64***	0,46***	0,60***
7:e decilen	-1,45***	0,71***	0,45***	0,63***
8:e decilen	-1,54***	0,81***	0,44***	0,65***
9:e decilen	-1,65***	0,87***	0,41***	0,63***
10:e decilen	-1,42***	0,93***	0,05*	0,42***
<i>Mammans andel av bådas inkomst</i>				
<45 procent	0,29***	0,16***	-0,26***	-0,17***
45–55 procent	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
>55 procent	-0,21***	0,00	0,01	0,15***
<i>Utbildningsnivå</i>				
Förgymnasial utbildning	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Gymnasial utbildning	-0,43***	0,44***	-0,02	0,09***
Eftergymnasial utbildning	-1,44***	0,77***	0,67***	0,39***
<i>Förälder inrikes eller utrikes född</i>				
Inrikes född	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Utrikes född	0,34***	-0,69***	-0,79***	-0,22***

	<i>Mammor: betald</i>	<i>Mammor: obetald</i>	<i>Pappor: betald</i>	<i>Pappor: obetald</i>
<i>Sysselsättning</i>				
Anställd	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Företagare	-0,75***	-0,58***	-0,36***	-0,14***
Ej i arbete	-0,43***	-0,02	-0,40***	-0,19***
<i>Arbetssektor</i>				
Statlig	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Region	0,21***	0,32***	0,29***	0,21***
Kommunal	0,57***	-0,05***	-0,02	-0,05***
Privat	0,52***	-0,09***	-0,22***	-0,09***
<i>Barnets födelseordning</i>				
Första barnet	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Andra barnet	0,21***	-0,15***	-0,20***	-0,13***
≥Tredje barnet	0,38***	-0,33***	-0,33***	-0,20***
<i>Barnets boende inom 12 månader</i>				
Barnet bor med båda föräldrarna	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Barnet bor med ena föräldern	0,33***	-0,22***	-0,34***	-0,14***
<i>Barn från tidigare relation</i>				
Ingen av föräldrarna	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Mamma har/Pappa inte barn tidigare	0,14***	-0,68***	0,25***	0,02**
Mamma inte/Pappa har barn tidigare	0,45***	-0,39***	-0,04***	-0,11***
Båda föräldrarna	0,53***	-0,92***	0,20***	-0,09***
<i>Ålder vid barnets födelse</i>				
Mamma: ≤29 år/Pappa: ≤31 år	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Mamma: 30–33 år/Pappa: 32–36 år	-0,24***	0,20***	0,16***	0,10***
Mamma: ≥34 år/Pappa: ≥37 år	-0,29***	0,23***	0,10***	0,11***
<i>Boendekommun</i>				
Storstad	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Större stad	0,05***	0,05***	-0,30***	-0,05***
Mindre stad/tätort	0,16***	0,07***	-0,57***	-0,11***
Storstadsnära kommun	0,17***	0,12***	-0,26***	-0,07***
Kommun nära större stad	0,28***	0,00	-0,49***	-0,11***
<i>Dubbeldagar</i>				
Inget uttag av dubbeldagar	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Uttag av dubbeldagar	0,14***	-0,60***	0,85***	0,06***

Bilaga 3: Tabeller och figurer

	<i>Mammor: betald</i>	<i>Mammor: obetald</i>	<i>Pappor: betald</i>	<i>Pappor: obetald</i>
<i>Barnets födelseår</i>				
2014	0,52***	-0,19***	-0,21***	-0,09***
2015	0,39***	-0,08***	-0,14***	-0,04***
2016	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
2017	-0,04***	0,06***	0,00	0,00
Konstant	8,47***	2,57***	3,08***	0,95***
Observationer	375 945	375 945	375 945	375 945
Justerat R2	0,18	0,20	0,16	0,09

Anm.: *** p<0.01, ** p<0.05, * p<0.1. M = mamma; P = pappa. Modellerna är skattade med klustrade standardfel. Kategorier med okänt värde är inkluderade i analysen men redovisas inte i tabellerna.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B7 Justerade medelvärden baserade på linjär regression av mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet (se tabell B6)

	<i>Mammor</i>		<i>Pappor</i>	
	<i>betald</i>	<i>obetald</i>	<i>betald</i>	<i>obetald</i>
<i>Egen inkomst</i>				
1:a decilen	7,6	3,2	10,8	2,1
2:a decilen	8,5	3,1	11,6	2,4
3:e decilen	8,7	3,8	12,5	2,6
4:e decilen	9,0	3,9	12,9	2,7
5:e decilen	9,1	4,0	13,1	2,6
6:e decilen	9,1	4,1	13,2	2,6
7:e decilen	9,0	4,2	13,2	2,6
8:e decilen	8,8	4,3	13,1	2,6
9:e decilen	8,5	4,2	12,8	2,6
10:e decilen	8,2	3,9	12,1	2,2
<i>Egen utbildningsnivå</i>				
Förgymnasial utbildning	9,5	3,3	12,8	2,2
Gymnasial utbildning	9,1	3,7	12,8	2,2
Eftergymnasial utbildning	8,1	4,1	12,1	2,8
<i>Förälder inrikes eller utrikes född</i>				
Inrikes född	8,5	4,0	12,5	2,7
Utrikes född	8,8	3,3	12,2	1,9

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B8 Genomsnittligt antal månader av mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet

	Mammor			Pappor			Totalt	
	betald	obetald	DD	betald	obetald	DD	månader	längd
<i>Föräldrarnas inkomst</i>								
Båda låg inkomst	9,6	2,4	0,14	2,0	0,6	0,14	14,6	14,5
Båda medelinkomst	8,9	4,2	0,16	2,3	0,7	0,16	16,2	16,0
Båda hög inkomst	7,5	4,8	0,11	3,1	1,0	0,11	16,4	16,3
M låg/P högre ink.	8,5	3,6	0,16	2,4	1,0	0,16	15,4	15,3
P låg/M högre ink.	8,9	3,8	0,14	2,4	0,7	0,14	15,8	15,7
M medel/P högre ink.	8,7	4,8	0,12	2,2	0,7	0,12	16,3	16,2
P medel/M högre ink.	7,7	4,5	0,13	3,2	1,1	0,13	16,5	16,4
<i>Föräldrarnas utbildningsnivå</i>								
Båda låg utbildning	9,6	3,3	0,16	1,9	0,5	0,16	15,3	15,2
Båda hög utbildning	7,4	4,5	0,11	3,2	1,1	0,11	16,3	16,2
P låg/M hög utbildning	8,4	4,2	0,13	2,5	0,8	0,13	16,0	15,8
P hög/M låg utbildning	8,9	3,7	0,13	2,2	0,7	0,13	15,5	15,3
<i>Inrikes eller utrikes födda</i>								
Båda är inrikes födda	8,4	4,3	0,14	2,7	0,9	0,14	16,2	16,1
Båda är utrikes födda	9,3	2,5	0,11	1,6	0,6	0,11	14,0	13,9
P utrikes/M inrikes född	9,0	3,8	0,14	2,2	0,7	0,14	15,7	15,6
P inrikes/M utrikes född	8,1	3,5	0,15	2,8	1,0	0,15	15,4	15,2
<i>Samtliga</i>	8,6	3,9	0,13	2,4	0,8	0,13	15,7	15,6

Anm.: M = mamma; P = pappa. DD = dubbeldagar. Månader = det totala antalet månader som mamman och pappan är föräldralediga ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald}$).

Längd = total längd på ledigheten när föräldrarnas dubbeldagar halverats för att inte beräknas två gånger ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald} + [(M \text{ DD} + P \text{ DD})/2]$).

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B9 Linjär regression av mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet i månader

	<i>Mammor: betald</i>	<i>Mammor: obetald</i>	<i>Pappor: betald</i>	<i>Pappor: obetald</i>
<i>Föräldrarnas inkomst</i>				
Båda låg inkomst	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Båda medelinkomst	-0,07***	0,95***	-0,30***	-0,06***
Båda hög inkomst	-0,61***	1,19***	-0,10***	-0,04***
M låg/P högre ink.	-0,53***	0,70***	-0,12***	0,20***
P låg/M högre ink.	-0,05**	0,59***	-0,19***	-0,07***
M medel/P högre ink.	-0,02	1,34***	-0,55***	-0,14***
P medel/M högre ink.	-0,69***	1***	0,17***	0,12***
<i>Föräldrarnas utbildningsnivå</i>				
Båda låg utbildning	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Båda hög utbildning	-1,64***	0,51***	1,08***	0,51***
Pappa låg/Mamma hög utbildning	-0,91***	0,46***	0,47***	0,26***
Pappa hög/Mamma låg utbildning	-0,60***	0,31***	0,30***	0,16***
<i>Inrikes eller utrikes födda</i>				
Båda är inrikes födda	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Båda är utrikes födda	0,62***	-0,92***	-0,84***	-0,22***
P utrikes född/M inrikes född	0,57***	-0,24***	-0,47***	-0,19***
P inrikes född/M utrikes född	-0,08***	-0,63***	-0,03	0,02*
<i>Föräldrarnas sysselsättning</i>				
Båda är anställda	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
M anställd/P ej i arbete	1,04***	-0,06**	-0,65***	-0,45***
P anställd/M ej i arbete	-0,46***	-0,37***	0,03	0,30***
Båda är företagare	-0,68***	-0,58***	0,39***	0,07**
Enbart P företagare	0,20***	0,12***	-0,44***	-0,15***
Enbart M företagare	-0,72***	-0,62***	0,39***	0,24***
Ingen är i arbete	0,65***	-0,70***	-0,27***	-0,24***
<i>Föräldrarnas arbetssektor</i>				
Båda offentlig sektor	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Båda privat sektor	0,32***	-0,07***	-0,32***	-0,16***
P privat/M offentlig sektor	0,31***	0,07***	-0,31***	-0,13***
P offentlig/Mamma privat sektor	0,06***	-0,14***	-0,05***	-0,06***
<i>Barnets födelseordning</i>				
Första barnet	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Andra barnet	0,25***	-0,14***	-0,23***	-0,15***
≥Tredje barnet	0,42***	-0,32***	-0,32***	-0,22***

Bilaga 3: Tabeller och figurer

	<i>Mammor: betald</i>	<i>Mammor: obetald</i>	<i>Pappor: betald</i>	<i>Pappor: obetald</i>
<i>Barnets boende inom 12 månader</i>				
Barnet bor med båda föräldrarna	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Barnet bor med ena föräldern	0,34***	-0,23***	-0,31***	-0,14***
<i>Barn från tidigare relation</i>				
Ingen av föräldrarna	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
M har/P inte barn tidigare	0,18***	-0,69***	0,31***	0,04***
M inte/P har barn tidigare	0,35***	-0,39***	0,01	-0,06***
Båda föräldrarna	0,51***	-0,96***	0,27***	-0,03**
<i>Mammans ålder vid barnets födelse</i>				
≤29 år	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
30–33 år	-0,23***	0,24***	0,10***	0,08***
≥34 år	-0,33***	0,27***	0,09***	0,10***
<i>Föräldrarnas åldersskillnad</i>				
Mamma minst 4 år yngre än pappa	-0,10***	-0,05***	0,01	0,01***
Föräldrarna är jämnåriga	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Mamma minst 4 år äldre än pappa	0,16***	-0,20***	-0,04**	-0,04***
<i>Föräldrarnas boendekommun</i>				
Storstad	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Större stad	0,05***	0,06***	-0,28***	-0,04***
Mindre stad/tätort	0,13***	0,06***	-0,54***	-0,08***
Storstadsnära kommun	0,12***	0,13***	-0,24***	-0,05***
Kommun nära större stad	0,24***	0,00	-0,46***	-0,09***
Bor ej i samma kommun	0,18***	-0,03	-0,32***	-0,08***
<i>Dubbeldagar</i>				
Inget uttag av dubbeldagar	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
Uttag av dubbeldagar	0,13***	-0,59***	0,87***	0,08***
<i>Barnets födelseår</i>				
2014	0,55***	-0,18***	-0,21***	-0,09***
2015	0,42***	-0,07***	-0,15***	-0,04***
2016	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>	<i>ref.</i>
2017	-0,03**	0,06***	0,00	0,00
Konstant	8,78***	3,49***	2,85***	0,85***
Observationer	375 945	375 945	375 945	375 945
Justerat R2	0,15	0,19	0,15	0,07

Anm.: *** p<0.001, ** p<0.01, * p<0.5. M = mamma; P = pappa. Modellerna är skattade med clustrade standardfel. Kategorier med okänt värde är inkluderade i analysen men redovisas inte i tabellerna.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B10 Justerade medelvärden baserade på linjär regression av mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet (se tabell B9)

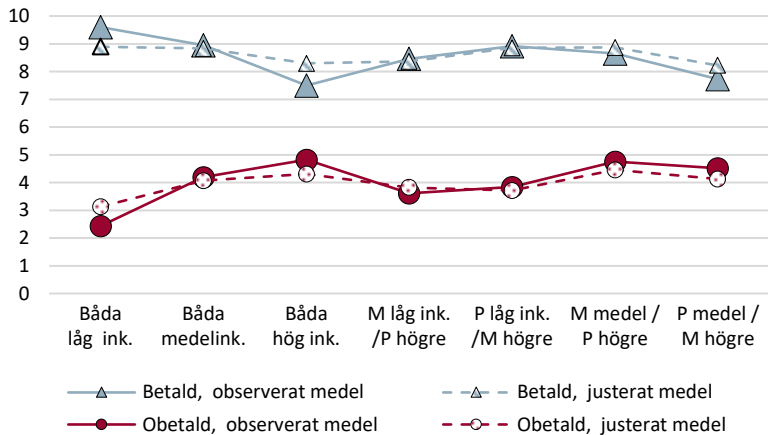
	<i>Mammor</i>		<i>Pappor</i>	
	<i>betald</i>	<i>obetald</i>	<i>betald</i>	<i>obetald</i>
<i>Föräldrarnas inkomst</i>				
Båda låg inkomst	8,90	3,13	2,59	0,79
Båda medelinkomst	8,83	4,07	2,29	0,73
Båda hög inkomst	8,29	4,31	2,49	0,74
M låg/P högre inkomst	8,37	3,83	2,48	0,99
P låg/M högre inkomst	8,86	3,72	2,40	0,72
M medel/P högre inkomst	8,88	4,46	2,04	0,65
P medel/M högre inkomst	8,21	4,13	2,76	0,91
<i>Föräldrarnas utbildningsnivå</i>				
Båda låg utbildning	9,38	3,57	1,95	0,57
Båda hög utbildning	7,74	4,08	3,04	1,08
P låg utbildning/M hög utbildning	8,46	4,03	2,43	0,83
P hög utbildning/M låg utbildning	8,78	3,88	2,26	0,73
<i>Inrikes eller utrikes födda</i>				
Båda är inrikes födda	8,43	4,10	2,65	0,86
Båda är utrikes födda	9,05	3,18	1,81	0,65
P utrikes född/M inrikes född	9,00	3,86	2,18	0,67
P inrikes född/M utrikes född	8,35	3,47	2,62	0,88

Anm.: M=mamma; P=pappa.

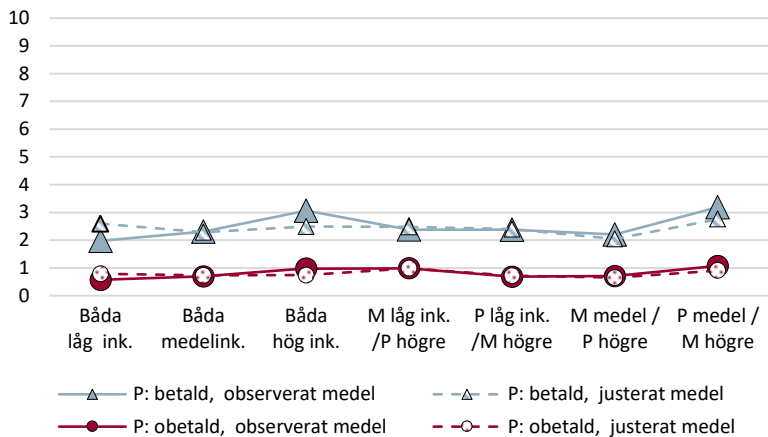
Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur B3 Observerat och justerat antal månader för mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet, uppdelat på föräldraparets inkomst

a) *Mammor*

b) *Pappor*

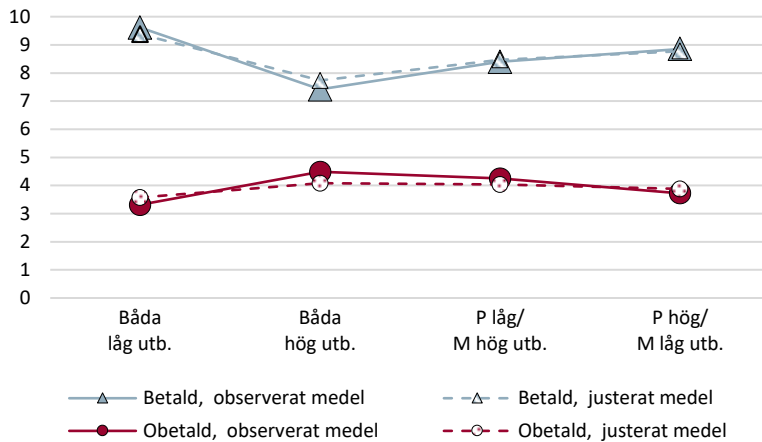

Anm.: M = mamma; P = pappa. Inkomst (ink.) är uppdelat i tre jämnstora kategorier utifrån inkomstfördelningen för mamman respektive pappan. Kategorierna har sedan kombinerats för att illustrera relationen mellan mammans och pappans inkomst. *Högre* betyder att förälderns inkomst tillhör en högre inkomstgrupp än den andra förälderns inkomstgrupp. Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B9. Se även tabell B10.

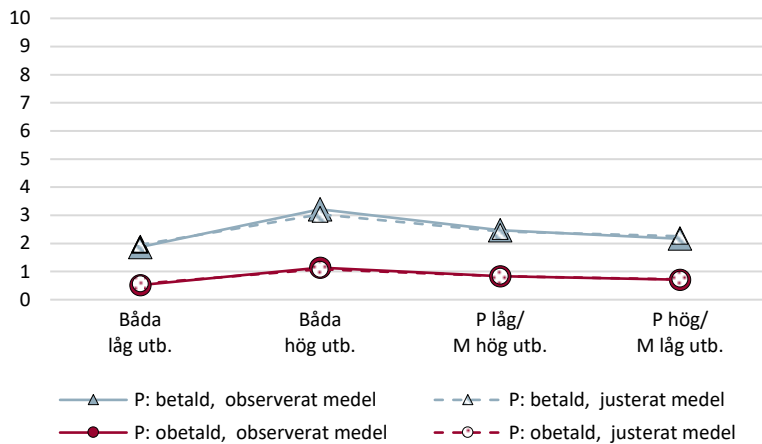
Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur B4 Observerat och justerat antal månader för mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet, uppdelat på föräldraparens utbildningsnivå

a) *Mammor*

b) *Pappor*

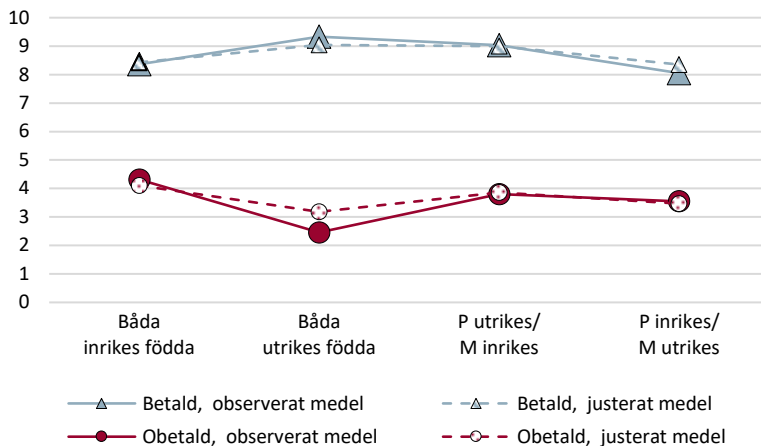

Anm.: M = mamma; P = pappa. Låg utbildning = gymnasial utbildning eller lägre; hög utbildning = eftergymnasial utbildning. Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B9. Se även tabell B10.

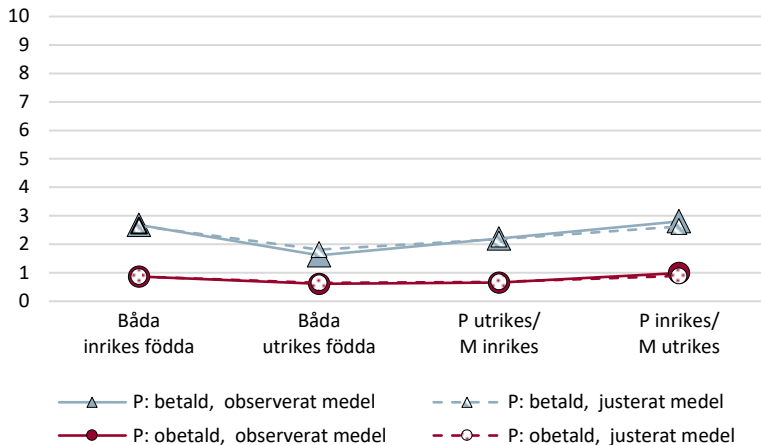
Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur B5 Observerat och justerat antal månader för mammors respektive pappors betalda och obetalda föräldraledighet, uppdelat på om föräldraparet är inrikes eller utrikes födda

Mammor

b) Pappor

Anm.: M = mamma; P = pappa. Det justerade antalet månader är baserat på regressionen i tabell B9. Se även tabell B10.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B11 Antal och andel föräldrapar som delar föräldrapenning lika eller inte lika samt föräldrapar där pappan inte tar ut någon föräldrapenning under barnets första två år

	Delar lika		Delar inte lika		P ingen FP		Totalt antal
	antal	andel	antal	andel	antal	andel	
<i>Föräldrarnas inkomst</i>							
Båda låg inkomst	5 725	10 %	33 349	57 %	19 242	33 %	58 316
Båda medelinkomst	6 126	13 %	37 979	78 %	4 705	10 %	48 810
Båda hög inkomst	16 534	27 %	38 572	64 %	5 616	9 %	60 722
M låg/P högre ink.	7 349	13 %	40 574	70 %	9 649	17 %	57 572
P låg/M högre ink.	9 305	15 %	40 197	67 %	10 935	18 %	60 437
M medel/P högre ink.	4 589	13 %	25 987	73 %	5 054	14 %	35 630
P medel/M högre ink.	10 539	28 %	25 301	66 %	2 271	6 %	38 111
<i>Föräldrarnas utbildningsnivå</i>							
Båda låg utbildning	10 150	8 %	92 129	70 %	29 225	22 %	131 504
Båda hög utbildning	34 007	28 %	74 862	62 %	12 580	10 %	121 449
P låg/M hög utbildning	11 803	16 %	52 646	70 %	10 759	14 %	75 208
P hög/M låg utbildning	3 526	12 %	19 844	67 %	6 385	21 %	29 755
<i>Inrikes eller utrikes födda</i>							
Båda är inrikes födda	47 546	19 %	174 649	70 %	28 174	11 %	250 369
Båda är utrikes födda	5 545	7 %	40 717	54 %	28 675	38 %	74 937
P utrikes född/M inrikes född	3 487	13 %	17 029	64 %	5 947	22 %	26 463
P inrikes född/M utrikes född	4 373	18 %	16 098	67 %	3 705	15 %	24 176
<i>Total</i>	60 951	16 %	248 493	66 %	66 501	18 %	375 945

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning; Inkomst (ink.), utbildning, sysselsättning, arbetssektor avser året innan barnets födelse. Inkomst är uppdelat i tre jämnstora kategorier utifrån inkomstfördelningen för mamman respektive pappan. Kategorierna har sedan kombinerats för att illustrera relationen mellan mammans och pappans inkomst. Låg utbildning = gymnasial utbildning eller lägre; hög utbildning = eftergymnasial utbildning.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B12 Genomsnittligt antal månader betald och obetald föräldraledighet, uppdelat på föräldraparets inkomst och om de delar föräldrapenningen lika eller inte

		Mammor		Pappor		Totalt		
		betald	obetald	betald	obetald	DD	mån.	längd
<i>Båda låg inkomst</i>	Delar lika	6,3	2,2	5,9	1,5	0,51	16,0	15,7
	Delar inte lika	9,4	2,4	2,5	0,7	0,39	15,0	14,8
	P ingen FP	10,9	2,5	-	-	-	13,4	13,4
<i>Båda medelinkomst</i>	Delar lika	6,0	3,9	5,4	1,7	0,36	17,0	16,8
	Delar inte lika	9,3	4,2	2,1	0,6	0,34	16,1	16,0
	P ingen FP	10,3	4,8	-	-	-	15,1	15,1
<i>Båda hög inkomst</i>	Delar lika	5,6	4,7	5,2	1,7	0,26	17,1	17,0
	Delar inte lika	8,1	4,8	2,6	0,8	0,22	16,3	16,2
	P ingen FP	9,4	5,5	-	-	-	14,9	14,9
<i>M låg ink./ P högre ink.</i>	Delar lika	5,8	3,1	5,4	1,9	0,43	16,1	15,9
	Delar inte lika	8,5	3,6	2,4	1,1	0,39	15,5	15,4
	P ingen FP	10,2	4,3	-	-	-	14,5	14,5
<i>P låg ink./ M högre ink.</i>	Delar lika	6,1	3,7	5,6	1,7	0,37	17,2	17,0
	Delar inte lika	9,2	3,8	2,3	0,6	0,34	15,9	15,7
	P ingen FP	10,2	4,2	-	-	-	14,4	14,4
<i>M medelink./ P högre ink.</i>	Delar lika	5,8	4,4	5,2	1,6	0,28	17,1	17,0
	Delar inte lika	8,9	4,7	2,1	0,7	0,28	16,4	16,2
	P ingen FP	10,0	5,4	-	-	-	15,4	15,4
<i>P medelink./ M högre ink.</i>	Delar lika	5,8	4,4	5,3	1,9	0,30	17,3	17,2
	Delar inte lika	8,4	4,5	2,6	0,8	0,26	16,3	16,2
	P ingen FP	9,6	5,2	-	-	-	14,8	14,8
	Samtliga	8,6	3,9	2,4	0,8	0,26	15,7	15,6

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning; DD = dubbeldagar. Mån. = totalt antal månader som mamman och pappan är föräldralediga ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald}$). Längd = total längd på ledigheten när föräldrarnas dubbeldagar halverats för att inte beräknas två gånger ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald} + [(M \text{ DD} + P \text{ DD})/2]$). Inkomst (ink.) är uppdelat i tre jämnstora kategorier utifrån inkomstfördelningen för mamman respektive pappan. Kategorierna har sedan kombinerats för att illustrera relationen mellan mammas och pappans inkomst.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B13 Justerat antal månader betald och obetald föräldraledighet, uppdelat på föräldrparets inkomst och om de delar föräldrapenningen lika eller inte

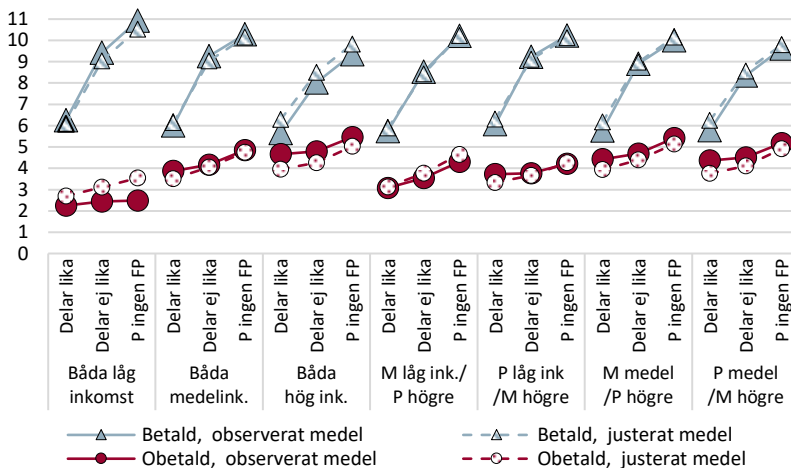
		<i>Mammor</i>		<i>Pappor</i>	
		<i>betald</i>	<i>obetald</i>	<i>betald</i>	<i>obetald</i>
<i>Båda låg inkomst</i>	Delar lika	6,08	2,70	5,92	1,56
	Delar inte lika	9,03	3,12	2,59	0,82
	P ingen FP	10,51	3,54	-	-
<i>Båda medelinkomst</i>	Delar lika	6,14	3,51	5,31	1,69
	Delar inte lika	9,04	4,05	2,17	0,69
	P ingen FP	10,15	4,75	-	-
<i>Båda hög inkomst</i>	Delar lika	6,28	3,96	4,81	1,52
	Delar inte lika	8,50	4,26	2,40	0,71
	P ingen FP	9,83	5,03	-	-
<i>M låg ink./ P högre ink.</i>	Delar lika	5,88	3,13	5,26	1,83
	Delar inte lika	8,43	3,76	2,45	1,06
	P ingen FP	10,23	4,65	-	-
<i>P låg ink./ M högre ink.</i>	Delar lika	6,30	3,34	5,44	1,67
	Delar inte lika	9,10	3,66	2,31	0,68
	P ingen FP	10,12	4,26	-	-
<i>M medelink./ P högre ink.</i>	Delar lika	6,17	3,94	5,03	1,55
	Delar inte lika	8,98	4,39	2,06	0,67
	P ingen FP	10,15	5,14	-	-
<i>P medelink./ M högre ink.</i>	Delar lika	6,24	3,76	5,06	1,74
	Delar inte lika	8,55	4,12	2,49	0,79
	P ingen FP	9,79	4,92	-	-

Anm.: Det justerade antalet månader är baserat på linjära regressioner med interaktion mellan fördelningen av föräldrapenning och föräldrparets inkomst. Regressionsmodellen kontrollerar för samtliga variabler som finns redovisas i tabell B9. M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning. Inkomst (ink.) = pensionsgrundande inkomst för året innan barnets födelse, uppdelad i tre jämnstora kategorier utifrån inkomstfördelningen för mamman respektive pappan. Kategorierna har sedan kombinerats för att illustrera relationen mellan mammans och pappans inkomst.

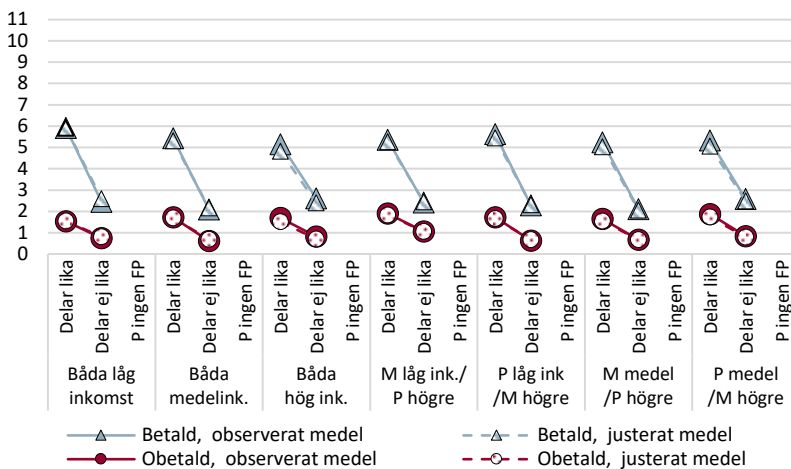
Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur B6 Observerat och justerat antal månader för föräldrarnas betalda och obetalda ledighet, uppdelat på föräldrparets inkomst och fördelning av föräldrapenningen

a) Mammor

b) Pappor

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning. Inkomst (ink.) är uppdelat i tre jämnstora kategorier utifrån inkomstfördelningen för mammorna respektive papporna som ingår i analysen. Kategorierna har sedan kombinerats för att illustrera relationen mellan mammas och pappans inkomst. Se även tabell B13.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B14 Genomsnittligt antal månader betald och obetald föräldraledighet, uppdelat på föräldraparets utbildning och om de delar föräldrapenningen lika eller inte

		Mammor		Pappor		Totalt		
		betald	obetald	betald	obetald	DD	mån.	längd
Båda låg utbildning	Delar lika	6,2	2,6	5,7	1,5	0,53	16,1	15,8
	Delar inte lika	9,6	3,4	2,0	0,6	0,40	15,6	15,4
	P ingen FP	10,8	3,3	-	-	-	14,1	14,1
Båda hög utbildning	Delar lika	5,7	4,4	5,3	1,8	0,28	17,2	17,1
	Delar inte lika	7,8	4,5	2,8	1,0	0,23	16,2	16,0
	P ingen FP	9,5	4,8	-	-	-	14,3	14,3
P låg utb./ M hög utb.	Delar lika	5,8	3,9	5,3	1,8	0,34	16,9	16,7
	Delar inte lika	8,7	4,3	2,3	0,8	0,29	16,0	15,9
	P ingen FP	10,0	4,6	-	-	-	14,6	14,6
P hög utb./ M låg utb.	Delar lika	5,9	3,4	5,4	1,6	0,37	16,4	16,2
	Delar inte lika	8,9	3,8	2,3	0,8	0,31	15,7	15,6
	P ingen FP	10,4	3,8	-	-	-	14,2	14,2
	Samtliga	8,6	3,9	2,4	0,8	0,26	15,7	15,6

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning. DD = dubbeldagar. Mån. = totalt antal månader som mamman och pappan är föräldralediga ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald}$). Längd = total längd på ledigheten när föräldrarnas dubbeldagar halverats för att inte beräknas två gånger ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald} + [(M \text{ DD} + P \text{ DD})/2]$).

Utbildning gäller för året innan barnets födelse. Låg utbildning (utb.) = gymnasial utbildning eller lägre; hög utbildning = eftergymnasial utbildning.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B15 Justerat antal månader betald och obetald föräldraledighet, uppdelat på föräldraparens utbildning och om de delar föräldrapenningen lika eller inte

		<i>Mammor</i>		<i>Pappor</i>	
		<i>betald</i>	<i>obetald</i>	<i>betald</i>	<i>obetald</i>
<i>Båda låg utbildning</i>	Delar lika	6,03	2,83	5,65	1,56
	Delar inte lika	9,41	3,52	2,04	0,61
	P ingen FP	10,71	4,06	-	-
<i>Båda hög utbildning</i>	Delar lika	5,94	3,78	5,20	1,79
	Delar inte lika	8,01	4,02	2,81	1,03
	P ingen FP	9,71	4,92	-	-
<i>P låg utb./ M hög utb.</i>	Delar lika	5,88	3,49	5,30	1,82
	Delar inte lika	8,65	3,97	2,36	0,82
	P ingen FP	10,04	4,81	-	-
<i>P hög utb./ M låg utb.</i>	Delar lika	5,95	3,33	5,30	1,63
	Delar inte lika	8,85	3,82	2,29	0,77
	P ingen FP	10,40	4,46	-	-

Anm.: Det justerade antalet månader är baserat på linjära regressioner med interaktion mellan fördelningen av föräldrapenning och föräldraparens inkomst. Regressionsmodellen kontrollerar för samtliga variabler som finns redovisat i tabell B9. M = mamma; P = pappa;

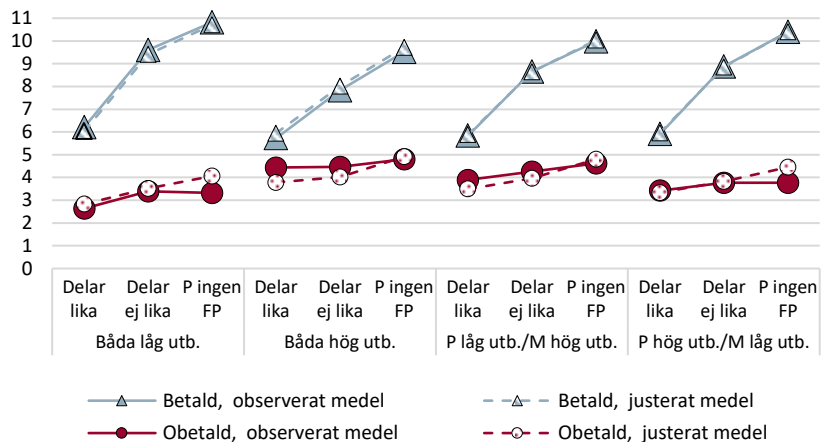
FP = föräldrapenning. Utbildning gäller för året innan barnets födelse.

Låg utbildning (utb.) = gymnasial utbildning eller lägre; hög utbildning = eftergymnasial utbildning.

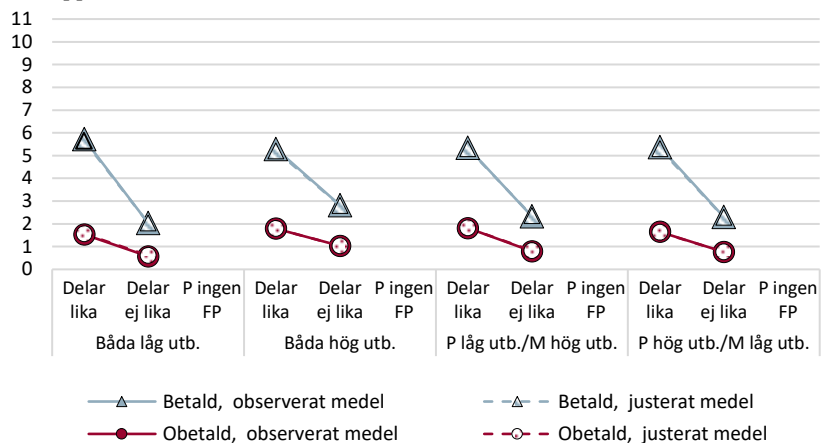
Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur B7 Observerat och justerat antal månader föräldrarnas betalda och obetalda ledighet, uppdelat på föräldrparets utbildning och fördelning av föräldrpenningen

a) *Mammor*

b) *Pappor*

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrpenning. Låg utbildning (utb.) = gymnasial utbildning eller lägre; Hög utbildning = eftergymnasial utbildning. Se även tabell B14 och tabell B15.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B16 Genomsnittligt antal månader betald och obetald föräldraledighet, uppdelat på om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda och om de delar föräldrapenningen lika eller inte.

		Mammor		Pappor		DD	Totalt	
		betald	obetald	betald	obetald		mån.	längd
<i>Båda inrikes födda</i>	Delar lika	5,9	4,1	5,4	1,75	0,32	17,1	17,0
	Delar inte lika	8,8	4,3	2,4	0,76	0,30	16,2	16,0
	P ingen FP	10,1	4,9	-	-	-	15,0	15,0
<i>Båda utrikes födda</i>	Delar lika	5,7	2,3	5,4	1,80	0,42	15,2	15,0
	Delar inte lika	8,9	2,5	2,2	0,89	0,33	14,5	14,3
	P ingen FP	10,7	2,4	-	-	-	13,2	13,2
<i>P utrikes/ M inrikes</i>	Delar lika	6,0	3,7	5,5	1,61	0,39	16,8	16,6
	Delar inte lika	9,1	3,7	2,3	0,68	0,34	15,8	15,7
	P ingen FP	10,5	4,1	-	-	-	14,6	14,6
<i>P inrikes/ M utrikes</i>	Delar lika	5,8	3,5	5,4	1,71	0,38	16,4	16,2
	Delar inte lika	8,2	3,4	2,7	1,03	0,34	15,4	15,2
	P ingen FP	10,1	4,0	-	-	-	14,1	14,1
	Samtliga	8,6	3,9	2,4	0,8	0,26	15,7	15,6

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning; DD = dubbeldagar. Mån. = totalt antal månader som mamman och pappan är föräldralediga ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald}$). Längd = total längd på ledigheten när föräldrarnas dubbeldagar halverats för att inte beräknas två gånger ($M \text{ betald} + M \text{ obetald} + P \text{ betald} + P \text{ obetald} + [(M \text{ DD} + P \text{ DD})/2]$).

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Tabell B17 Justerat antal månader betald och obetald föräldraledighet, uppdelat på om föräldrarna är inrikes eller utrikes födda och om de delar föräldrapenningen lika eller inte

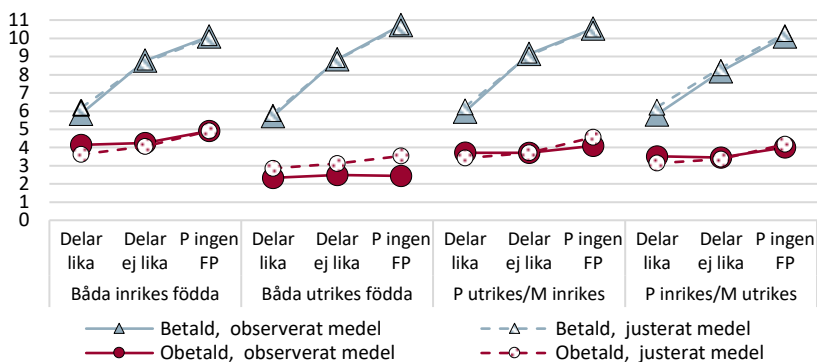
		<i>Mammor</i>		<i>Pappor</i>	
		<i>betald</i>	<i>obetald</i>	<i>betald</i>	<i>obetald</i>
<i>Båda inrikes födda</i>	Delar lika	6,18	3,62	5,26	1,70
	Delar inte lika	8,68	4,06	2,47	0,81
	P ingen FP	10,03	4,92	-	-
<i>Båda utrikes födda</i>	Delar lika	5,86	2,85	5,15	1,67
	Delar inte lika	8,84	3,13	2,09	0,80
	P ingen FP	10,62	3,53	-	-
<i>P utrikes/ M inrikes</i>	Delar lika	6,23	3,42	5,28	1,56
	Delar inte lika	9,06	3,72	2,26	0,71
	P ingen FP	10,50	4,57	-	-
<i>P inrikes/ M utrikes</i>	Delar lika	6,22	3,14	5,20	1,60
	Delar inte lika	8,37	3,37	2,65	0,95
	P ingen FP	10,26	4,18	-	-

Anm.; Det justerade antalet månader är baserat på linjära regressioner med interaktion mellan fördelningen av föräldrapenning och föräldraparets inkomst. Regressionsmodellen kontrollerar för samtliga variabler som finns redovisat i tabell B9. M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning.

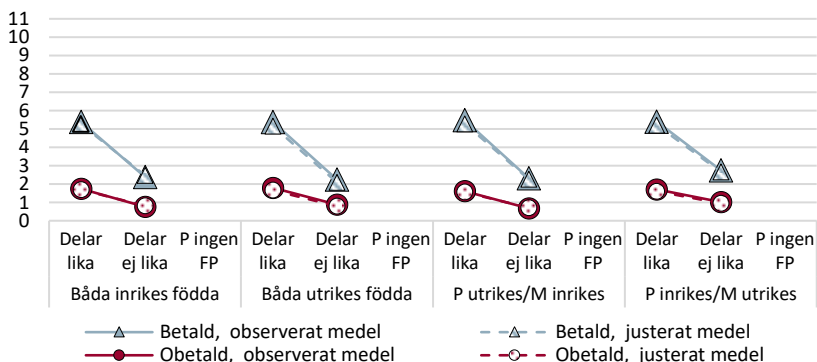
Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

Figur B8 Observerat och justerat antal månader för föräldrarnas betalda och obetalda ledighet, uppdelat på om föräldrparet är inrikes eller utrikes födda samt deras fördelning av föräldrapenningen

a) Mammor

b) Pappor

Anm.: M = mamma; P = pappa; FP = föräldrapenning. Se även tabell B16 och tabell B17.

Källa: Försäkringskassan, ISF:s bearbetning.

